

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE HALI SEKTÖRÜNÜN
İTHALAT İHRACAT DENGESİ

Yüksek Lisans Tezi

EYÜP POLAT

Gaziantep, 2013

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE HALI SEKTÖRÜNÜN
İTHALAT İHRACAT DENGESİ

Yüksek Lisans Tezi

Eyüp POLAT

Danışman: Prof. Dr. Mustafa Uçar

Gaziantep, 2013

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEKLİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin

Adı-soyadı

Eğüp POLAT

Numarası

112 102 117

Anabilim/ Bilim Dalı
(Fakültesi)

İİSBF / İşletme

Sınavın

Tarihi

30.12.2013

Süresi

45 dk.

Yeri

Fees 101

Karar

Oybirliği

X

Oyçokluğu

Kabul

X

Düzeltilme

Red

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca

Yapılan Tez Savunma Sınavı Jürimiz tarafından gerçekleştirilmiş ve adayın durumu bu tutanakla tespit edilmiştir.

Jüri Başkanı
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Mustafa Uğur

20.12.2013

J.R.

Üye
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Selin ZARIFCAN

Üye
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Tuba BÜYÜKBİR

ÖNSÖZ

Halı; yün ve diğer ipliklerden atkı-çözümlü dokusu üzerine atılan ilmelerle dokunmuş, havlı bir yapıya sahip, desenli ya da desensiz olabilen bir yaygı olarak adlandırılmaktadır. Halının çok değişik amaçlarla kullanılmasının yanı sıra, değerli bir süs eşyası olma niteliğini taşımasından kaynaklanan özel bir konumu bulunmaktadır. İşte bu gibi nedenlerle halı, yüzyıllar boyunca Türk evinin vazgeçilmez bir parçası olarak çadırlardan saraylara kadar her yerde kullanılan, geleneksel ve toplumsal özelliklerin çeşitli motiflerle üzerinde yer aldığı ve ulusal kültür birikimini yansıtan bir üründür(Yılmaz,1985: 1).

Ülkeler ürettikleri ürünleri kendi bünyesi dışındaki pazarlara ulaştırabilmek için dış ticaret yapmakta ve dış ticaret ülke ekonomilerinin büyük kısmını oluşturmaktadır. Değişen ve küreselleşen dünya artık tümüyle pazar haline gelmiştir.

Halı hem Türkiye hem de diğer dünya ülkeleri için vazgeçilmez tekstil ve ticaret ürünlerinden biri olmuştur. Türkiye halı sektörü gittikçe büyümekte ve ülke ekonomisi içerisinde önemli bir paya sahip olmaktadır. Türkiye halı ithalatı her ne kadar artarak büyüse de Türkiye halı ihracatı yanında sönük kalmaktadır.

Türkiye halı sektörünün ithalat ve ihracat dengesini incelediğim çalışma da, değerli vakitlerini ayıran danışmanım sayın Prof. Dr. Mustafa UÇAR' a teşekkürlerimi sunarım. Bilgi ve belge konusunda yardımını esirgemeyen FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.' ye ve tez yazmam konusunda desteklerini esirgemeyen biricik arkadaşım Doğan DALKILINÇ' a teşekkür ederim. Araştırmalarım esnasında göstermiş oldukları sabır ve destek nedeniyle canım babam ve anneme sevgi ve saygılarımı sunarım.

Gaziantep, 2013

Eyüp POLAT

ÖZET

Halı yaklaşık 5500 yıllık geçmişı olan sanat eserleridir(Başaran, 2004: 17). Halı önceleri sanat olarak ortaya çıksa da günümüze gelene kadar hem sanat hem de insan yaşamını kolaylaştıran vazgeçilmez eşyalardan biridir. Halı, her sektörde ve üründe olduğu gibi makinenin icadı ve gelişimiyle kendi gelişimini tamamlamıştır. Makineleşme sürecine giren halı, sanat alanından uzaklaşarak seri üretim ve müşteri isteklerine göre üretilmiş ve sanat anlamındaki halıcılık ise günümüzde genel olarak el halılarında yaşanmaya çalışılmaktadır(Dalcı, 2006: 4).

Halı dünya üzerinde yıllık ortalama 13,7 milyar dolarlık bir ticaret hacmine sahiptir. (İTKİB, 2013: 22). Hem Türkiye hem de dünya ülkeleri halı ihracatındaki paylarını giderek arttırmak istemektedir. Türkiye halı ithalatında çok büyük rakamlara sahip olmasa da halı ihracatında önemli rakamlara ve ticaret hacmine sahiptir.

Bu çalışma da Türkiye halı sektörünün ithalat ve ihracatını değerlendirip, ithalatının sebeplerini araştırırken ihracatının ise önemini ve daha iyi olması için gerekli önlemlere değinilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: halı, ithalat, ihracat, dış ticaret, muhasebe

ABSTRACT

Carpets have been work of art for 5500 years. Even so carpets are workarts at first, carpets are both art and object indispensable to human life easier nowadays. Carpet has completed its development as well as the invention and development of the machine, like any products and industry. Carpet into the process of mechanization, mass production and away from the field of art was produced according to customer requirements. Nowadays art of carpets are generally produced in handmade, weaving carpets.

The carpet in the world has a trade volume of dolar 13,7 billion per year . Both Turkey and the countries of the world wants to increase carpet exports. Turkey have not a very large figures at imports of carpets, but Turkey have important figures the volume of exports and trade. This study evaluates the Turkey carpet industry, import and export. While researching importance of investigating the causes imports , and also trying to measure of exports and how to get better been mentioned.

Keywords : carpet , import, export , foreign trade, accounting

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No.</u>
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLO LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR.....	xi
GİRİŞ.....	xiii

1. BÖLÜM

HALI KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ

1.1. HALI.....	1
1.2. HALININ TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ GELİŞİMİ.....	1
1.3. HALININ SINIFLANDIRILMASI.....	2
1.3.1. El Halısı.....	2
1.3.1.1. Türk (Gördes) Düğümü.....	2
1.3.1.2. Sine (İran) Düğümü.....	3
1.3.1.3. Tek Çözgü Düğümü.....	4
1.3.1.4. Çift Düğümler.....	4
1.3.2. Makine Halısı.....	5
1.3.2.1. Wilton Halıları.....	5
1.3.2.2. Axminster Halılar.....	6
1.3.2.3. Tufting Halılar.....	8
1.3.2.4. Flok Halılar.....	8
1.3.2.5. İğne İle Keçeleştirilmiş Halılar.....	9
1.3.2.6. Yapıştırılmış Havlı Halılar.....	9
1.3.3. Kullanılan Hammaddeye Göre Halılar.....	9
1.3.4. Kullanıldığı Yere Göre Halılar.....	10
1.3.5. Kalitesine Göre Halılar.....	10
1.3.6. Desenlerine Göre Halılar.....	10

2. BÖLÜM

ULUSLARARASI DIŞ TİCARET

2.1. İHRACAT.....	11
2.1.1. Kimler İhracat Yapabilir ?.....	11
2.1.2. İhracat Şekilleri.....	11
2.1.2.1. Özellik Arz Etmeyen İhracat.....	11
2.1.2.2. Kayda Bağlı İhracat.....	12
2.1.2.3. Kredili İhracat.....	12
2.1.2.4. Konsinye İhracat.....	13
2.1.2.5. İthal Edilmiş Malların İhracatı.....	13
2.1.2.6. Yurt Dışı Fuar ve Sergilere Katılım ve İhracat.....	13
2.1.2.7. Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat.....	13
2.1.2.8. Bağlı Muamele veya Takas Yoluyla Yapılacak İhracat.....	14
2.1.2.9. Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat.....	14
2.1.2.10. Transit Ticaret.....	14
2.1.2.11. Bedelsiz İhracat.....	15
2.1.2.12. Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat.....	16
2.1.2.13. Dolaylı Ofset Yoluyla Yapılacak İhracat.....	16
2.2. İTHALAT.....	16
2.2.1. Nasıl İthalatçı Olunur ?.....	16
2.3. ULUSLARARASI TESLİM ŞEKİLLERİ.....	17
2.3.1. EXW – Ex Works.....	17
2.3.2. FCA – Free Carrier.....	17
2.3.3. FAS – Free Alongside Ship.....	17
2.3.4. FOB – Free On Board.....	18
2.3.5. CFR – Cost And Freight.....	18
2.3.6. CIF – Cost, Insurance And Freight.....	18
2.3.7. CPT – Carriage Paid To.....	19
2.3.8. CIP – Carriage And Insurance Paid To.....	19
2.3.9. DAF – Delivered At Fronter.....	19
2.3.10. DES – Delivered Exship.....	20
2.3.11. DEQ – Delivered Exquay.....	20
2.3.12. DDU – Delivered Duty Unpaid.....	20
2.3.13. DDP – Delivered Duty Paid.....	21

2.4. ULUSLARASI ÖDEME ŞEKİLLERİ.....	21
2.4.1. Peşin Ödeme.....	21
2.4.2. Kabul Kredili Ödeme.....	22
2.4.3. Mal Mukabili Ödeme.....	22
2.4.4. Konsiye Hesap.....	22
2.4.5. Vesaik Mukabili Ödeme.....	22
2.4.6. Akreditif Ödeme.....	23
2.5. DIŞ TİCARETTE KULLANILAN BELGELER.....	23
2.5.1. Proforma Fatura.....	23
2.5.2. Ticari Fatura.....	24
2.5.3. Navlun Faturası.....	25
2.5.4. Tasdikli Fatura.....	26
2.5.5. Konsolosluk Faturası.....	28
2.5.6. Gümrük Beyannamesi.....	28
2.5.7. Deniz Yolu Konşimentosu.....	30
2.5.8. Çeki Listesi.....	31
2.5.9. Cmr.....	32
2.5.10. Hava Yolu Taşıma Senedi.....	33
2.5.11. Demir Yolu Hamule Senedi.....	33
2.5.12. Fiata Tesellüm Belgesi.....	35
2.5.13. Menşe Şahadetnamesi.....	35
2.5.14. A.Tr Dolaşım Belgesi.....	36
2.5.15. Eur.1 Dolaşım Sertifikası.....	38
2.5.16. Form A.....	39
2.5.17. Gözetim Belgesi.....	40
2.5.18. Gözetim Raporu.....	40
2.5.19. Kaptan Makbuzu.....	40
2.5.20. Tır Karnesi.....	41
2.5.21. Bitki Sağlık Sertifikası.....	43
2.5.22. Halı Ekspertiz Raporu.....	44
2.5.23. Paket Posta Makbuzu.....	44
2.5.24. Tedarikçi Beyanı.....	44
2.5.25. Sigorta ve Sigorta Belgeleri.....	45
2.5.26. Banka Dekontu.....	47
2.6. DIŞ TİCARET İŞLEM AKIŞI.....	48

3. BÖLÜM

DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

3.1. DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNE AİT HESAP PLANI.....	50
3.1.1. Kasa Hesabı.....	50
3.1.2. Alınan Yabancı Çekler Hesabı.....	50
3.1.3. Döviz Tevdiat Hesapları.....	50
3.1.4. Bankalar.....	51
3.1.5. Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri.....	51
3.1.6. Ticari Alacaklar.....	51
3.1.6.1. Alıcılar Hesabı.....	51
3.1.6.2. Alacak Senetleri.....	51
3.1.6.3. Alacak Senetleri Reeskontu.....	52
3.1.7. Kdv ile İlgili Hesaplar.....	52
3.1.7.1. İndirilecek Kdv Hesabı.....	52
3.1.7.2. İade Alınacak Kdv Hesabı.....	52
3.1.7.3. Devreden Kdv Hesabı.....	52
3.1.7.4. Hesaplanan Kdv.....	53
3.1.8. Maddi Duran Varlıklar Hesabı.....	53
3.1.9. Pasif Hesaplar.....	53
3.1.9.1. İhracat Kredisi Hesabı.....	53
3.1.9.2. İthalat Kredisi Hesabı.....	53
3.1.9.3. Döviz Kredisi Hesabı.....	53
3.1.9.4. Yurt Dışı Satıcılar Hesabı.....	54
3.1.9.5. Dövizli Borç Senetler Hesabı.....	54
3.1.9.6. Alınan Yurt Dışı Sipariş Avansları Hesabı.....	54
3.1.10. Gelir Hesapları.....	55
3.1.10.1. Yurt İçi Satıcılar Hesabı.....	55
3.1.10.2. Yurt Dışı Satışlar Hesabı.....	55
3.1.10.3. Diğer Gelirler.....	55
3.1.10.4. Kambiyo Karları Hesabı.....	55
3.1.10.5. Reeskont Faiz Gelirleri Hesabı.....	56
3.1.11. Gider Hesapları.....	56
3.1.11.1. Yurt Dışına Satılan Mamüller Maliyeti Hesabı.....	56
3.1.11.2. Yurt Dışına Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabı.....	56
3.1.11.3. Kambiyo Zararı Hesabı.....	56

3.1.11.4. İhracat Giderleri Hesabı.....	56
3.1.11.5. Yurt Dışı Seyehat Giderleri Hesabı.....	57
3.1.11.6. Numune Giderleri Hesabı.....	57
3.1.11.7. Satış İadeleri Hesabı.....	57
3.1.11.8. Satış İskontoları Hesabı.....	57
3.1.12. Diğer İndirimler Hesabı.....	57
3.1.13. Satış ve Satış Maliyetleri Hesabı.....	58
3.1.14. Finansal Nitelikte Olmayan Hesaplar.....	58
3.1.14.1. İthalat İşlemleri İle İlgili Nazım Hesaplar.....	58
3.1.14.2. İhracat İşlemleri İle İlgili Nazım Hesaplar.....	58
3.2. ÖRNEK MUHASEBE KAYDI.....	58

4. BÖLÜM

HALI SEKTÖRÜ

4.1. DIŞ TİCARETTE HALI SEKTÖRÜ.....	62
4.2. TÜRKİYE HALI SEKTÖRÜ İTHALATI.....	62
4.3. TÜRKİYE HALI SEKTÖRÜ İHRACATI.....	65
SONUÇ.....	71
KAYNAKÇA.....	73

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa No.</u>
Tablo 1 : Türkiye 1990-2012 Yılları Fasıllara Göre Halı İthalatı.....	63
Tablo 2 : Türkiye 2005-2011 Yılları Türkiye El Halısı İthalatı.....	63
Tablo 3 : Türkiye 2009-2011 Yılları Ülkeler Bazında El Halısı İthalatı.....	64
Tablo 4 : Türkiye 2005-2011 Yılları Makine Halısı İthalatı.....	64
Tablo 5 : Türkiye 2009-2011 Yılları Makine Halısı İthalatı.....	65
Tablo 6 : Türkiye 1990-2012 Yılları Fasıllara Göre Halı İhracatı.....	66
Tablo 7 : Türkiye 1996-2010 Yılları Makine ve El Halısı İhracatı.....	67
Tablo 8 : Türkiye 2011-2012 Halı İhracatı Değişimi.....	68

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Resim 1 : Türk (Gördes) Düğümü.....	3
Resim 2 : Sine (İran) Düğümü.....	4
Resim 3 : Tek Çözü Düğümü.....	4
Resim 4 : Çift Düğümler.....	5
Resim 5 : Proforma Fatura.....	24
Resim 6 : Ticari Fatura.....	25
Resim 7 : Navlun Faturası.....	26
Resim 8 : Yurt Dışı Faturası.....	27
Resim 9 : T.C. Gümrük Beyannamesi.....	29
Resim 10 : Deniz Yolu Konşimentosu.....	30
Resim 11 : Çeki Listesi.....	31
Resim 12 : CMR.....	32
Resim 13 : Hava Yolu Taşıma Senedi.....	33
Resim 14 : Demir Yolu Hamule Senedi.....	34
Resim 15 : Menşe Şahadetnamesi.....	36
Resim 16 : A.TR Dolaşım Belgesi.....	37
Resim 17 : EUR.1 Dolaşım Belgesi.....	38
Resim 18 : Form A.....	39
Resim 19 : Kaptan Makbuzu.....	41
Resim 20 : Tır Karnesi.....	42
Resim 21 : Bitki Sağlık Sertifikası.....	43
Resim 22 : Halı Ekspertiz Raporu.....	44
Resim 23 : Sigorta Poliçesi.....	46
Resim 24 : Banka Transfer Yazısı.....	47
Grafik 1 : Türkiye 2012 Yılı En Çok El Halısı İhracatı Yapılan Ülkeler.....	68
Grafik 2 : Türkiye 2012 Yılı En Çok Makine Halısı İhracatı Yapılan Ülkeler.....	69
Grafik 3 : Türkiye 2013 Ocak - Mart Dönemi En Çok Halı İhracatı Yapılan Ülkeler.....	70

KISALTMA LİSTESİ

m.ö. : Milattan Önce

m.s. : Milattan Sonra

yy : Yüz Yıl

DİB : Dahilde İşleme Rejimi

HİR : Hariçte İşleme Rejimi

Ex-Works : Ticari İşletmede Teslim

FCA : Taşıyıcıya teslim

FAS : Gemi Doğrultusunda Teslim

FOB : Gemi Bordasında Teslim

CFR : Mal Bedeli ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim

CIF : Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim

CPT : Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim

CIP : Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim

DAF : Sınırdaki Teslim

DES : Gemide Teslim

DEQ : Rıhtımda Teslim

DDU : Gümrük Resmi Ödenmemiş Olarak Teslim

DDP : Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim

vb : Ve Benzeri

GPS : Genişleştirilmiş Preferanslar Sistemi

KKDF : Kaynak Kullanım Destekleme Fonu

KDV : Katma Değer Vergisi

s : Sayfa

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

BAE : Birleşik Arap Emirlikleri

Fed : Federasyon

TL : Türk Lirası

m.m. : Milimetre

İTKİB : İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

TEB : Türkiye Ekonomi Bakanlığı

GAİB : Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri

MEGEP : Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

AHL : Atatürk Hava Limanı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

PAN - AVRUPA: Akdeniz Menşe Kümülasyonu Sistemi

GİRİŞ

Halı; yün ve diğer ipliklerden atkı-çözümlü dokusu üzerine atılan ilmelerle dokunmuş, havlı bir yapıya sahip, desenli ya da desensiz olabilen bir yaygıdır. Halının çok değişik amaçlarla kullanılmasının yanı sıra, değerli bir süs eşyası olma niteliğini taşımasından kaynaklanan özel bir konumu bulunmaktadır. İşte bu gibi nedenlerle halı, yüzyıllar boyunca Türk evinin vazgeçilmez bir parçası olarak çadırlardan saraylara kadar her yerde kullanılan, geleneksel ve toplumsal özelliklerin çeşitli motiflerle üzerinde yer aldığı ve ulusal kültür birikimini yansıtan bir üründür(Yılmaz, 1985: 1).

Dünyada halı ticareti, el halısı ve makine halısı olmak üzere iki ana grupta incelenmektedir. El halısı emek yoğun ve tarihsel-kültürel miras yoluyla gelişen motiflere dayalı bir üretim yapısı sergilerken; makine halısı, sermaye-yoğun ve teknik tekstile dayalı bir üretim yapısı sergilemektedir(TEB, 2012: 1).

1990'lı yılların başında 202,4 milyon dolar civarında olan Türkiye halı ihracatı, 2004 yılı sonu itibariyle 517 milyon dolara ulaşmış, 2010 yılında ise 1 milyar 286 milyon dolar olmuştur. 2010 yılına göre Türkiye'de üretilen halıların yaklaşık % 60'ı ihraç edilmekte, ihracatın %88'ini makine halısı teşkil etmekte, % 12'si ise el halısı oluşturmaktadır. Türkiye halı sektörü ihracatının, Türkiye toplam ihracatı içindeki payı % 1,13'tür(GAİB, 2011: 3).

Türkiye halı sektörünün ithalat ihracat dengesi değerlendirdiğimiz çalışmamız dört bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde halı kavramının tanımı, tarihi ve özellikleri anlatılmaktadır. İkinci bölümde ithalat ve ihracat kavramlarının tanımları, özellikleri ve belge örnekleri anlatılmaktadır. Üçüncü bölümde dış ticaret muhasebesi kavramı, kullanılan hesaplar ve hesapların işleyişi incelenmektedir. Dördüncü bölümde ise Türkiye halı sektörünün ithalat ve ihracat rakamları incelenmiştir.

1. BÖLÜM

HALI KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ

1.1. HALI

Halı; yün ve diğer ipliklerden atkı-çözgü dokusu üzerine atılan ilmelerle dokunmuş, havlı bir yapıya sahip, desenli ya da desensiz olabilen bir yaygıdır. Halının çok değişik amaçlarla kullanılmasının yanı sıra, değerli bir süs eşyası olma niteliğini taşımasından kaynaklanan özel bir konumu bulunmaktadır. İşte bu gibi nedenlerle halı, yüzyıllar boyunca Türk evinin vazgeçilmez bir parçası olarak çadırlardan saraylara kadar her yerde kullanılan, geleneksel ve toplumsal özelliklerin çeşitli motiflerle üzerinde yer aldığı ve ulusal kültür birikimini yansıtan bir üründür(Yılmaz, 1985: 1).

Halı insanların rahat ve sıcak bir zemin arayışı sonucu ortaya çıkan ve ev dekorasyonunda önemli bir yer tutan malzemedir(Söztutan, 2013: 14). Halı, kullanım yüzeyi tekstil materyalinden meydana gelen ve genellikle zemin kaplaması amacıyla kullanılan havlı tekstil yer döşemesi şeklinde tanımlanabilir(Erdoğan, 2001: 2).

1.2. HALININ TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ GELİŞİMİ

Dünya medeniyetlerinin 5500 yıllık tarihinde, dokuma sanatının milattan 24 asır, halı ve kilimin ise 15 asır öncesine dayandığı bilinmektedir. Yün ipliklerin çaprazvari işlenmesiyle yapılan kilimin daha önce başladığı ve halının bu çaprazlama sırasında irice yün düğümler bağlanarak asırlar sonra geliştirildiği tahmin edilmektedir. Yazılı ilk halı kelimesi tarihi Arap belgelerinde ganimet olarak geçmektedir. Eski Türk lügatlerinde kilimin daha kalını olarak tanımlanmakta, ‘‘kalın, kalı ve halı’’ olarak bulunduğu görülmektedir(Başaran, 2004: 17).

Günümüzde bilinen en eski ve en önemli halı, 1947 – 1949 yıllarında araştırma yapan Rus arkeolog Rudenko tarafından Doğu Türkistan’daki Altay Dağları’nın eteklerinde bulunan halıdır. Rus arkeologların araştırmalarına göre Pazarık Halısı, M.Ö. 5.-4. yüzyıllara tarihlendirilmiştir. Pazarık Halısı, Rusya’da St. Petersburg (Leningrad)’da ki Hermitage Müzesi’nde sergilenmektedir. 1906 - 1908 yıllarında Alman Sir Aurel Stein, Doğu Türkistan’daki Lou Lan bölgesi kuyu mezarlarında ve Lop Nor Buda Tapınağı’nda yaptığı kazılarda M.S. 3. ve 4. yüzyıllara ait halı parçaları bulmuştur(Söztutan, 2013: 14).

Mısır Fustat’ da bulunan ve 8. ve 9. yüzyıllara tarihlendirilen kufi yazılı halı örneğinde, Orta Asya da bulunan halı örnekleri ile aynı dokuma özelliklerine sahiptir. Bu halı örneği J.Zick Nissen tarafından incelenmiştir. Halının Abbasiler zamanında batı Türkistan’dan ithal edilmiş olabileceği kanaatine varılmıştır(Şirin, 1994: 3).

Halı sanatı tarihi, başından itibaren Türk'lere bağlıdır. 9. yüzyılın başından itibaren halı sanatı, devamlı olarak Selçuk Türk'lerinin hâkimiyeti ile ve Selçukluların beraberliğinde Orta Asya'dan Batıya yayılmıştır. İran Selçukluları zamanında İran'da halı sanatı başlamış fakat bu devrin örnekleri zamanımıza kadar gelememiştir(Özhan, 1970: 123). Türk halı sanatı, Türklerin 1071 yılında Anadolu'yu fetih etmesiyle birlikte, gelişimini Anadolu'da sürdürmüştür(Deniz, 2000: 23). Düğümlü halı ilk defa 11. yüzyılda Selçukluların hâkimiyeti ile görülmüştür. 1271 – 1272 yıllarında Anadolu'dan geçen Marko Polo, seyahatnamesinde Dünyanın en güzel halılarının, en kaliteli halılarının Anadolu'da dokunduğunu yazmıştır. Konya, kayseri, Sivas gibi şehirler bu halıların imal edildiği merkezlerin başında geliyordu(Atalay, 1967: 11).

11. yüzyılda Anadolu da başlayan halıcılık 13. ve 14. yüzyıllarda zirveye ulaşmıştır. 14. yüzyılda daha çok küçük kareli, geometrik desenli halılar dokunmuştur. 12. yüzyıl boyunca halı imalatı ev tezgâhlarında dokunurken, 13. yüzyılda atölye halıcılığına geçilmiş ve bu dönemde büyük ebatlı halılar dokunmuştur. Bu dönemden elimizde pek az örnekleri kalan kıymetli halılar, Avrupa saraylarını süslemiştir ve bu gün Avrupa müzelerinde yüzlerce bulunmaktadır(Karahan, 1989: 137).

15. yüzyıl - 17. yüzyılları arasında İran ve Memlük sanatı ile ilişkilerinin etkisinden dolayı Türk halıcılığı sanat bakımından en parlak devirlerini yaşamıştır. 19. yüzyıldan itibaren Türk halıcılığına olan taleplerde yabancıların zevkleri ve isteklerinin desenlere müdahalesinden dolayı desenlerin karışmasıyla batı Anadolu'da halıcılık özünden ayrılmaya başlamıştır fakat iç bölgelerde ise halıcılık bir halk sanatı olarak günümüze kadar gelmiştir(Dalcı, 2006: 2).

1.3. HALININ SINIFLANDIRILMASI

Halılar üretim yöntemine, kullanılan ham maddeye, kullanıldığı yere, kalitesine ve desenli olup olmadığına göre sınıflandırılabilir.

1.3.1. El Halısı

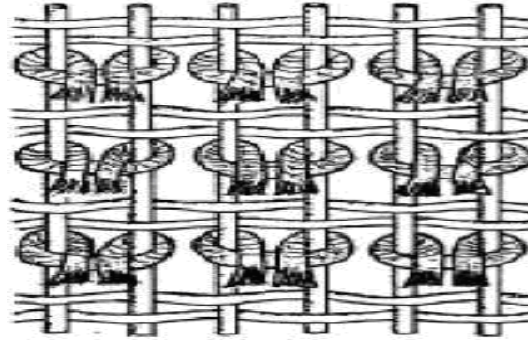
El halısı, dike yakın konumda çözgü ipliklerinden oluşan gergin tezgâhta desen oluşturmak üzere çözgü ipliklerine sırasıyla hav ipliklerinin çeşitli şekillerde düğümlenerek kirkit yardımıyla dokunun sıkıştırılmasıyla oluşmaktadır(Dalcı, 2006: 1).

1.3.1.1. Türk (Gördes) Düğümü

Gördes halısı, Manisa ilinin Gördes ilçesi yöresine özgü özellikler taşıyan halı türüne denir. Figür ve motifleri geçmişin izlerini yaşatmaktadır. Anadolu Türk halılarının düğüm tekniğine isim veren Gördes halıcılığı 17 yy. dan itibaren yayılmaya başlamış ve Gördes Batı Anadolu'nun önemli

halı merkezlerinden biri haline gelmiştir. Hiçbir ustasının adı belli değildir. Çevresini, doğayı, duygu ve hayallerini ilmek ilmek ipliklere dolayan o genç kızların, kadınların adları sanları bilinmez. Bilinen sadece yöresinin adıdır. Gördes düğümünde, halının tüylü kısmı eskise bile bağlantı yapan kısmı asırlarca kilim gibi kullanılır, desenini kaybetmez. 10 santimetre karede 3600 düğüm ile çok ince ve sanatkâr bir işçilik gösterir. Malzeme ise eski Gördes halılarının değerini arttıran en önemli unsurdur. Tamamen koyun tüyü olan yapağıdan, el ile eğirilerek yapılır. Halıların ayrı bir özelliği de kullanılan renklerin doğada yetişen bitkilerin köklerinden elde edilmesidir(Gördes Halıları, <http://www.gordeslilerderneği.com/gordes-halilari.html>, Erişim: 04.04.2013).

Resim 1. Türk (Gördes) Düğümü

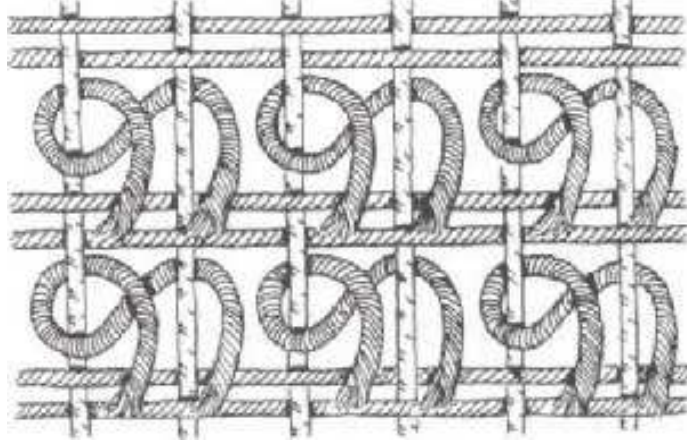

Kaynak: Türk (Gördes) Düğümü, <http://tekstilvefabrikalar.blogspot.com/2011/10/turk-gordes-dugumu.html>, Erişim: 05.04.2013,

1.3.1.2. Sine (İran) Düğümü

İran'ın batısındaki bir yer olan Sine'de dokunduğu için bu adı almıştır. Sine düğümü bütün İran, Türkistan, Hint ve Çin halılarıyla bazı Türk halılarında kullanılmıştır. Sine düğümünde, ilme ipliği ön ya da arka çözgü teline bağlanarak ilme ipliğinin diğer ucu öbür telin arkasından önüne geçilerek serbest bırakılır. Sine düğüm tekniğinde ilme ipliklerinin uçları birbirine daha yakın olduğundan, bu çeşit halılar, yumuşak ve renkleri daha parlak olur. Sine düğümüyle dokunan halılarda ayrıntılı ve bitkisel motifli desenler rahatlıkla kullanılır. Fakat bu düğümlerin bir ucu serbest bırakıldığı için bu halılar Gördes düğümü ile dokunmuş halılar kadar sağlam değildir(Halı Dokuma Düğüm Çeşitleri, <http://www.halidesenmodel.com/2012/04/hali-dokumada-dugum-cesitleri-sine.html#>, Erişim:04.04.2013)

Resim 2. İran (Sine) Düğümü

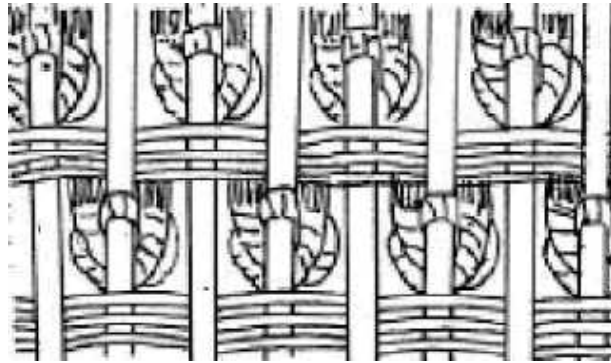

Kaynak: El Dokuması Halılarda Kullanılan Tek Atmalı Düğüm Şekli, <http://ww.bulmacabul.com/2010/07/el-dokumas-hallarda-kullanlan-tek-atmal.html>, Erişim: 05.04.2013

1.3.1.3 Tek Çözü Düğümü

İlme ipliğinin bir çözgü ipliğinin çevresinde tam bir tur yaptıktan sonra halı sırtı içinde kesişen iki ucunun çözgü ipliğinin her iki tarafından yüze çekilmesiyle oluşmaktadır. Birbirini takip eden her çözgüye ve bir atlayarak düğümlenmektedir. Diğer düğüm yöntemlerine göre çok az kullanılmaktadır. Daha çok İspanyol halılarında kullanılmaktadır (Dalcı, 2006: 9).

Resim 3. Tek Çözgü Düğümü

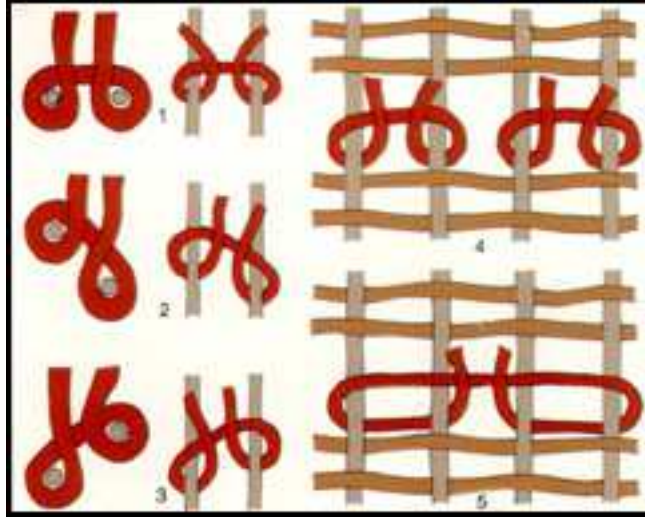

Kaynak: Çift Düğümler, http://tekstilvefabrikalar.blogspot.com/2011_10_01_archive.html, Erişim: 06.04.2013

1.3.1.4. Çift Düğümler

Türk (Gördes) düğümü olarak adlandırılan düğüm çeşitleri bu gruba girer. İlme iplikleri, birden fazla çözgü ipliğini sardıktan sonra düğüm atılmasıdır.

Resim 4. Çift Düğüm

Kaynak: El Halısı Nasıl Dokunur? Halı Dokuma Teknikleri, <http://elyapimihalilar.blogspot.com/2010/03/el-hals-nasl-dokunur-hal-dokuma.html>, Erişim: 06.04.2013

1.3.2. Makine Halısı

Makine halıları el halılarına benzer bir yapının halı dokuma makineleri vasıtasıyla yapıldığı dokulardır. Makine halılarında ilmeler düğüm biçiminde olmayıp, genellikle atkı iplikleri arasına sıkıştırılmış ‘U’ veya ‘V’ biçimindeki iplik parçalarıdır. Makine halılarında temel kumaşı sağlamlaştırmak ve halının yerde düzgün durmasını sağlamak için ayrıca jüt, keten ve pamuk gibi dolgu iplikleri de kullanılır(Halıların Sınıflandırılması, <http://saricahali.com/blog/halilar%C4%B1n-siniflandirilmesi.html>, Erişim: 09.04.2013).

1.3.2.1. Wilton Halılar

Wilton halı dokuması, hav ipliklerinin halının içersine girmesi ve istediği zaman yüzeye çıkarak desen ve renk oluşumunun sağlanması şeklindedir. Makine halılarında kesik havlı, bukleli ve sisal dokumalar yapılabilir. Günümüz makine halıları artık on iki farklı renge kadar yapılabilir(Makine Halısı, http://saferug.blogspot.com/2013/03/en-yaygin-makine-halisi-cesitleri_11.html, Erişim: 04.04.2013)

a) Tel Çubuklu Wilton Tipi Halıları

Bu sistemde zemin örgü ve hav örgü aynı anda dokunmaktadır. Üç adet çözgü ipi kullanılmaktadır. Halıyı sabit ve düzgün tutmak için bir adet dolgu çözgü kullanılır. Dolgu çözgü, atkı iplikleri ile bir bağlantı oluşturmaz. Atkı ipliklerini belirli yöntemlerle birbirine bağlayan iki adet de bağlantı çözgü vardır. Bunlardan başka birde atkı ipi vardır. Atkı iplikleri çözgü iplerinden farklı

olarak halıda enlemesine yer alır. Atkı ipliklerinin çözgü, hav ve ölü yün ipliklerinin arasına, ağızlık dediğimiz kısma yerleştirilir. Bu yerleştirme esnasında örgü sistemlerine bağlı olarak diğer tüm iplikler makine üzerinde belirli konumlara getirilir. Hav ve ölü yün iplikleri desenli halılarda jakar, düz halılarda ise armür, çözgü iplikleri ise makinelerde kam sistemlerinin kontrol ettiği çerçeveler vasıtasıyla hareket ettirilir. Ağızlığa yerleştirilen teller bağlantı çözgüleri ve ölü ipliklerin üzerine seçilen hav ipliğinin altına yerleşmiş konumdadır. Tellerin kesiti ilme sıklığını ve hav yüksekliğini belirlemektedir. Tellerin ucuna bıçak takılarak hav iplikleri kesilmekte ve kesik havlı halı oluşmaktadır(Makine Halısı, http://saferug.blogspot.com/2013/03/en-yaygin-makine-halisesitleri_11.html, Erişim: 04.04.2013).

b) Çift Kat Yüz Yüze Wilton Tipi Halılar

Bu dokuma şeklinde iki adet halı aynı anda oluşturulmaktadır. Dokunun adında anlaşılacağı üzere halılar yüz yüze yani hav kısımları birbirine bakacak şekilde dokunur. Aslında başlangıçta havlar yoktur. İki halı arasına yerleşmiş dikey iplikler vardır. Bu iplikler iki halının sırt dokusu arasında yukarı aşağı şekilde hareket etmek suretiyle dokunurlar. Daha sonra, dokunan bu iplikler makine içerisine yerleştirilmiş yatay bıçak vasıtasıyla ortadan ikiye kesilmek suretiyle hav dokusu meydana gelir. Yüz yüze wilton dokuma tekniği en çok kullanılan tekniktir. İki halı arasındaki mesafe istenilen yüksekliğe ayarlanabilmektedir. Son zamanlarda üretilen özel halı dokuma makineleri sayesinde hav, bukle ve sisal örgüyü aynı anda halıda uygulamak da mümkün kılınmıştır. Bu yöntem tel çubuklu yöntemle göre daha hızlı ve malzeme sarfiyatı açısından daha avantajlıdır(Makine Halısı, http://saferug.blogspot.com/2013/03/en-yaygin-makine-halisi-cesitleri_11.html, Erişim: 04.04.2013).

1.3.2.2. Axminster Halılar

Gayet iyi bilenen bu halı tipi ev için uygundur. Halı tarihine göre ismin kendisi, 18. yüzyıldan beri axminster halıların dokunduğu İngiltere'nin Axminster kasabasından gelir. İsim 19. yüzyıldan sonra daha güçlü dokuma makinelerinin ile bu türe ait bir isim olarak kalmıştır. 19. yüzyıl jakarlı dokuma teknolojisinden geliştirilen bu tür 'Spoot Axminster makineleri' ve 'Gripper Axminster makineleri' iki ayrı alt tipe ayrılır. Genel olarak Gripper Axminster makinelerinin kontrat işlerine daha uygun olduğu görülür. Günümüzde Axminster makinelerinin çoğu % 80 yün % 20 naylon karışım iplikleri ile halı üretiyor, bununla birlikte % 100 yün ya da naylonda üretilmektedir. Kullanılan en son desen, çizim sistemleri ile günümüz Axminster makinelerinde çeşitlilik sınırsızdır. Dokuma tekniklerinin gelişmesinden payını alan Axminster makineleri 16 renk çeşitliliği ve daha yüksek dokuma hızları sunabilmektedir. Uzun süreli kullanımların hedeflediği (özellikle otel halıları) alanlarda başarısını kanıtlamış olan bu tip ödenen bedelin karşılığını vermesiyle öne

çıkılmaktadır(Makine Halıları, http://www.bloom.web.tr/bilgi_bankasi-7-makine_halilari.html, Erişim: 04.04.2013).

a) Makaralı Axminster

Bu en yaygın olanıdır ve makaralı axminster, hemen hemen sınırsız renk olanağı ve bundan dolayı da sınırsız nüans farklılıklarını elde etme imkanı sağlar. Dokuma işlemi şişli axminsterden daha pahalıdır, çünkü boyanmış hav iplikleri önce deseni oluşturmak için önceden düzenlenmiş renk sırasına göre küçük makaralara sarılır. Her bir makara halı enince uzanan bir dizi havı oluşturur. Bu, mesela 252 dizi renk tekrarı oluşturmak için 252 tane makara gerektiği anlamına gelir(Makaralı Aksminster, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a2.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

Üretim işlemi, her bir makara tarafından sağlanan hav ipliğinin sırası geldiğinde atkının halı oluşturmak için yerleştiği dokuma noktasına verilmesinden oluşur. Bir tarak, atkının çevresinde U şeklinde bir hav oluşturmak için hav ipliğinin ucunu iter ve makas gibi bıçaklar, makaradan gelen ipliği istenilen hav yüksekliğini oluşturacak uzunlukta keser. İplik kümesi dokunduktan sonra makara bir basamak ilerler ve bir sonraki atkı için doğru atkı sırayla iplik kaynağını taşıyan gelecek makara dokuma için ipliği verir ve bu böyle devam eder. Tezgâhtan çıkan halının zemini dokuma yapısından dolayı esnek olma eğilimindedir ve sonuç olarak buna, sentetik lateks veya bazı diğer sertleştiricilerle kaplanması uygulanır(Makaralı Aksminster, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a2.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

b) Şişli Axminster

Bu üretim metodu, makaralı axminster metodundan oldukça farklıdır. Bunun dışında, şişli axminster biraz daha fazla kanallı bir görünüme sahip olmasına rağmen, iki tip halının genel görünümü kolayca ayırt edilemez. Yapısı daha sert ve dengeli olma eğilimindedir(Şişli Aksminster, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a3.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

Makaralar yerine, çözgü havı için gerekli renkli iplikler, tezgâhın arkasında cağlık olarak bilinen kısma yerleştirilmiş olan bobinlerden gerektiğince sağılır. Jakarlı iplik taşıyıcıları istenilen uzunlukta havı çeken ve sonrada kesen şişlere istenilen renkli ipliği verir. Hav olmak üzere iplik tutamı tutan şişler, iplik tutamını dokuma noktasında halı enince yerleştirmek üzere aşağı doğru hareket eder. Jakar mekanizması, desen oluşturabilmek için bir sonraki renk sırasına geçer ve bu işlem böyle devam eder. Aksminster halıların üretiminde kullanılan dört tip temel zemin dokuması vardır ve her birinde de konstrüksiyon prensibi aynıdır. Zincir çözgü, uygun gerilim altında iken, dokuma yapısına kesik havın her yerleştirilişinde atkının iki veya üç defa vuruşuyla kesilmiş çözgü hav kümesini sıkıca bağlar. Dolgu çözgü, dokuma süresince yüksek gerginlikte tutulur ve zemin içinde az

veya çok düz haldedir. Zemin, dokumaya iskelet görevi görür, sertlik kazandırır ve üzerinde kesik havın duracağı yatağı oluşturur. Dolgu çözgü halının eni boyunca zincir çözgü çiftleriyle yer değiştirir(Şişli Aksminster, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a3.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

c) Makaralı – Şişli Axminster

Bu tür axminster, makaralı axminsterden, şişlerin sırayla her makaradan dışarı çıkan ipliklerin sınımsız tutulması için kullanılması bakımından farklılık gösterir ve sonra bunlar kesilir ve dokuma noktasında mekiğin hareketi ile yerleştirilir. Gerçekte bu metot, şişli ve makaralı üretim tarzlarının bir bileşiminden ibarettir(Makaralı-Şişli Aksminster, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a4.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

1.3.2.3. Tufting Halılar

İpliklerin önceden dokunmuş bir zemin üzerine düğümsüz bir şekilde geçirilmesi ve tutkalla arka tabana yapıştırılmasıyla oluşturulur. En ekonomik ve hızlı halı üretim yöntemidir. Duvardan duvara halı için en yaygın kullanılan yöntemdir(Royal Halı İplik Tekstil Mobilya Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi İzahnamesi, http://www.vakifbank.com.tr/documents/royal_izahname.pdf, Erişim: 04.04.2013).

Tufting makinesinin hareketi, basit bir dikiş makinesi iğnesinin hareketine benzer. İplik bobinleri daha önceden dokunmuş zemin dokusu üzerine bukleler oluşturarak iğnelere iplik besler. Bu bukleler olduğu gibi bırakılabilir, özel bir kesim mekanizmasıyla bukleler kesilerek, kesik hav bir yüzey ya da bazı bölgelerin kesilip bazı bölgelerin kesilmeden bırakılmasıyla kombine yüzeyler oluşturulabilir. Oluşturulan bu yüzeyin arkasına ikinci bir yüzey (jüt ya da sentetik) lateks esaslı bir malzeme kullanılarak yapıştırılır(Tuft Halı Nedir?, <http://www.carpetrium.com/sayfalar-Tuft-Hali-Nedir-40.html>, Erişim: 04.04.2013).

1.3.2.4. Flok Halı

Belli uzunluklarda kesilmiş olan liflerin elektriksel olarak yüklenerek yapışkanlı zemin dokusuna yapışmasıyla elde edilmektedir. 2 mm ile 4 mm uzunluğunda kesilen liflerin bulunduğu hazneyi artı, yapıştırıcı sürülmüş zemin tabakanın olduğu metal levhanın eksi kutup olarak yüksek gerilimle yüklenerek zemin tabakasına yüklenmiş olarak yapışmasıyla üretilmektedir. Yapışmayan lifler vakumla alınmakta ve yapışkanın sertleşmesi için kurutma fırınından geçirilmektedir. Halının kalınlığını ve esnekliğini arttırmak için sırt kısmı gözeneksiz uygun köpük tabakasıyla kaplanmaktadır. Bu halılar genelde ıslak ve ağır trafiğin olduğu zemin alanlarında kullanılmaktadır(Dalcı, 2006: 20).

1.3.2.5. İğne İle Keçeleştirilmiş Halılar (Halıfleks)

Zemininizi tamamen saran, açık alan kalmadan en ekonomik maliyetle uygulanan, ucuz zemin örtüsüdür, sıcak yer döşemesi olan halıfleks ürünü konforlu mekanlarda kullanılır, aynı zamanda bakımı kolay yapılan, çabuk yere serilen, yer kaplama malzemeleri içerisinde, halıfleks ürün teknik olarak üretim aşamasında elyaf halinde gelen harman olefin (polipropilen) eşit anda makine yüzeyine yayılarak iğnelenmeye girer, şekil alması için paralel çizgiler halinde iğnelenen olefin elyaf arka yüzeyine yapıştırıcı (lateks, kalsit) ile kaplanır ve zemin kaplaması olarak kullanılır. Bu ürün ses yalıtımı, ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlar(Halıfleks Nedir?, http://www.duvardanduvara.com/haber_detay.asp?haberID=80, Erişim: 04.04.2013).

1.3.2.6. Yapıştırılmış Havlı Halı

Tekstil yer kaplamaları, dokuma, tufting ve iğnelemeden başka olarak hav ipliğini veya lif tabakasını doğrudan zemin kumaşı üzerine yapıştırarak da elde edilebilir. Hav; kesik hav, ilmek hav veya çok katlı ilmek hav şeklinde olabilir(Yapıştırılmış Havlı Halı, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a11.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

Metotlardan bir tanesi, lif veya iplik tabakalarını kıvrırmak ve ardından da oluşan ilmeklerin tabanını kalın bir yapıştırıcı katmanı içerisine gömerek yapıştırıcıyı katmanı içerisine gömerek yapıştırıcıyı sertleştirmeyi içerir. Diğer bir metot ise iplik veya lif tabakalarını genellikle sıcakta eriyen tip yapıştırıcıyla kumaşların yüzleri ön muamele olmuş iki paralel zemin kumaşları arasında gezen çift taraflı bıçaklarla katlamaktadır. Dalgalı lif dokusu veya iplikler, zemin kumaşın yapışkan yüzeyine yapıştırılır. Yüz yüze oluşturulan kumaş, yüz yüze kadifenin dokunmasında olduğu gibi, iki ayrı halı oluşturmak için ortadan kesilir(Yapıştırılmış Havlı Halı, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a11.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

Bu halı tipi, kesilmiş kenarlardan havların sıçramaması ve hav güvenliliğinin dokuma halılardan daha fazla olması avantajına sahiptir. Yapıştırılmış havlı halıların halı-karo gibi kullanımları yaygındır. Ayrıca, kolaylıkla kesilebilen döşemelik halılarda ve araç içinin şekline kolaylıkla oturan ve o pozisyonda yapışan otomotiv döşemelerinde de kullanılabilir. Gerçekte, böyle kumaşlar, dikişlerin ve bağlantıların düzgünlüğünü sağlamak ve aşırı aşınmayı önlemek üzere zemine yapıştırılırlar (Yapıştırılmış Havlı Halı, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a11.pdf>, Erişim: 05.04.2013).

1.3.3. Kullanılan Ham Maddeye Göre Halılar

- Tamamen yünden dokunmuş halılar.
- Yün ve pamuktan dokunmuş halılar.

- İpekten dokunmuş halılar.
- İlmelerin bir kısmının sim ve sırmadan dokunup aralarına değerli taşların yerleştirildiği dokumalar(MEGEP, 2008: 5)
- Naylon iplikten dokunan halılar.
- Polyesterden iplikten dokunan halılar.
- Akrilik iplikten dokunmuş halılar.
- Polipropilen iplikten dokunmuş halılar(Halı Çeşitleri, <http://www.drycenter.com/hali-yikama/hali-cesitleri-elyaf-turleri.html>, Erişim: 09.04.2013).

1.3.4. Kullanıldığı Yere Göre Halılar

- Hafif ev tipi halılar
- Orta ev tipi halılar
- Ağır ev tipi veya hafif iş yeri tipi halılar
- Orta işyeri tipi halılar
- Ağır iş yeri tipi halılar
- Islak zemin tipi halılar(Erdoğan, 2001: 4).

1.3.3.2. Kalitesine Göre Halılar

Halı kalitesini belirlenirken metre kareye düşen düğüm sayısı ile ölçülür.

- Orta kalite halılarda metre kareye 250.000 ila 500.000 arasında düğüm düşmektedir.
- İyi kalite halılarda metre kareye 500.000 ila 1.000.000 arasına düğüm düşmektedir.
- Nadir kalite halılarda metre kareye 1 milyon ila 4 milyon arasında düğüm düşmektedir.
- Çok iyi kalite halılarda metre kareye 4 milyondan fazla düğüm düşmektedir.
- Dünya rekoru halıda ise 10,8 milyon düğüm bulunmaktadır(Halıda Kalite Kriterleri, www.evdose.com/tur/zemin/hali/zemhal0026.html, Erişim: 09.04.2013).

1.3.3.4. Desenlerine Göre Halılar

- Desenli halılar.
- Düz halılar.

2. BÖLÜM

ULUSLARARASI DIŞ TİCARET

2.1. İHRACAT

İhracat yönetmeliğine göre: bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veyahut müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemleri ifade eder(Akın, 2008: 53).

Gümrük kanuna göre tanımı: ihracat rejimi, serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. İhracat, ticaret politikası önlemleri ve gerektiği takdirde ihracat vergileri de dâhil olmak üzere çıkış işlemlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasıyla gerçekleştirilir. Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilecek eşya, ihracata ilişkin gümrük beyannamesi ile yetkili gümrük idaresine beyan edilir. Türkiye Gümrük bölgesinden çıkacak eşyanın gümrük beyannamesine tabi olmayacağı hal ve şartlar yönetmelikler belirlenir(4458 Sayılı Gümrük Kanunu, www.gtb.gov.tr/mevzuat/MevzuatDetay.aspx?mi=4000843, Erişim: 16.11.2013).

İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır. Bu durumda, ihraç eşyası üzerindeki gümrük denetimi sona erer(4458 Sayılı Gümrük Kanunu, www.gtb.gov.tr/mevzuat/MevzuatDetay.aspx?mi=4000843, Erişim: 16.11.2013).

2.1.1. Kimler İhracat Yapabilir?

6.1.1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İhracat Yönetmeliği’nin 4. maddesinin (e) bendine göre, ihraç edeceği mala göre ilgili ihracatçı birliğine üye olan, gerçek usulde vergiye tabi (tek vergi numarası sahibi) gerçek ve tüzel kişi tacirler, Esnaf ve Sanatkâr Odaları’na kayıtlı olup üretim faaliyetiyle işgal eden esnaf ve sanatkârlar ile joint-venture ve konsorsiyumlar ihracatçı olarak tanımlanmıştır(Akın, 2008: 43).

2.1.2. İhracat Şekilleri

2.1.2.1 Özellik Arz Etmeyen İhracat

İhracatı yasaklı mallar sınıfında yer almayan ve ihracatı için bir ön izin alınması gerekmeyen ihracat işlemleri özellik arz etmeyen ihracat olarak tanımlanmaktadır. Özellik arz etmeyen ihracat şekli standart olarak yapılmakta olan ihracat isimlerine verilen isimdir. İşlemlere başlamak için ihracatçının

kayıtlı olduğu ihracatçı birliğine başvurarak onaylattığı gümrük beyannamesi ile beraber gümrük idaresine başvurması yeterli olacaktır(İhracat Çeşitleri Nelerdir?, http://www.ihracat.biz.tr/ihracat_cesitleri.html, Erişim: 13.04.2013).

2.1.2.2 Kayda Bağlı İhracat

Bazı malların ihracatındaki gelişmelerin hükümet makamları (Dış Ticaret Müsteşarlığı) tarafından yakından takip edilmesi gerekiyor(İhracat Nedir?, http://www.ekodialog.com/Konular/ihrac_tur.html, Erişim: 13.04.2013). Bunun nedenleri:

- Takip konusu malların ticaret politikaları açısından taşıdığı stratejik önem,
- Uluslararası anlaşmalar dolayısıyla Türkiye'nin yükümlülüklerini ne ölçüde yerine getirdiğini takip etmek,
- Türk firmalarının ticari menfaatlerini daha etkin koruyabilmek olarak sınırlamak mümkündür.

Bir malın ihracatı kayda tabi ise, ihracatı yapan kuruluşlar ihracatta önce bunu bağlı buldukları ihracatçı birliğinde kayda aldirmek zorundadır. İhracatın ihracatçı birliklerince kayda alınması; belirli bir sisteme göre ihracat istatistiklerinin tutulması, 'Gümrük Beyannamesi üzerine kayda alınmıştır' meşruhatının konulması ve kayda alınan ihracat istatistiklerinin belirli periyotlarla Dış Ticaret Müsteşarlığı'na bildirilmesi anlamına geliyor(İhracat Nedir?, http://www.ekodialog.com/Konular/ihrac_tur.html, Erişim: 13.04.2013).

2.1.2.3 Kredili İhracat

Kredili ihracat talepleri ile ilgili müracaatlar mal cinsi, ödeme planı ve ödeme süresini içeren satış sözleşmesinin aslı ve Türkçe tercümesi ile birlikte ihracatçı birliklerine yapılır. Madde ve/veya ülke politikası açısından Müsteşarlıkça getirilebilecek düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili kredili ihracat talepleri Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise satış sözleşmesinde belirtilen esaslar dâhilinde doğrudan ihracatçı birliklerinde sonuçlandırılır(İhracat Türleri, http://kobitek.com/ihracat_turleri, Erişim: 15.04.2013).

Kredili ihracat taleplerinin uygun görülmesi halinde ihracatçı birliklerince gümrük beyannamesi üzerine kredili ihracat meşruhatı düşülerek onaylanır. Fiili ihracat tarihinde başlayan kredili ihraç süresi dayanıksız tüketim mallarında 2 yılı, diğer mallarda 5 yılı geçemez. Kredili ihracatta telgraf, teleks veya tele faksla sözleşme yapılamaz(İhracat Türleri, http://kobitek.com/ihracat_turleri, Erişim: 15.04.2013).

2.1.2.4 Konsinye İhracat

Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere yurt dışındaki alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube veya temsilciliklerine mal gönderilmesidir. Başvuruları ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır. Madde ve/veya ülke politikası açısından Müsteşarlıkça getirilebilecek düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili konsinye ihraç taleplerinde Müsteşarlığın görüşü alınmaktadır. Malın ihraç tarihinden itibaren bir yıl içinde kesin satışının yapılması gerekmektedir(Konsinye İhracat Nedir?, <http://www.istekobi.com.tr/kobi-bilgi-merkezi/sizin-icin-arastirdik/konsinye-ihracat-nedir-hangi-sartlar-altinda-yapilir-s122.aspx>, Erişim: 16.04.2013).

2.1.2.5 İthal Edilmiş Malların İhracatı

Gümrük mevzuatı çerçevesinde serbest dolaşıma giriş yeni veya kullanılmış malın ihracı genel esaslar çerçevesinde yapılır. Ancak, ihracatın desteklenmesine yönelik mevzuat, yatırım mevzuatı ile gümrük mevzuatının mahrecine iade hükümleri saklıdır(Şahin, 2008: 14).

2.1.2.6 – Yurt Dışı Fuar ve Sergilere Katılım ve İhracatı

Ülkemizi temsilen katılınacak uluslararası yurt dışı fuar ve sergiler Müsteşarlık tarafından belirlenir. Uluslararası ticari fuarlara ve sergilere, gerek ülkemizi temsilen ulusal düzeyde gerekse bireysel olarak katılacak firma ve kuruluşlarca yurt dışına gönderilecek bedelli veya bedelsiz mallar ile yurt dışında düzenlenecek bilim, sanat, kültür veya tanıtım amaçlı fuar/sergi, konferans, seminer gibi etkinliklere kişi veya kuruluşlarca gönderilecek bedelli veya bedelsiz malların yurt dışına çıkışıyla ilgili başvurular doğrudan ilgili gümrük idarelerine yapılır. Gümrük idareleri söz konusu malların yurt dışına çıkışı için yapılan talepleri ilgili mevzuat çerçevesinde inceleyip sonuçlandırır(İhracat Mevzuatı, http://www.ibp.gov.tr/assets/diger/IhracatMevzuati_2012.pdf, Erişim: 18.04.2013).

2.1.2.7 Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat

Serbest bölgeler; ülkenin siyasi sınırları içinde olmakla beraber gümrük bölgesi dışında sayılan, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınaî ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir. 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nda serbest bölgelerin kurulması ve işletilmesindeki temel amaçlar; ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişimini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek olarak sıralanmıştır(Serbest Bölge, http://tr.wikipedia.org/wiki/Serbest_b%C3%B6lge, Erişim: 20.04.2013).

Türkiye Gümrük sahasından serbest bölgelere giriş yapan her ürün ihracat, serbest bölgeden Türkiye Gümrük sahasına giriş yapan her ürün ithalat rejimine tabi tutulur. Türkiye’de serbest bölgelere genelde DİB ve HİR kapsamında ithalat – ihracat işlemleri gerçekleştirilir.

2.1.2.8 Bağlı Muamele Veya Takas Yoluyla Yapılacak İhracat

Karşılıklı Ticaret olarak adlandırılan ve kısmen de olsa ödemenin para yerine malla yapıldığı ticaret kapsamında yer alır. İhraç edilen malın tümüne veya bir bölümüne karşılık mal alındığı bir ticaret şeklidir. İhraç ve ithal edilen mal, hizmet veya teknoloji transferi kısmen veya tamamen mal, hizmet, teknoloji transferi veya kısmen döviz ile karşılandığı bir ödeme şeklidir(İhracat Çeşitleri, <http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=854&l=1>, Erişim: 20.04.2013).

İhracatçı bağlı muamele taleplerini; (malın cinsi, standardı, kalitesi, teslim şekli, teslim yeri, birim ithal ve ihraç fiyatları, değeri ve süreyi içeren Bağlı Muamele ve Takas Anlaşması ile 6 nüsha başvuru formu ile) üye olunan ya da bağlı bulunan bölgedeki İhracatçı Birliği’nin izni ile gerçekleştirilir. Bağlı muamelelerde süre 6 ay olup, 2 yıla kadar uzatılabilmektedir. İthalat ve ihracat bedellerine ilişkin kapatma aracı bankalarca sonuçlandırılır. İki ülke arasındaki işlem TAKAS, ikiden çok ülke arasında yapılan işlemler BAĞLI MUAMELE olarak adlandırılır(İhracat Çeşitleri, <http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=854&l=1>, Erişim: 20.04.2013).

2.1.2.9 Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat

Malların bir bedel karşılığında, belirli bir süre kullanmak üzere geçici olarak yurt dışına çıkarılmasına imkân tanıyan bir ihracat yöntemidir. İhracatçı, ihracat taleplerini (yurtdışındaki firma, kiralanacak malın cinsi, teknik özellikleri, miktarı, birim fiyatı, değeri, tutarı, kira süresi, kira bedeli, ödenme şekli, teslim yeri bilgilerini kapsayan kira sözleşmesi başvuru formu ile) Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat genel Müdürlüğü’ne iletir. Genel müdürlük ihraç talebini; ilgili gümrük idaresi, kambiyo müdürlüğü ve aracı bankaya bildirir. Ticari kiralamaya konu olan malın yurtdışına kesin satışına ilişkin talep, iznin verildiği Dış Ticaret Müsteşarlığınca sonuçlandırılır. Ticari kiralamaya konu olan malın yurt dışına kesin satışı halinde, satış bedeli faturanın kesilmesinden itibaren 30 gün içerisinde yurda getirilir(İhracat Çeşitleri, http://www.tekstilteknik.com/ihracat/Ihracat_cesitleri.asp, Erişim: 21.04.2013).

2.1.2.10 Transit Ticaret

Alış ve satış bedelleri arasında lehte fark esas olmak üzere (aleyhte fark kabul edilebilir) gerçek ve tüzel kişi transit tacirince satın alınan yabancı menşeli veya Türk menşeli olup da yurt dışına satılmış (serbest bölgelere yapılan satışlar dâhil) malların transit olarak veya doğrudan doğruya, ithalat

ve ihracat rejimi hükümlerine tabi olmaksızın, başka veya aynı ülkeye (serbest bölgeler dâhil) satılmasını ifade eder(Transit Ticaret, <http://www.oaib.org.tr/tr/transit-ticaret-hakkinda-bilgi-verebilirmisiniz>, Erişim: 21.04.2013).

Türkiye’de yerleşik herhangi bir firma tarafından ithal edilmek amacıyla yurda getirilerek, gümrük antrepolarına alınan bir malın aynı firma ya da malları gümrük antreposunda devir alan başka bir firma tarafından başka bir ülkeye (ya da malın getirildiği ülkedeki başka bir firmaya) satılması da transit ticaret işlemdir(Transit Ticaret, <http://www.oaib.org.tr/tr/transit-ticaret-hakkinda-bilgi-verebilirmisiniz>, Erişim: 21.04.2013).

2.1.2.11 Bedelsiz İhracat

Günümüzdeki rekabet ortamının artmasıyla birlikte firmalar yeni pazarlar edinmek, mallarına olan talebin artırılmasını sağlamak amacıyla bir takım yollara başvurumaktadırlar. Bedelsiz ihracat uygulaması da bunlardan biridir. Bedeli tahsil edilmeyen bu emtialar ile mal kalitesini, çeşidini, tanıtımını ve benzeri özellikleri müşteriye gösterme şansı bulunmaktadır. Yeni pazarlara bu yolla ürünlerin daha kolay satılabilmesini sağlamak firmaların öncelikli amacıdır(Bedelsiz İhracat, http://www.dengeymm.com.tr/userfiles/File/bedelsiz%20ihracat_ahenk%20uyucu.pdf, Erişim: 22.04.2013).

Bedelsiz olarak ihraç edilebilecek mallar aşağıda belirtilmiştir(Şahin, 2008: 25).

- Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönüşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri,
- Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçalar,
- Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye’de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla, beraberlerinde götürecekleri gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,
- Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve üniversitelerin; görevleri ve anlaşmaları gereği göndereceği mal ve taşıtlar,
- Savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların gönderecekleri insani yardım malzemeleri.

2.1.2.12 Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat

Yurt dışında üstlenilen inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi işlerle ilgili her türlü makine, teçhizat ve ekipmanın geçici ihracatına ilişkin başvurular ile üstlenilen projede kullanılacak inşaat malzemeleri ve işçilerin ihtiyacı olan tüketim maddelerinin geçici ve kesin ihracatını kapsamaktadır(Şahin, 2008: 80).

2.1.2.13 Dolaylı Ofset Yoluyla Yapılacak İhracat

Özellikle savunma, havacılık ve ileri teknoloji alanlarında gerçekleştirilen projeler ve kamu kurum ve kuruluşlarının açacakları her türlü uluslararası ihale ile özel şirketlerin yapacakları büyük çaplı dışalımında ülkemiz sınai ve ticari kapasitesini, projeye doğrudan ilgisi olmayan alanlarda gerçekleştirilecek ihracat yoluyla artırmak üzere yabancı firma ya da kuruluşların taahhüdünü kapsayan bir anlaşma çeşididir(Kutlu, 2002: 21).

2.2. İTHALAT

İthalat, yurtdışında üretilmiş malların, ülkedeki alıcılar tarafından satın alınmasıdır. Dışalım da denir. İhracatın karşıtıdır ve onunla birlikte bir ülkenin dış ticaret dengesini oluşturur. İthalat, özel ya da tüzel kişilerce, kamu iktisadi kuruluşları ya da devlet tarafından doğrudur yapılabilir(İthalat Nedir?, <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0thalat>, Erişim: 22.04.2013).

2.2.1. Nasıl İthalatçı Olunur

Vergi numarasına sahip her gerçek ve tüzel kişi ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklıkları ithalat işlemlerini yürütebilir(Akın, 2008: 340).

Ancak;

- Özel anlaşmalara dayanan ithalatta,
- Kitap ve diğer yayınların ithalatında,
- Ülkemizde açılan uluslararası fuar ve sergilerde müsteşarlıkça perakende satışına izin

verilen malların ithalatında vergi numarasına sahip olma şartı aranmaz(Akın, 2008: 340).

2.3. ULUSLARARASI TESLİM ŞEKİLLERİ

2.3.1. Ex Works (Ticari İşletmede Teslim)

İhracatçı, belirlenen bir tarihte malları kendi işletmesinde alıcıya verilmek üzere hazır eder ve alıcıya burada teslim eder. Bütün masraflar alıcıya ait olmak üzere, alıcı isterse, kendi ülkesindeki bir taşıma şirketi ile anlaşarak ithalatçıya yardımcı olur. İthalatçının kendi ülkesinin mevzuatına yabancı olmasını göz önünde bulundurarak gerekli gümrük işlemlerinde de ithalatçıya yardımcı olması adettendir(Dölek, 1997: 24).

Belirlenen tarihte ihracatçının işletmesinde malları teslim alıp mal bedelini öder. İhracat ve ithalat için gerekli bütün belgeleri düzenleyip bunlardan doğacak olan masrafı karşılar. Gerek ihracat ve gerekse ithalat için ödenen bütün vergi, resim ve harçları öder. Taşıma, sigorta gibi bütün masraflar kendisine ait olup yolda malın başına gelebilecek herhangi bir hasardan dolayı ihracatçıyı sorumlu tutamaz(Dölek, 1997: 24).

2.3.2. Fca – Free Carrier (Taşıyıcıya Teslim)

Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlayarak, alıcının ülkesinde istenen gerekli belgeleri düzenler ve gümrük masraflarını öder. Alıcının talep etmesi üzerine taşıma acentesi ile tüm masraflar alıcıya ait olmak üzere anlaşır. Malları taşıyıcıya veya taşıma acentesinin gözetimine belirlenen tarihte ve yerde teslim eder. Teslim anına kadar bütün masraf ve riskler satıcının yükümlülüğündedir(Dış Ticarete Teslim Şekilleri, http://www.alpgumruk.com/bilinmesi_gerekenler/Dis_Ticarete_Teslim_Sekilleri.html, Erişim: 23.04.2013).

Alıcı sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat ile ilgili belge veya izinleri alarak gümrük vergisi ve masraflarını ödemekle yükümlüdür. Taşıma acentesi ile anlaşma yaparak navlun ücretini öder. Belirlenen tarihte ve yerde malları teslim alır. Bu andan itibaren bütün masraflar ve risk alıcıya aittir(Dış Ticarete Teslim Şekilleri, http://www.alpgumruk.com/bilinmesi_gerekenler/Dis_Ticarete_Teslim_Sekilleri.html, Erişim: 23.04.2013).

2.3.3. Fas – Free Alongside Ship (Gemi Doğrultusunda Teslim)

Sadece deniz taşımacılığında kullanılır. Satıcı firma, alıcı firma tarafından ismi belirtilen yükleme limanında, yine alıcı firmanın ismini verdiği geminin yanında ve alıcı firmanın belirttiği zamanda eşyaları hazır bulundurmakla teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır. Bu yer ve zamandan sonraki navlun, riziko ve her türlü masraflar alıcı firmaya aittir(Teslim Şekilleri, <http://www.baysallargumruk.com/index.php/gumruk-mevzuati/teslim-sekileri.html>, Erişim:22.04.2013).

2.3.4. Fob – Free On Board (Gemi Bordasında Teslim)

İhracatçı belirlenen yerde, tespit edilen geminin küpeşesinde malların teslimatının gerçekleştirilmesini temin maksadıyla ihracat işlemlerini gerçekleştirir ve bu işlemlerden doğacak olan masrafları karşılar. Malın belirlenen tarihte, istenen gemiye yüklenmesi işlemlerini gerçekleştirir ve bu işlemlerden doğan masrafları karşılar. Malın yüklendiğini ithalatçıya bildirerek, belgeleri yollar. Malın gemiye kadar olan bütün taşıma, sigorta benzeri masrafları üstlenir. Malların küpeşteye yüklenmesinden sonraki benzeri masraflar ve riskler alıcıya aittir. İthalatçı taşıma acentesi ile anlaşarak, navlunu öder ve belirlenen tarihte geminin yükleme yapılacak limanda olmasını temin eder. İthalat işlemlerini gerçekleştirir ve bu işlemlerden doğacak olan masrafları karşılar. Malların gemi küpeşesine yüklenmesini müteakip ortaya çıkacak bütün masraf ve riskleri üstlenir(Dölek, 1997: 29-30).

2.3.5. Cfr – Cost And Freight (Mal Bedeli Ve Navlun)

Satıcı, sözleşme koşullarına uygun olarak malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı ve ihracatçının ülkesinden tedarik edilecek belgeleri hazırlar. Malın ihracıyla ilgili gümrük işlemlerini tamamlar ve gümrük vergilerini öder. Taşıma acentesiyle anlaşma yaparak, malların varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Yüklemenin yapıldığını ve muhtemel varış tarihini alıcıya bildirir. Düzenlenen taşıma belgesini ve gerekli diğer belgeleri alıcıya gönderir(MEB, 2011: 14).

Alıcı, sözleşme koşullarını uygun olarak mal bedelini öder. Malın kendi ülkesine ithali için gerekli belgeleri ve gümrük işlemlerini tamamlar. İthalat ilişkin gümrük vergilerini öder. Varış limanında malların boşaltım ücretini ve liman ücretini öder. Mal varış limanına ulaştığında gecikmeksizin malları boşaltır(MEB, 2011: 14).

2.3.6. Cif – Cost, Insurance And Freight (Mal Bedeli, Siorta Ve Navlun)

CIF teslim şeklinde satıcı CFR teriminde olan yükümlülüklerine ek olarak taşıma sırasında malların kayıp ve hasar riskine karşı deniz sigortası sağlamak durumundadır. Sigorta sözleşmesini akdetmek ve sigorta primini ödemek satıcının yükümlülüğüdür. CIF teriminde satıcıdan yalnızca asgari düzeyde bir sigorta sağlanması beklenmektedir. Malların ihraç işlemlerinin satıcı tarafından yapılmasını öngörür. Yalnızca deniz ya da nehir taşımacılığında kullanılabilen bu terimde malların ihraç işlemleri satıcı tarafından yapılmaktadır(Sayım ve Zengin, 2012, 219).

2.3.7. Cpt – Carriage Paid To (Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim)

Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. Gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıma acentesi ile sözleşme yaparak varış limanına kadar olan navlun ücretini öder. Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren malla ilgili tüm risk ve masraflardan kurtulur. Teslimi gerçekleştirildiği ve muhtemel varış tarihini alıcıya bildirir(Tuncel, 2006: 30-31).

Alıcı sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malların ilk taşıyıcıya tesliminden itibaren navlun dışındaki malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya aittir. Transit taşıma nedeni ile doğabilecek gümrük masrafları da alıcı tarafından karşılanır. Navlun bedeline dâhil değilse boşaltma masraflarını ödeyerek ciroolu konşimentoyu acenteden teslim alır(Tuncel, 2006: 30-31).

2.3.8. Cıp – Carriage And Insurance Paid To (Taşıma Ücreti Ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim)

Satıcı, anlaşma koşullarına uygun malı temin ederek ihracat için gereken işlemleri tamamlar ve gümrük vergilerini öder. Varış yerine kadar olan navlun bedelini ödeyerek taşıma acentesi ile sözleşme yapar. Sigortayı sözleşmede öngörüldüğü şekilde yaptırır ve sigorta poliçesini alıcıya gönderir. Sözleşmede başka türlü bir hüküm yoksa satıcının yükümlülüğü iyi tanınan bir sigorta şirketine kargo klotundaki minimum kapsamlı sigortayı yaptırmakla sınırlıdır. Alıcı tarafından talep edildiğinde masrafı ona ait olmak üzere savaş, grev, ayaklanma ve halk hareketi risklerine karşı da sigorta yaptıracaktır. Asgari sigorta meblağı mal bedelinin %110'u kadar olacaktır. Malların ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren teslim tamamlanmış olur. Bu andan itibaren navlun ve sigorta primi dışındaki malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya aittir(Çancı ve Erdal, 2003: 219).

Alıcı, anlaşma hükümleri uyarınca mal bedelini öder. İthalat ile ilgili tüm belgeleri hazırlar ve gümrük vergilerini öder. Varış yerinde boşaltma ve diğer masrafları ödeyerek taşıma acentesinden malları teslim alır(Çancı ve Erdal, 2003: 219).

2.3.9. Daf – Delivered At Fronter (Sınırdaki Teslim)

Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Alıcının ülkesine kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar, gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıyıcı aracı temin ederek malın belirlenen sınır noktasına kadar taşınması için navlun bedelini öder. Mallar sınırdaki belirlenen yer ve tarihte alıcının emrine hazır tuttuğu andan itibaren malla ilgili bütün masraf ve riskler tamamen ve eğer sözleşme aksine hüküm yoksa alıcıya geçer(Teslim Şekilleri, <http://www.ihracatklubu.com/tr/statikpage.asp?ID=1>, Erişim: 25.04.2013).

Alıcı sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat için gümrük belgelerini düzenleyerek gümrük işlemlerini tamamlar. Gümrük vergilerini öder. Malları belirlenen sınır noktasında emrine hazır tutulduğu anda zaman geçirmeksizin malları teslim alır(Teslim Şekilleri, <http://www.ihracatklubu.com/tr/statikpage.asp?ID=1>, Erişim: 25.04.2013).

2.3.10. Des – Delivered Exship (Gemide Teslim)

Sadece deniz taşımacılığında kullanılır. Satıcı, malları adı belirtilen varış limanında, deminin bordasında, gümrükten önce alıcının emrine hazır bulundurduğunda teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaktadır. Bu yere kadar olan bütün risk ve masraflar satıcıya aittir. Varış yerinde boşaltma masrafları ve ithalat gümrükleme ise ithalatçıya aittir(Teslim Şekilleri, http://www.eximet.biz/teslim_sekilleri.htm, Erişim: 25.04.2013).

2.3.11. Deq – Delivered Exquay (Rıhtımda Teslim)

Satıcı, sözleşme koşullarına uygun malı hazırlar. Kendi ülkesinde ve alıcının ülkesinde kullanacağı lüzumlu belgeleri hazırlar. İhracat ve ithalat gümrük işlemlerini tamamlar. Taşıyıcı aracı temin ederek navlun ücretini öder. Malların hangi tarihte varış limanında olacağını alıcıya bildirir. Belirlenen tarihte varış limanında gümrük işlemlerini de tamamlamak suretiyle malları teslim eder. Alıcı, sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat ile ilgili belgeleri düzenleyebilmesi için satıcıya gereken yardımı sağlar. Satıcı tarafından malları emrine hazır tuttuğu andan itibaren bütün risk ve masraflar alıcıya aittir(Dış Ticaret Mevzuatı ve Teslim Şekilleri, http://www.udybelgesi.com/dis_ticaret_mevzuati_ve_teslim_sekilleri_rihtimda_teslim.asp, Erişim: 26.04.2013).

DEQ duty paid: Sözleşmede bu tabir geçiyorsa gümrük giriş işlemleri ve gümrük vergisinin satıcının mükellefiyetinde olduğu anlaşılır(Dış Ticaret Mevzuatı ve Teslim Şekilleri, http://www.udybelgesi.com/dis_ticaret_mevzuati_ve_teslim_sekilleri_rihtimda_teslim.asp, Erişim: 26.04.2013).

DEQ Duties on Buyers Account: Sözleşmede bu tabir geçiyorsa gümrük giriş işlemleri ve gümrük vergisinin alıcının mülkiyetinde olduğu anlaşılır. Sadece deniz ve su yolu taşımacılığında kullanılır(Dış Ticaret Mevzuatı ve Teslim Şekilleri, http://www.udybelgesi.com/dis_ticaret_mevzuati_ve_teslim_sekilleri_rihtimda_teslim.asp, Erişim: 26.04.2013).

2.3.12. Ddu – Delivered Duty Unpaid (Gümrük Resmi Ödenmemiş Olarak Teslim)

Satıcının teslim yükümlülüğü, malların ithal ülkesinde, belirlenen yerde emre hazır tutulması ile sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması ve gümrük formalitelerinin yerine getirilmesi

ile ilgili riziko ve giderleri üstlenmek durumundadır (ithalat için ödenmesi gereken vergi resim ve harçlar hariç) (Dış Ticaret Teslim Şekilleri, <http://www.karacagumrukleme.com/default.asp?page=kat&ID=4&pg=69&syf=Incoterms%20-%20D%FD%FE%20Ticarette%20Teslim%20%Deekilleri>, Erişim: 26.04.2013).

Alıcı malların zamanında ithali için gümrükten çekilmemesinden kaynaklanan ek gider ve rizikoları üstlenmek durumundadır. Eğer taraflar satıcının gümrük formalitelerini yerine getirip bundan doğabilecek gider ve rizikoları üstlenmesini istiyorlarsa bunu, bu etkiyi yaratacak sözcükler ekleyerek kesinleştirmelidir. Eğer taraflar satıcının yükümlülüklerine malların ithali için gerekli bazı giderleri eklemek istiyorlarsa (KDV gibi) bunu, bu etkiyi yaratacak sözcükler ekleyerek kesinleştirmelidirler. Bu terim taşıma şekline bağımsız olarak kullanılabilir. İhracatçının sorumluluğu rıhtımda gümrük ödenmeden teslim, ithalatçının sorumluluğu gümrükleme ve iç nakliye (Dış Ticaret Teslim Şekilleri, <http://www.karacagumrukleme.com/default.asp?page=kat&ID=4&pg=69&syf=Incoterms%20-%20D%FD%FE%20Ticarette%20Teslim%20%Deekilleri>, Erişim: 26.04.2013).

2.3.13. Ddp – Delivered Duty Paid (Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim)

Satıcının teslim yükümlülüğü, malların ithal ülkesinde belirlenen yerde emre hazır tutulması ile sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması, ithal gümrüğünden geçirilmesi için gerekli vergi, resim ve diğer harçlar dâhil olmak üzere riziko ve giderleri üstlenmek durumundadır (Teslim Şekilleri, http://www.zirvemlojistik.com/index.php?option=com_content&task=view&id=51&Itemid=47, Erişim: 26.04.2013).

Teslim şekillerinde yukarıdaki sıralama doğrultusunda ihracatçı açısından sorumluluk EX WORKS teslim şekline DDP teslim şekline her adım yaklaştığında artacaktır. İthalatçı firma açısından ise bu durum tersi olacaktır.

2.4. ULUSLARARASI ÖDEME ŞEKİLLERİ

2.4.1. Peşin Ödeme

Peşin ödeme, ihracat gerçekleşmeden mal bedelinin ithalatçı tarafından ödenmesi ve bunu takiben söz konusu malın sevk edilmesidir. İthalatçı açısından incelediğimizde, ürün bedelinin, ürünün gümrükten çekilmeden önce ödenmiş olmasıdır. Türk kambiyo uygulaması gereği, bir ithalatçının yaptığı ödemenin peşin ödeme olarak kabul edilebilmesi için gümrükleme işlemine başlamadan önce ürün bedelinin ihracatçısına transfer edildiğini gösterir banka transfer yazısının alınmış olması gerekir. Aksi takdirde işlem vadeli ödeme olarak kabul edilir ve ithalatçıdan % 3 oranında Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu'na kesinti yapılır. Peşin ödeme sisteminde ihracatçı, sevk edeceği malın bedelini

daha paketlemeden hatta üretmeden almış olabilir. Bu yüzden ihracatçı için son derece uygun ve tercih edilen bir ödeme sistemi olmasına rağmen, ithalatçılar tarafından pek tercih edilmez(Akın, 2008: 129-130).

2.4.2. Kabul Kredili Ödeme

Vadeli mal alım-satımlarında söz konusu olan kabul kredili ödeme şeklinde, ihracatçı düzenlediği evraklarla birlikte ithalatçı tarafından imza edilmek üzere bir adet de poliçe düzenleyip gönderir. İthalatçı, bankasından evrakları alırken vade sonunda mal bedelini ödeyeceğine ilişkin düzenlenmiş olan poliçeyi imzalayarak bankaya teslim eder. Banka da ihracatçının talebi ve aradaki satış sözleşmesinin şartları gereğince şayet kendi avalini vermek zorunda ise poliçeyi avalize ederek ihracatçıya verilmek üzere gönderir. Bir nevi çek veya bono niteliğindeki bu poliçe ile ihracatçı isterse vade sonunu bekleyerek parayı tahsil eder, isterse poliçeyi bankasına kırdırmak suretiyle parasını temin eder. Kabul kredili ödeme şekli, akreditiflerde, vesaik mukabili ve mal mukabili ödeme işlemlerinin vadeli uygulamalarında kullanılabilen bir yöntemdir(Dölek, 1997: 109).

2.4.3. Mal Mukabili Ödeme

Satıcının alıcıya mal bedelini tahsil etmeden göndermesine mal mukabili denir. Burada satıcı malları ve bunları tevsik eden vesaikleri herhangi bir ödeme olmaksızın alıcıya gönderir ve alıcı malı gümrükten çeker ve çektikten bir müddet sonra mal bedelini öder. Burada taraflar arasında güven unsurunun çok güçlü olması gerekir(Görür, 2006: 11).

2.4.4. Konsinye Hesap

Bu ödeme şeklinde ihracatçı malları ithalatçıya satılmak üzere gönderir ve satıldıkça parasını tahsil eder. Satılmayan mallar ise iade edilir. Bu uygulamada ithalatçı bir nevi ihracatçının aracısı konumundadır. İhracatçının ithalatçıya karşı duyduğu güven neticesinde ve çoğunlukla yeni pazarlar yaratmak amacıyla bu tür bir satış yoluna başvurulmaktadır(Dölek, 1996: 90).

2.4.5. Vesaik Mukabili Ödeme

Dış ticarete sık rastlanan ödeme şekillerinden biri de vesaik karşılığı ödemedir. Bu ödeme şeklinde alıcı mal bedelini ödemediği sürece kontrolü devam etmektedir. İhracatçı, eğer alıcı malları temsil eden dokümanları almayıp gümrükten çekmezse malları geri getirebilir, başkasına satabilir ya da aynı alıcıya daha düşük fiyattan satmak zorunda kalabilir. İhracatçı malları sevk ettikten sonra mallar için düzenlediği dokümanları bankasına (aracı banka) teslim eder. Banka dokümanları kontrol

eder(Dündar, 2006: 50). Mal bedeli ödendiğinde evrakları ithalatçı firmaya teslim eder. İthalatçı firma aldığı evraklar ile ürünü gümrük işlemleri bittikten sonra teslim alır.

2.4.6. Akreditif Ödeme

Akreditif, ithalatçının talimatına dayanarak, bir bankanın belirli bir paraya kadar, belirli bir süre içinde, belirli belgeler karşılığında ve öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, ihracatçıya ödeme yapacağını veya ihracatçı tarafından keşide edilen poliçelerin kabul veya işira edeceğini ihracatçıya karşı yazılı olarak taahhüt etmesidir(Türksever, 1996: 33).

Akreditifin tarafları;

1 – Akreditif amiri: İthalatçı, kendi bankasına akreditif açtıran taraf.

2 – Amir banka: İthalatçının bankası, akreditif açan banka.

3 – Aracı banka: Bu banka akreditif sözleşmesindeki şartlara göre ihracatçının ülkesinde akreditifin açıldığını ihracatçıya ihbar eden ihbar bankası olabileceği gibi, akreditife teyit veren teyit bankası da olabilir.

3 – Akreditifin Lehtar: Lehine akreditif açılan ihracatçı(Özözen, 2006: 30).

2.5. DIŞ TİCARETTE KULLANILAN BELGELER

2.5.1. Proforma Fatura

Anlaşma safhasında ihracatçı tarafından malın birim fiyatının, özelliklerinin ve satış şartlarının yer aldığı, bilgi verme amacı güden bir teklifname niteliğindeki faturadır. Bu fatura, satıcı tarafından alıcı adına düzenlenen ve yapılan anlaşma ile ilgili her türlü detayı gösteren ön faturadır.

Proforma faturada belirtilen satış koşullarının alıcı tarafından uygun bulunması durumunda, alıcının verdiği sipariş üzerine proforma fatura kesin satış faturasına dönüştürülür. Proforma faturanın bir diğer kullanıldığı yer ise, ithalatçı tarafından akreditif açılması aşamasıdır. İthalatçı, ihracatçının kendisine göndermiş olduğu proforma faturayı akreditifi açacak olan Amir bankaya ibraz ederek küşat mektubunun hazırlanmasını sağlar(Proforma Fatura Nedir?, <http://proformafatura.nedir.com>, Erişim: 27.04.2013).

Resim 5. Proforma Fatura

Seller :
Sonvigo SA
4B, Chemin du Reservoir
Case Postale
1000 Lausanne 12, Switzerland
Tel : +41 21 / 651.34.10
Fax: + 41 21 / 651.34.11
Email : sonvigo@sonvigo.com
www.sonvigo.com

Buyer :
FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DİŞ TIC. A.S.
BAKSAV SANAYİ SİTESİ
MANOLYA CAD NO:6
TR- BEYLİKDÜZÜ / İSTANBUL
TURKEY

Sale contract : 30477

Lausanne, December 19, 2011

Proforma Invoice n° 30477.01

Commodity : Jute yarn, CRT quality, batch 100 % tossa, maximum oil content 2 %, precision wound, in spools of 18 kgs each, palletised.

	Quality	Total Quantity	Price
A	26 LBS / 1 PLY (1107 MKG / 1 PLY)	104'000.00 kilos	USD 88.0000 / 100 kilos

Shipment :	Date approx.	Shipment	Quality	Quantity
	01/01/2012 - 10/01/2012	2.00 x 40' FCL	A	52'000.00
	20/01/2012 - 31/01/2012	2.00 x 40' FCL	A	52'000.00

Total: USD 91'520.00

Origin : BANGLADESH
Incoterm 2000 : CIF MERSIN
Payment : Cash against documents through your bank
Special conditions : - Shipment: 2 X 40' FCL / early January 2012
2 X 40' FCL / end of January 2012

You are kindly requested to remit this amount to : UBS SA, Swift/BIC ubssw33h, account no 46816760R or by IBAN : CH56 0024 3243 4651 6760 R, for credit to Sonvigo S.A.

The goods remain our property until the full payment is made. The risks are for the buyers account. Any partial payment will be with held in order to cover losses on resale.

We remain, dear Sirs,.

FORZA JÜT İPLİK
İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş.
Gazi Muhtar Paşa Bulvarı No:48 Kat:1 D:11
Şişli / Beşiktaş / İSTANBUL
Beylikdüzü V.S. 333 065 2701

SONVIGO S.A.

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Proforma Fatura.

2.5.2. Ticari Fatura

Ticari fatura, uluslararası ticarete kullanılan en temel belgelerden birisi olup ihracatçı tarafından düzenlenmektedir. Fatura, ülkemiz mevzuatı açısından Türk Ticaret Kanunu 23. maddesi ile Vergi Usul Kanununun 230. maddelerinde düzenlenmiş olup, satılan, üretilen mal veya yapılan bir hizmet karşılığı verilen bir belgedir. Satılan bir malın niteliği, ölçüsü ile birim satış fiyatını ve toplam

bedeli gösteren bir belge olan faturaların; mümkün olduğunca kapsamlı olmasına, bilgilerin açıkça belirtilmesine ve kısıtlı düzeyde yabancı dil bilgisi olan birisinin dahi anlayabileceği düzeyde anlaşılır ve basit olmasına dikkat edilmelidir(Ticari Fatura, http://www.ihracat112.com/ticari_fatura.htm, Erişim: 27.04.2013).

Resim 6. Ticari Fatura

FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.
 Merkez : Bakıray San. Sit. Manolya Cad.
 No:571 Beyliközü / İSTANBUL
 Beyliközü V.D. : 398 065 2701
 Ofis : Mücahitler Mah. Gazimühürpaşa Bulv.
 No: 45 Teymar Plaza K:1 No:1 Şişli/Beşiktaş/İSTANBUL
 Tel. : +90 342 323 47 43
 Fax : +90 342 323 47 42
 Web : www.forzajute.com
 e-mail : info@forzajute.com

FORZA JÜT İPLİK
 İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.
 Gazi Muharrem Paşa Bulvarı No:45 Teymar Plaza Kat:1 D:11
 Şişli/Beşiktaş/İSTANBUL
 Beyliközü V.D. : 398 065 2701

Sayın **M7 COMERCIO DE MALHAS LDBA**
RUA ALVINA ERTHAL NR. 220
CEP 88360-000 CENTRO
GUABIRUBA - SC - BRASIL
CNPJ: 08.718.240/001-94

Müşteri V.D.ve No. :

İl Kodu 34
Seri - A

FATURA

Sıra No. : **0094927**

Fatura No. :
S. İrsaliye No. :

Tarih :

KOD	CİNSİ	BİRİM	MIKTARI	FİYATI	TUTARI
	30// O. E. VİSKOZ İPLİK		54.018,78KG	3,75 USD	202.570,43 USD CFR
<p>1.330 KOLİ 57.519,08 KG BRÜT 153.970,43 USD FOB ARAÇI BANKASI GARANTİ BANKASI / GARANTİ CEP S.B. ÖDENE ZELİ; VESİLE MUKABİLİ</p>					
FATURA TUTARI					

Faturanın aslını teslim aldım.
 Tarih :
 İsim :
 İmza :

İBAN NUMARALARIMIZ :
 Yapı Kredi Bankası : Topçular Rami Şb. : TL : TR43 0006 7010 0000 0088 1883 29
 Yapı Kredi Bankası : Topçular Rami Şb. : USD : TR46 0006 7010 0000 0088 1883 36
 Yapı Kredi Bankası : Topçular Rami Şb. : EURO : TR95 0006 7010 0000 0088 1889 45

1- Fatura İtiraz süresi 30 gündür.
 2- Malın ambar veya nakliyecisi teslimden sonra sorumluluk müşteriye atılır.
 3- Çek ve senet bedellerinin karşılıksız çıkması halinde veya İhtibar %5 ticari reeskont faizi uygulanır.

SELÇUK ÖZSEYİ MATRACILIK LTD. ŞTİ Topçular Mah. Topçular Cad. No:13/11 Demirkapı-Eyüp-İST
 Tel. : 0 212 674 58 42 - Fax: 0 212 674 58 89 Rami V.D. 759 006 8443 Anlaşma Tarihi : 02/07/2010 D.No:1780 B. Yıl:2011

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Ticari Fatura.

2.5.3. Navlun Faturası

Navlun, deniz ve/veya iç su yolu ile taşımacılıkta malın taşıma ücretinin ifadesidir. CFR veya CIF teslim şekilleri ile satışta, navlun ihracatçı tarafından ödenmektedir. Mal ile ilgili satış faturasında, navlun tutarı mal bedeline dâhil olarak veya ayrı olarak gösterilebilmektedir. Bu fatura navlun faturası olarak adlandırılmaktadır. Akreditif, mal bedeli ile birlikte navlun bedelini de içeriyorsa, konşimento

ve diğ er sev k belgesi üzerinde “navlunu ödenmiştir” kaydının bulunması gerekmektedir. Ancak belirtilmemişse, satıcı firmanın taşıyıcı firmadan navlun faturası olarak ithalatçı firmaya vermesi, ya da tahsil belgeleri arasına navlun faturasını da koyması gerekmektedir (Ataman ve Sumer, 2013: 76).

Resim 7. Navlun Faturası

SUBJ. 18 *13 10:59 FROM:03423258301 DEMİR ULLUS.NAK PAGE:01

DEMİR

İMALİYE T.C.B. İL KODU : 27

Markaz : İncilipinar Mah. Nisli Ellen Cd. 11 Nolu Sokak
Ayrıntıp İş Merkezi Kat : 5 No : 506 GAZİANTEP
Tel : (0.342) 324 66 31 - 32 Tel. Fax : 325 83 01
GAZİKENT V.D. : 278 009 45 57

FATURA
Seri : -A- Sıra No 239561
Fatura Tarihi 15.02.2013

Sayın FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş.
4.ORG.SAN.BOL. VALİ M. LUTFULLAH
BİLGİN BULVARI NO :9
ŞEHİTKAMİL / GAZİANTEP
Möst. YERİLİKDÜZÜ Hesap No 3880652701

ACIKLAMA	FİYAT	TOPLAM
27 P 7103 / 27 L 0609 PLAKALI ARACIN MOLDOVA / GAZİANTEP TÜRKİYE NAVLUN BEDELİDİR. 3000 USD T.C.M.B. KUR: 1.7619 TL YÜKÜN CİNSİ: PP BOBIN YÜKÜN TONU: 0.10 TON Banka Adı: Garanti Bankası Şube: ŞEHİTKAMİL Şube Kodu: 1076 kod Hesap Numarası: 9001958 USD Yalnız: UÇBIN AMERİKAN DOLAR DİR		3.000 USD

Yurt dışı faturasıdır.
K.D.V.' den muaftır.

3.000 USD

GARANTİ BANKASI - ŞEHİTKAMİL ŞUBESİ
TL IBAN NO TR66000620010780000288808
EUR IBAN NO TR310006200107800009001999
USD IBAN NO TR440006200107800009001999

YAPIKREDİ - GAZİANTEP ŞUBESİ
TL IBAN NO TR07000670100000047065646
EUR IBAN NO TR60000670100000047065651
USD IBAN NO TR60000670100000047065663

İŞ BANKASI - GAZİANTEP ŞUBESİ
TL IBAN NO TR790006400000183001973548
EUR IBAN NO TR3000064000000283001032211
USD IBAN NO TR160006400000283001032228

Besim Yılı: KOLUNAN OPSSET & BİLGİSAYAR FORM BAŞI Durum KOLUNAN İncilipinar Mah. Nisli Ellen Cd. No:11 Gaziantep Tel: 0.342. 323 07 40 GAZİKENT V.D. 359 989 83 440 Antepçe Tel.: 06.04.2012-14 Besim Yılı: 2012

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Navlun Faturası.

2.5.4. Tasdikli Fatura

Bu fatura, ihracatçının kendi orijinal faturasını düzenleyerek, ihraç edeceği ülke Konsolosluğuna tasdik ettirdikten sonra ithalatçıya gönderdiği faturadır. Burada, ihracatçı önce kendi orijinal faturasını düzenler, sonra bağlı bulunduğu meslek odasına (ticaret odasına ve/veya sanayi odasına) giderek hazırladığı Menşe Şahadetnamesini onaylatır. Daha sonra ithalatçı ülkenin Konsolosluğuna orijinal fatura ile menşe Şahadetnamesini ibraz eder ve faturasını bu Konsolosluğa

onaylatır. Özellikle İsrail ve Orta Doğu ülkeleri bu faturayı talep eder(Dış Ticarete Kullanılan Belgeler, <http://www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/44/6.html>, Erişim: 27.04.2013).

Resim 8. Yurt Dışı Faturası

COMMERCIAL INVOICE

APPLICANT:
AMBROFIBRE 97
VIA GALVANI, 14
46043 CASTIGLIONE DELLE STIVIERE
(MN) ITALY

INVOICE NO: 94845
INVOICE DATE: 04.04.2012

DESCRIPTION OF GOODS	QUANTITY	UNIT PRICE	TOTAL AMOUNT
NE 30/1 OPEN-END Viskon BRIGHT FOR CIRCULAR KNITTING ABT.+/-5PCT KGS 22.000 AT EUR/KG 2.85 AS PER PROFORMA INVOICE NO. 2012-AMB1-FRZ222 DATED 22/03/2012. DELIVERY TERMS: DDP CASTIGLIONE DELLE STIVIERE (MN) - ITALY INCOTERMS (R) 2010.	KGS 22.179,90	2,85 EUR	63.212,72 EUR

L/C NUMBER : 01/03097/4058478

TOTAL : 20 PALLETS
GROSS WEIGHT: 23.974,50 KGS
NET WEIGHT : 22.179,90 KGS

PAYMENT : 90 DAYS AFTER CMR DATE

OUR BANK DETAILS:
GARANTI BANKASI GAZIANTEP BRANCH
BRANCH CODE: 168
ACCOUNT NO : 9088910
IBAN NO : TR09 0006 2000 1680 0009 0889 10
SWIFT CODE: TGBATRIS
CUSTOMS CODE OF THE GOODS: 5510.11.00.00.00

FORZA JÜT İPLİK
İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş.
Gazimuhitler Plaza Bly. No:48-Teymur Plaza
Kat:1-Cade:1 Şehitkamil / GAZIANTEP
Beylikdüzü V.D. 388 065 27 01

TOTAL	KGS 22.179,90		63.212,72 EUR
--------------	----------------------	--	----------------------

FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş

Merkez : Baksav San. Sit. Manolya Cad. No. 6/1 Beylikdüzü / İSTANBUL
Ofis : Mücahitler Mah. Gazimuhitlerpaşa Bulv. No. 48 Teymur Plaza K.1 No.1 Şehitkamil/G.ANTEP * Tel. : +90 342. 323 47 43 Fax : +90 342. 323 47 42
www.forzajute.com / info@forzajute.com

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Yurt Dışı Faturası.

2.5.5. Konsolosluk Faturası

Bazı ülkelerin ithalat mevzuatında, ihraç ülkelerindeki ithalatçı ülkenin konsolosluğundan sağlanacak boş faturanın doldurularak, anılan konsoloslukça tasdik edilmesi istenir. Böylece mal ithal gümrüğünde tam değeri üzerinden vergilendirilmiş olmaktadır(Dündar, 2006: 22).

2.5.6. Gümrük Beyannamesi

Gümrük idarelerine, yurda girecek veya çıkacak olan, transit yapılmak veya başka bir işleme tabi tutulmak istenen eşyaya ilişkin özelliklerini, boyutlarını, niteliklerini belirten yazılı beyan belgesine denir. Gümrük beyannamesi 8 nüshadan oluşur. (Gümrük Beyannamesi Nedir?, <http://www.senolsungroup.com/bilgi-bankas%C4%B1/g%C3%BCmr%C3%BCk-beyannamesi/>, Erişim: 28.04.2013) Bunlar;

1. Nüshası ihracat ve/veya transit işlerinde kullanılır.
2. Nüshası istatistiki amaçla kullanılır.
3. Nüshası ihracatta gümrük idaresince mükellefe verilir.
4. Nüsha transit rejiminde çıkış gümrük idaresinde kalacak nüshadır.
5. Nüsha transit rejiminde, varış gümrük idaresince çıkış gümrük idaresine gönderilecek teyit nüshadır.
6. Nüsha ithalat işlemlerinde kullanılır. Bu nüsha aynı zamanda antrepo rejiminde de kullanılır.
7. Nüsha istatistiki amaçla düzenlenen nüshadır.
8. Nüsha ise ithalatta gümrük idaresince mükellefe verilen nüshadır.

İlgili gümrük rejimi uyarınca beyanın yapıldığı Elçilik mektubu, Kurye mektubu, TIR karnesi, ATA karnesi, Kumanya listesi gibi belgeler gümrük beyannamesi olarak kabul edilir(Gümrük Beyannamesi Nedir?, <http://www.senolsungroup.com/bilgi-bankas%C4%B1/g%C3%BCmr%C3%BCk-beyannamesi/>, Erişim: 28.04.2013).

Resim 9. Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Beyannamesi

T.C. GÜMRÜK BEYANNAMESİ Seri : GB 0813854

1 BEYAN IM 4

A SEVK-İHRACAT/VARİŞ GÜMRÜK İDARESİ
MERSİN GÜMRÜK MÜD.
330100

TESCİL NO: 13330100IM000534
TESCİL TARİHİ: 04.01.2013

3 8 2 Gözetim / İhracat No x

30NVI00 SA
4B CHEMIN DU RESERVOIR CASE POSTALE 1000 LAUSANNE SWITZERLA
039

8 Aile No No
BEYLİKDÜZÜ 3880652701
FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DIŞ TIC A.Ş.
BASKAV SAN SİT MANOLYA CAD NO 6
BEYLİKDÜZÜ/İSTANBUL 052

9 Mali Müşavir/Serbest Müşavirliği No No
2013/000021
BEYLİKDÜZÜ 3880652701
FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DIŞ TIC A.Ş.
BASKAV SAN SİT MANOLYA CAD NO 6
BEYLİKDÜZÜ/İSTANBUL 052

14 Beyan subü / Temel No No
GAZİKENT 7600422067
SELEN INT. GÜMRÜK MÜŞ. LTD. ŞTİ.
G.M PAŞA BL EFES İŞ MRK NO 3/10 GAZİANTEP
052

15 Ülkeler / İhracat Ülkeleri Ülkeleri
039 Ülkeleri Ülkeleri
039 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

16 Ülkeler / İhracat Ülkeleri Ülkeleri
039 Ülkeleri Ülkeleri
039 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

19 Köy: 20 Teslim şekli
052 1 039 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

21 İhracatçı / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
KAMUYU KAMUYU
KAMUYU KAMUYU

22 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

23 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

24 İşlem / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

25 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

26 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

27 Yükleme / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

28 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

29 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

30 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
052 Ülkeleri Ülkeleri
052 Ülkeleri Ülkeleri

31 Kapsül ve / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
20 KAP 26000 KILOGRAM
Marka: - Numara: .

32 Eyalet / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
MERSİN MERSİN

33 Eyalet / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
MERSİN MERSİN

34 Mevzuat / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
19071000 19071000

35 Dönüş / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

36 Tarih / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

37 H / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
600 600

38 Net ağırlık / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
26.600,00 26.600,00

39 Kilo / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

40 Od / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
40 71 26.000,00

41 Tutar / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
12330100AN011919-20.09.2012
26000 KILOGRAM 27.300,00

42 Kalan / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
26000 KILOGRAM 27.300,00

43 İY / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

44 Ek bilgi / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
[0100]İthal Fatura 100699-27.07.2012-V-] [0743]Kayıt Belgesi 734132-04.01.2013-V-] [0100]Banka Yazısı 390.20127-409-03.01.2013-V-] [0103]İthal eşyasına ait Kıymet Bildirim Formu - 04.01.2013-V-] [0300]İB. netine İlgili Gümrük Beyannamesi 12330100AN011919-20.09.2012-V-] [0300]Menşe Şahadetnamesi MCT.120711967-11.07.2012-V-] TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş. GAZİANTEP İNÇİLİPİVAR ŞB MÜK 4618-23 08.2011 BÜYÜKÇERKEÇ İST. 6 NOT TEKSAL KİMYAGERLİK **GSI**01.02.2012**

45 İhracatçı / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
MERSİN MERSİN

46 İhracatçı / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
MERSİN MERSİN

47 Vergilerin / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
Tutar Tutar

48 Od / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

49 Arz / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
28.800,00 28.800,00

50 Aile / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

51 Örgüt / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

52 Tevazi / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

53 Varış / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

54 Yer ve tarih / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
MERSİN 04.01.2013

55 Varış / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
00 00

56 Yer ve tarih / İhracatçı Türü İhracatçı Türü
M/33/0134 Nazlı SÖZEN

TCGB - 2 Belge No: 11 D.M.O. Basım İşl. Md.

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Beyannamesi.

2.5.7. Deniz Yolu Konşimentosu

Deniz yolu taşımacılığında, bir malın gemiye teslim edildiğini gösteren belgeye denmektedir. Konşimento kelimesinin bir diğer anlamı ise taşıma senedir. Söz konusu belgenin üzerinde alıcı, ihbar merci gibi bilgiler yer almaktadır. Konşimento belgesi sahibine genellikle önceden gönderilir. Bu belge mal sahibinin mülkiyet hakkını göstermektedir(Konşimento Ne Demek?, <http://nedemek.com.tr/konsimento-ne-demek/>, Erişim: 28.04.2013).

Resim 10. Deniz Yolu Konşimentosu

ORIGINAL

SCHENKERocean Ocean or Combined Transport Bill of Lading

(1) Shipper/Exporter FORZA JUT İPLİK İÇ VE DİŞ TIC. A.Ş. MUCAHİTLER MAH. GAZİMUHTAR PAŞA BULVARI NO:48 TR-27090 SEHİTKAMİL/GAZİANTEP TURKEY	(4) B/L No. TR- MER-İTJ-9006
(2) Consignee NELSON İMP E EXP LTDA RUA JOAO BAUER NR. 384 CEP 88350-100 CENTRO BRUSQUE-SC-BRASİL CNPJ:00.778.540/0001-80	(5) Reference Nos. 2-7-82-12-00423-0009006 STT NO: 79200002687432
(3) Notify Party M7 COMERCIO DE MALHAS LTDA RUA ALVINA ERTHAL NR.220 CEP 88360-000 CENTRO GUABIRUBA-SC-BRASİL CNPJ:08.518.240/0001-94	(6)
(7) For Delivery of Goods apply to: SCHENKER DO BRASIL TRANSPORTER INTERNACIONAIS LTDA AV.CORONEL MARCOS KONDER 1207-SALA 33 CEP.:88301-303-ITAJAI-SC-BRASİL CNPJ:48.823.079/005-97 TEL:+55 47 2103-6850	
(8) Vessel/Voyage (see clause 16.1 of the Bill of Lading terms) FRISIA HELSINKI 7E	(11) Place of Receipt (Applicable only when document used as Combined Transport B/L)
(9) Port of Loading MERSİN PORT/TURKEY	(10) Port of Discharge ITAJAI PORT/BRAZİL
(12) Final Destination (Applicable only when document used as Combined Transport B/L)	

BELOW PARTICULARS FURNISHED BY SHIPPER - CARRIER NOT RESPONSIBLE - FOR MERCHANT'S USE ONLY AND NOT PART OF THE BILL OF LADING CONTRACT

(13) Kind of packages; description of goods; marks and Numbers; Container No./Seal No.	(14) Gross Weight	(15) Measurement
SAID TO CONTAIN* 3X40'HC FCL ENTR(S) UACU/561618/8 SEAL NO:020094 HC 452 BOXES GROSS/NET WEIGHT:19,057.950/17,882.750-KG 66.62-CBM SCZU/396887/8 SEAL NO:020093 HC 455 BOXES GROSS/NET WEIGHT:19,123.130/17,940.130-KG 67.07-CBM UACU/512682/7 SEAL NO:020008 HC 423 BOXES GROSS/NET WEIGHT:19,338.000/18,195.900-KG 62.35-CBM VISCOSE DE YARN 30/1 FIOS DE FIBRAS ARTIFICIAIS,DESCONTINUAS,100% VISCOSE,RAYON OPEN END,TITULO NE 30/1,DTX 197,CRU,SIMPLES,PARA MALHARIA,ACONDICIONADOS EM CONES DE PAPELAD, NÃO ACONDICIONADOS PARA VENDA A RETALHO,TENACIDADE 15CN/TEX,TORÇAO 800 TPM, NCM 5510.11.00 TOTAL GROSS/NET WEIGHT:57,519.080/54,018.780-KG 21 DAYS FREE TIME OF DEMURAGE TOTAL : 1330 BOXES 57,519,080-KG 196,040-CBM		
-FCL/FCL -FREIGHT PREPAID -SHIPPED ON BOARD -SHIPPER'S LOAD, COUNT & STOW SHIPPED ON BOARD/DATED:28/06/2012 MERSİN /TURKEY		

Above particulars as declared by Shipper, but without responsibility of or representation by the Carrier (see clause 8).

(16) Carrier's Receipt (see clauses 1 and 8) Total number of containers or packages received by Carrier: SCHENKER ARKAS NAKLIYAT VE TİCARET A.Ş.	(17) Freight and Charges FREIGHT COST USD 3000 PER CONTAINER	(18) Prepaid	(19) Collected
(20) Declared Cargo Value (see clause 7.3):	(21) Number of Original Bills of Lading 3 ORG./3 COPY		
(22) Place and Date of Issuance of B/L: GAZİANTEP TURKEY	28/06/2012		
(23) Signed and Issued as agents for SCHENKER OCEAN as Carrier by: SCHENKER ARKAS NAKLIYAT VE TİCARET A.Ş.			

ORIGINAL

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Deniz Yolu Konşimentosu.

2.5.8. Çeki Listesi

Çeki listesi ihracatçının, ihracat beyannamesi, gümrük beyannamesi ve konşimentoda beyan ettiği malların net – brüt ağırlıkları ile hacimlerine ilişkin dökümünü, yani hangi taşıta ne kadar mal yüklendiğini, her paketin (çuval, kasa, varil vb.) ne kadar ağırlık içerdiğini gösteren belgeye denir. Bir başka deyişle çeki listesi ihraç için sevk edilen malların brüt ve net ağırlığının ihracatçı veya tarafsız üçüncü bir şahıs ya da kurum tarafından beyan edildiği ayrı bir belgedir. Ambalaj listeleri, yabancı alıcılar ve alıcıların bulunduğu ülkelerin gümrük makamlarına yukarıdaki kolaylıkları sağlar. Ayrıca, Türk gümrük idarelerinin de kontrolleri hızlı bir şekilde yapmasına ve ihracat işlemlerinin hızla tamamlanmasına katkı sağlar. Bu yüzden ambalaj listeleri Türkçe ve yabancı dilde düzenlenmelidir (İslatince ve ark., 2013: 17).

Resim 11. Çeki Listesi

CONPACK INDUSTRIES LTD
9, HITZTADION ST. P.O.B 7015
MIGDAL HAEMEK 23100
ISRAEL
ID NUMBER: 513581157

FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.
MÜCAHİTLER MAH. GAZİ MUHTARPAŞA
BULVARI TEYMUR PLAZA NO:48 K:1 D:1
ŞEHİTKAMİL / GAZİANTEP / TÜRKİYE

TEL : +90 342 323 47 43
FAX : +90 342 323 47 43

Tarih: 08.03.2012
Fatura No: 94828

Mal Tanımı	Miktar	Ambalaj	Brüt Ağırlık (kgs)	Net Ağırlık (kgs)
PP İPLİK	124	Kutu 4 Palet	2.156,00	1.984,00
TOPLAM	124	Kutu 4 PALET	2.156,00	1.984,00

FORZA JÜT İPLİK
İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.
Gazi Muhtar Paşa Bulvarı, Teymur Plaza Kat:1 D:1
Şehitkamil / Gaziantep
Beylikdüzü / İstanbul
Tel: +90 342 323 47 43
Fax: +90 342 323 47 43
www.forzajute.com / info@forzajute.com

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Çeki Listesi.

2.5.12. Fiata Tesellum Belgeleri

FIATA, uluslararası taşımacılık acenteleri birlikleri Federasyonu'na üye olan taşıma acenteleri tarafından düzenlenen nakliyeciler makbuzlarıdır. FIATA lisansı bu federasyona üye olan taşıma acentelerine verilir. Bu belgeler standart formlar halinde düzenlenmiş olup taşıma sözleşmesi niteliğindedir. Taşımacı tarafından peşinen kabul edilmiş önemli şartları ve sorumlulukları içeren bu belgeler, varış yerinde, taşımacı nakliye acentesinin muhabiri veya şubesi tarafından, belgede adı yazılı alıcıya teslim edilir(Taşıma Belgesi (Konşimento) Nedir?, <http://www.lojistikdefteri.com/497/tasima-belgesi-konsimento-nedir>, Erişim: 29.04.2013).

2.5.13. Menşe Şahadetnamesi (Certificate Of Origin)

Menşe şahadetnamesi, ihraç konusu eşyanın düzenlendiği ve onaylandığı ülke menşeli olduğunu veya gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla o ülke menşeli sayılması gerektiğini bildiren belgedir. Gümrük işlemleri, ülkeler arasında mevcut ticaret anlaşması hükümlerine göre yapılmakta olduğundan, örneğin eşyanın gönderildiği ülkede Tercihli Gümrük Rejiminden yararlanması veya konulan kota sınırlamasının dolup dolmadığının belirlenmesi için gümrüğe gelen malların menşelerinin belirlenmesi gerekir(Menşe Şahadetnamesi, <http://www.tobb.org.tr/DisTicaretMudurlugu/Sayfalar/mense.aspx>, Erişim: 30.04.2013).

Bir ülke topraklarından çıkarılan madenler, üretilen tarım ürünleri, o ülkede doğan ve yetişen canlı hayvanlar ile bunlardan elde edilen ürünler, o ülkede tutulan veya avlanan av hayvanları ile balıklar, o ülke bandırasını taşıyan ve oraya kayıtlı veya tescilli gemilerle çıkarılan balık ve diğer ürünler ile bu ürünlerden fabrika gemilerde elde edilen eşya, karasuları dışındaki denizlerin dibinden ya da toprak altından, münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkarılan maddeler, imal işleminde veya kullanım kalıntılarından elde edilen artıklar, yukarıda sayılan eşyadan ya da hangi aşamada olursa olsun bunların türevlerinden elde edilen tüm eşya, anılan ülke menşeli sayılır(Menşe Şahadetnamesi, <http://www.tobb.org.tr/DisTicaretMudurlugu/Sayfalar/mense.aspx>, Erişim: 30.04.2013).

Eşyanın başka bir ülkede gördüğü değişiklikler ve işlem dolayısıyla o ülke menşeli sayılabilmesi için, bu değişiklik ve işlemler sonunda kıymetinin yüze yüz oranında artmış bulunması veya gümrük tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya o ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önemli bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması gerekir(1615 Sayılı Gümrük Kanunu, www.gtb.gov.tr/mevzuat/MevzuatDetay.aspx?mi=4000010, Erişim: 16.11.2013).

Resim. 15 Menş e Şahadetnamesi

1. İhracatçı Consignor Expéditeur	No I 0491877	ORJİNAL ORIGINAL ORIGINAL
FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DİŞ TİC.A.Ş MÜCAHİTLER MAH.GAZİMUHTARPAŞA BLV.NO:48 TEYMUR PLAZA K:1 NO:1 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP	MENŞ E ŞAHADETNAMESİ CERTIFICATE OF ORIGIN CERTIFICAT D'ORIGINE	
2. Alıcı Consignee Destinataire	NELSON IMP E EXP LTDA RUA JOÃO BAUER NR. 384 CEP 88350-100 CENTRO BRUSQUE - SC - BRASIL CNPJ : 00.778.840/0001-80	
M7 COMERCIO DE MALHAS LTDA RUA ALVINA ERTHAL NR. 220 CEP 88360-000 CENTRO GUABIRUBA - SC - BRASIL CNPJ : 08.518.240/0001-94	3. Menş e Ülkesi County of Origin Pays d'origine	TURKEY
4. Taşımaya İliş kin Bİlgiler (Tercihle Bağlı) Transport Details (Optional) Informations relatives au transport (mention facultative)	5. Gözlemler Remarks Remarques	
IN CONTAINER BY VESSEL		
6. Sıra No; kolilerin marka ve işaretleri, sayı ve türleri; eş yanın tanımı Item number; marks, numbers, number and kind of packages; description of goods Numéro d'ordre - Marques, numéros, nombre et nature des colis - Désignation des marchandises	7. Miktar Quantity Quantité	
VISCOSE OE YARN NE 30/1 FIOS DE FIBRAS ARTIFICIAIS, DESCONTÍNUAS, 100% VISCOSE, RAYON, OPEN END, TÍTULO NE 30/1, DTEX 197, CRU, SIMPLES, PARA MALHARIA, ACONDICIONADOS EM CONES DE PAPELÃO, NÃO ACONDICIONADOS PARA VENDA À RETALHO. TENACIDADE 15 CN/TEX, TORÇÃO 800 TPM. NCM 5510.11.00	37.382,00 KGS	
TOTAL PIECES :870 TOTAL GROSS WEIGHT :37.382,00 NET WEIGHT :35.121,00		
8. Yukarıda Tanımlanan Eş yaların 3 Nolu Kutuda Belirtilen Ülke Menş eli Olduđ u Tasdik Olunur. The Undersigned Authority Certifies That The Goods Described Above Originate In The Country Shown In Box 3. L'autorité soussignée certifie que les marchandises désignées ci-dessus sont originaires du pays figurant dans la case No 3.		
 Düzenleme Yeri ve Tarihi, İsim, İmza ve Yetkili Mercinin Mührü Place and date of issue, name, signature and stamp of competent authority Lieu et date de délivrance, désignation, signature et cachet de l'autorité compétente		

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Menş e Şahadetnamesi.

2.5.14. A.TR Dolaşım Belgesi

Avrupa Topluluđ u'na dâhil, aş ađ ıda listesi verilen ÷lkelerle aramızdaki ticarete, serbest dolaş ımda bulunan eş ya (Türkiye veya topluluk menş eli olan veya üçüncü ÷lke menş eli olup Türkiye veya toplulukta ithal iş lemleri tamamlanmış, gerekli gümrük vergisi, eş etkili vergi ve resimleri tahsil edilmiş, bu vergi ve resimleri tam veya kısmi bir iadeden yararlanmamış eş ya) için, ihracatçı firma tarafından düzenlenen belgedir. İhracatçı firmanın bağ ılı bulunduğ u Ticaret veya Sanayi Odası

tarafından onaylanır, Gümrük, İdaresince vize edilir. Düzenlendiği ülkeler; Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg, Portekiz, Yunanistan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Slovenya, Litvanya, Letonya, Estonya, Malta, Bulgaristan ve Romanya'dır(A.TR Dolaşım Sertifikası, http://www.mtso.org.tr/pdfs/distic/A.TR_Dolasim_Sert.pdf, Erişim: 30.04.2013).

Resim 16. A.TR Dolaşım Belgesi

DOLAŞIM BELGESİ (MOVEMENT CERTIFICATE)		
 <p>(1) Üye ülke veya Türkiye Insert the member State or Turkey</p>	<p>1. İhracatçı (Ad, açık adres, ülke) Exporter (Name, full address, country) FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DİŞ TİC AŞ MUCAHİTLER MAH, GAZİ MUHTARPAŞA BULVARI TEYMURPLAZA, NO.48 K:1, D:1 ŞEHİTKAMİL / GAZİANTEP - TÜRKİYE</p>	<p>A.TR No: M 0618109 (253)8690000000012M0618109</p>
	<p>2. Taşıma Belgesi (İhtiyari) No (Tarih) Transport document (Optional) No. (Date)</p>	<p>3. Malın gönderildiği şahıs (İhtiyari) (ad, açık adres, ülke) Consignee (Optional) (Name, full address, country) AMBROFİBRE 97 VIA GALVANI, 14 46043 CASTIGLIONE DELLE STIVIERE (MN) ITALY</p>
<p>4. AET/TÜRKİYE ORTAKLIĞI ASSOCIATION between the EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY and TURKEY</p>	<p>5. İhraç Ülkesi Country of exportation TÜRKİYE</p>	<p>6. Varış Ülkesi Country of destination (1) İTALY</p>
<p>7. Taşımaya ilişkin bilgiler (İhtiyari) Transport details (Optional) BY TRUCK</p>	<p>8. Gözlemler Remarks</p>	
<p>9. Sıra No: Item No:</p>	<p>10. Kolilerin markaları, numaraları, sayısı ve cinsi (dökme mallar için, duruma göre, geminin adı, vagon veya kamyonun numarası belirtilecektir); Malların tanımı Marks and numbers; number and kind of packages (for goods in bulk, indicate the name of the ship or the number of the railway wagon or road vehicle); Description of goods</p>	<p>11. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (hl, m³, v.s.) Gross Weight (kg) or other measure (hl, m³, etc.)</p>
<p>1- 20 PALLETS - NE 30/1 OPEN-END VİSKON BRIGHT FOR CIRCULAR KNITTING ABT. +/-5PCT KGS 22.000 AT EUR/KG 2.85 AS PER PROFORMA INVOICE NO. 2012-AMB1-FRZ222 DATED 22/03/2012. DELIVERY TERMS: DDP CASTIGLIONE DELLE STIVIERE (MN) - ITALY INCOTERMS (R) 2010. L/C NUMBER : 01/03097/4058478 CUSTOMS CODE OF THE GOODS: 5510.11.00.00.00</p>	<p>23.974,50 KGS</p>	
<p>(2) Sadece İhraç ülkesinin talebi halinde doldurulur. Complete only where the exporting country requires</p>	<p>12. GÜMRÜK VİZESİ CUSTOMS ENDORSEMENT Doğruluğu onaylanmış beyan Declaration certified İhraç belgesi Export document Model (Form) GAZİANTEP GÜM. MÜD. Gümrük İdaresi Turkey No. TURKEY No. Customs Office Çıkış ülkesi Issuing country Yer ve Tarih Place and Date 04.04.2012 İmza (Signature)</p>	<p>Mühür Stamp 13. İHRACATÇININ BEYANI DECLARATION BY THE EXPORTER Aşağıda imzası bulunan ben, yukarıda, belirtilen malların bu belgenin verilmesi için gerekli koşullara uygun olduğunu beyan ederim. I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions require GAZİANTEP of this 04.04.2012 Yer ve Tarih Place and date FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş. Gazimehtarpaşa Biv. No.48 Teymur-Plaza Kat:1 Daire:1 Şehitkamil / GAZİANTEP Beylikdüzü V.D. 388 065 27 01</p>

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, A.TR Dolaşım Belgesi.

2.5.15. Eur.1 Dolaşım Sertifikası

Türkiye'nin Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ülkelere yönelik ihracatlarda, Avrupa Birliği'ne üye ülkelere Tarım Ürünleri Listesi kapsamına dâhil ürünlerin ihracatında ve yine Avrupa Birliği'ne üye ülkelere Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Ürün Listesi kapsamında dâhil ürünlerin ihracatında malın gümrük indiriminden yararlanması amacıyla Ticaret Odalarınca onaylanan ve Gümrük İdareleri'nce vize edilen belgedir. Türkiye'nin Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ülkeler; İsrail, Makedonya, Hırvatistan, Bosna Hersek, Filistin Kurtuluş Örgütü, Tunus, Fas, Suriye, Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Sırbistan ve Karadağ'dır(EUR.1 Dolaşım Sertifikası, http://www.ito.org.tr/wp/s/portal/!ut/p/c4/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP00s3iDgCBzUzcPIwP_EEM3A0-LYDc3S7cwQwNvQ_2CbEdFAE00G2E!, Erişim: 30.04.2013).

Resim 17. EUR.1 Dolaşım Belgesi

DOLAŞIM BELGESİ MOVEMENT CERTIFICATE	
1. İhracatçı (Adı, Açık Adresi, Ülke) FORZA JÜT İPİLİK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ BAKSAV SAN.SIT.MANOLYA CAD. NO:61 BEYLİKDÜZÜ/İSTANBUL	EUR.1 NO E 0414397 Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz. See notes overleaf before completing this form.
3. Malın Gönderildiği Şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihle Bağlı) Consignee (Name, full address, country) (Optional)	2. Certificate used in preferential trade between ISRAEL ve/and arasındaki tercihlî ticarete kullanılan belgedir. (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanlarını yazınız.) (Insert appropriate countries, groups of countries or territories)
CONPACK INDUSTRIES LTD. 9.HITZADION ST.P.O.B.7015 MIGDAL HAEMEK 23100 ID NUMBER 513581157 ISRAIL	4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar Country, group of countries or territory in which the products are consigned/originating
6. Taşıma İlişkin Bilgiler (Tercihle Bağlı) Transport details (Optional)	5. Varış ülkesi veya alanı, ülkeler grubu veya alanı Country, group of countries or territory of destination
IN CONTAINER BY VESSEL	7. Gözetimler Risks
8. Sıra No; Kollerin marka ve işaretleri, sayısı ve türleri (°); Eşyanın tanımı. Item Number; Marks and numbers; Number and kind of packages (°); Description of goods.	9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, vs) Gross weight (kg) or other measure (litres, m ³ , etc.)
DESCRIPTION OF GOODS: P.P. YARN	10. Faturalar (Tercihle Bağlı) Invoices (Optional)
TOTAL PALLET : 4PALET TOTAL GROSS WEIGHT : 2.156KGS NET WEIGHT: 1.984KGS	2.156 KGS
11. GÜMRÜK VİZESİ CUSTOMS ENDORSEMENT Onaylanan Beyan / Declaration Certified İhracat Belgesi (1) / Export document (1) Form No: 09.03.2012 / No: EX024770 Gümrük İdaresi / Customs Office Düzenleyen Ülke veya Alan / Issuing country or territory: MERSİN GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ 33100 MERSİN / TURKEY Yer ve Tarih / Place and date: MERSİN/09.03.2012 İmza / (Innza Signature):	12. İHRACATÇI BEYANI DECLARATION BY THE EXPORTER Aşağıda imzasız bulunan ben, yukarıda belirtilen eşyanın bu belgenin düzenlenmesi için gerekli olan koşullara uygun olduğunu beyan ederim. I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate. Yer ve Tarih / Place and date: MERSİN/09.03.2012 Baksav Sa... / (Innza Signature):

(°) Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyanın sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.
(°) If goods are not packed, indicate number of articles or state "in bulk" as appropriate.
(°) Yalnız ihracatçı ülke kullandığınız gerekli gümrük yerleri doldurunuz.
(°) Complete only where the regulations of the exporting country or territory require.

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, EUR.1 Dolaşım Belgesi.

2.5.16. Form A (Özel Menşe Şahadetnamesi)

Geniştirilmiş Preferanslar Sistemi (GPS) çerçevesinde, aşğıdaki listede yer verilen ülkelerin Türkiye'ye tek taraflı olarak uyguladığı Tavizli Gümrük Vergisi oranlarından yararlanabilmesi için düzenlenen belgedir. Düzenlendiği ülkeler; Beyaz Rusya (Belarus), Japonya, Kanada, Rusya Federasyonu, Ukrayna ve Yeni Zelanda'dır. Avustralya'nın da GPS uygulamakta olmamasına karşın, sistemden yararlanılması için Forma A düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır (Dış Ticarete Kullanılan Belgeler, http://www.maxitransport.net/faydali_dosyalar.php?m=22, Erişim: 01.04.2013).

Resim 18. Form A

1. Goods consigned from (Exporter's business name, address, country) İhracatçı Firmanın Ünvanı Açık Adresi TURKEY		Reference No. 788527			
2. Goods consigned to (Consignee's name, address, country) İthalatçı Firmanın Ünvanı Açık Adresi RUSSIAN FEDERATION		GENERALISED SYSTEM OF PREFERENCES CERTIFICATE OF ORIGIN (Combined declaration and certificate) FORM A Issued inTURKEY..... (country) See notes overleaf			
3. Means of transport and route (as far as known) BY VESSEL		4. For official use BOŞ BIRAKINIZ.			
5. Item Number	6. Marks and numbers of packages	7. Number and kind of packages; description of goods	8. Origin criterion (see Notes overleaf)	9. Gross weight or other quantity	10. Number and date of invoices
1.	-30004-	FUGATE LUMBERING (12,5 cm) 400 BAGS	"P"		
2.	-30005-	FUGATE LUMBERING (20 cm) 210 BAGS	"P"		
		TOTAL: 610 BAGS		19.000 Kgs	5321, 27/12/1999
11. Certification It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the exporter is correct. ODA ve MÜŞTEŞARLIK TASDİĞİ İÇİN KULLANILMAKTADIR. LÜTFEN BOŞ BIRAKINIZ. Place and date, signature and stamp of certifying authority.			12. Declaration by the exporter The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct; that all the goods were produced inTURKEY..... (Country) and that they comply with the origin requirements specified for those goods in the Generalised System of Preferences for goods exported to.RUSSIAN FEDERATION..... (importing country) Mersin, 29/12/1999 FIRMA KAŞESİ ve YETKİLİ İMZA Place and date, signature of authorised signatory.		

Kaynak: FORM A Menşe Şahadetnamesi Özel, <http://3.bp.blogspot.com/-Iy4cQ6rfWF0/TWJfk-kD11I/AAAAAAAAANw/cn2czwH1jRs/s1600/form%2Ba%2Bornek.jpg>, Erişim:07.06.2013

2.5.17. Gözetim Belgesi

İthalat yerli üretici açısından haksız rekabete yol açan bazı malların ithalat miktarlarının ve değerlerinin izlenebilmesi açısından düzenlenen belgedir. Bu belge olmadan Gümrük Müdürlüğü ithalata izin vermemektedir(Gözetim Belgesi, <http://paritedanismanlik.com/ithalat-izinleri/gozetim-belgesi/>, Erişim: 21.04.2013).

2.5.18. Gözetim Raporu

Mal ile vesaik arasındaki uygunluğu tespit etmek amacıyla düzenlenmesi talep edilen bir belgedir. Gözetme veya kontrol belgesi bağımsız, güvenilir gözetim kuruluşlarınca, malın kalitesinin ve miktarının kesin olarak belirlenmesi amacıyla düzenlenir. Bu raporlar ithalatçıya satış sözleşmesinde belirtilen nitelik ve nicelikte malın sevk edilip edilmediğini gösterir. İhracatçı ise bu raporlarla sevk ettiği malların kalitesini alıcıya, akreditifi açan bankaya ve üçüncü şahıslara karşı belgelemiş olur(Dış Ticarete Kullanılan Belgeler, <http://www.sanalda1numara.net/siyasal-bilgiler-hukuk/119654-dis-ticarete-kullanilan-belgeler.html>, Erişim: 22.04.2013).

2.5.19. Kaptan Makbuzu

Yükleme esnasında, yükleme operasyonunu yapan firma yetkililerinin gemiye yükleyecekleri yükün, gemi ambarlarına girdiğini, gemi tarafından alındığını belirten, bir anlamda “teslim alınma makbuzu” niteliğindedir. Bu makbuz 2. Kaptan tarafından imzalanır. İmzalanmadan önce yükün miktarı, kuru olup olmadığı, ambalajında bozukluk ve hasar var ise bunu muhakkak kaptan makbuzuna mate's receipt'e yazması gerekir. Aksi halde gemi veya gemi sahibi yükün o halinden peşinen sorumlu olur. İleride gemi aleyhine açılacak tazminat taleplerinde gemi otomatikman zararı tazmin etmek zoruna kalabilir. Kaptan makbuzunun konşimentolara tesiri olduğunu akıldan çıkarmamak gerekir. Yükle ilgili her tür hasar, yükün gemiye alınırken ne durumda olduğu tespit edildiğine göre konşimentoya aynen geçirilmesi gereklidir (Mate's Receipt Nedir?, <http://www.denizcigunlugu.com/deniz-ticaret-sozlugu-terminology/263-mates-receipt-nedir.html>, Erişim: 02.12.2013).

Resim 19. Kaptan Makbuzu

	ONAY SERİ NO. : 329301
	FİRMA :
	UTIKAD ÜYE NO.:
ARAÇ ADI / SEFER NO.	
TAŞIMA SENEDİ NO.	
ÖZET BEYAN NO./TARİHİ	
GİRİŞ GÜMRÜĞÜ	
ALICI FİRMA ÜNVANI	
KAP ADEDİ	
EŞYANIN AĞIRLIĞI	
EŞYA CİNSİ	
EŞYANIN ANTREPO GİRİŞ TARİHİ	
GEÇİCİ DEPOLAMA YERİ KODU	
ANTREPO KODU	
ANA KONŞİMENTO NO.	
ARA KONŞİMENTO NO.	
Yukarıda detayları belirtilen eşyanın tesliminde bir sakınca bulunmamaktadır.	
EŞYANIN GÜMRÜK KANUNU'NUN 46-2 MADDESİ GEREĞİNCE TAŞIYICI ÖZET BEYAN TARİHİNDEN İTİBAREN 20 (YIRMİ) GÜN İÇİNDE GÜMRÜKÇE ONAYLANMIŞ BİR İŞLEM VEYA KULLANIMA TABİ TUTULMASI GEREKMEKTEDİR. AKSİ TAKDİRDE GÜMRÜK KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE EŞYANIZ MİLLİLEŞTİRİLECEKTİR.	TAŞIMACI FİRMA VEYA ARACI AÇENTA İMZA - KAŞE

Kaynak: Kaptan Makbuzu, http://www.biymed.com/forum/forum_posts.asp?TID=30900&title=d Deniz-konimentosu-nedir-deniz-yolu-konimento-rnei, Erişim: 07.06.2013

2.5.20. Tır Karnesi

Tır karnesi uluslararası kara taşımacılığını dolayısıyla uluslararası ticaretin kolaylaştırılmasını sağlayan bir gümrük transit belgesidir. Eşya, Tır Karnesi himayesinde hareket noktasındaki gümrük idaresinden, varış noktasındaki gümrük idaresine kadar bir prosedür altında taşınır ve bu prosedüre TIR sözleşmesi kapsamında TIR taşıması denir. Her bir Tır Karnesinin farklı bir referans numarası vardır. İhtiva ettiği sayfa sayısına göre 4, 6, 14, 20 yaprak olmak üzere çeşitlere ayrılmıştır. Karne sayfa sayıları, hareket, varış ve transit olarak geçilecek ülke ve/veya gümrük idaresi sayıları göz önüne alınarak, farklı basılmıştır. Bunun için, Tır Karnesi açılırken, karneye işlem yapacak olan hareket, transit ve varış gümrük idareleri sayısı hesaba karılmalıdır(Tır Karnesi İşlemleri, <http://www.ukat.org.tr/sektorel-bilgiler/tir-karnesi-islemleri.htm>, Erişim: 01.05.2013).

Sözleşmeye taraf ancak uygulamayan ülkeler; Avrupa Birliği, ABD, Afganistan, Bosna Hersek, Cezayir, Endonezya, Kanada, Kore, Şili, Uruguay.

Sözleşmeye taraf ve uygulayan ülkeler; Almanya, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Beyaz Rusya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Ermenistan, Estonya, Fas, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İtalya, Kazakistan, Kıbrıs, Kırgızistan, Kuveyt, Letonya, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malta, Moldova, Moğolistan, Norveç, Özbekistan, Portekiz, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan ve Karadağ, Slovakya, Slovenya, Suriye, Tacikistan, Türkmenistan, Tunus, Türkiye, Ukrayna, Ürdün ve Yunanistan'dır (Tır Karnesi İşlemleri, <http://www.ukat.org.tr/sektorel-bilgiler/tir-karnesi-islemleri.htm>, Erişim: 01.05.2013).

Resim 20. Tır Karnesi

Jüt İplik Gözüm Süpolon

CARNET TIR PX70428147

1. Bureau: ZEL UNGHENTI BUSINESS

2. Nom de l'organisation internationale: **IRU** Union Internationale des Transports Routiers

3. Titulaire du carnet: ULLS NAKİTH İHR VE TİC LİDİSTİ
İnönükar Mah 11 Nolu Sok Ayntap İş Mık Kat 5 No 506
Tel: 0 342 324 66 31 - 32 - Fax: 325 83 01 Serikant / GAZIANTEP
Gazikent V.D. 278 009 4557

4. Pays de départ: MOLDOVA

5. Pays de destination: TURKEY

6. No(e) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s):
AUTO: 27 P 7103 / 27 L 0609

7. MANIFESTE DE MARCHANDISES

8. Invoice nr. 61
CMR 0457

9. a) Compartiments de chargement ou conteneur(s)
b) Marques et Nos des colis ou objets: 10 pallets

10. Nombre et nature des colis ou objets; désignation des marchandises: Jute YARN

11. Poids brut en kg: 13474

12. Scelléments ou marques d'identification apposés (nombre, identification): 0050925

13. Je certifie que les indications sous rubriques 1 à 12 ci-dessus sont exactes et complètes.

14. TIR/042/1164
EOR/042/000456720

15. BUREAU DE DOUANE DE DEPART: GAZIANTEP

16. BUREAU DE DOUANE DE DESTINATION: GAZIANTEP

17. Bureau de douane de départ: GAZIANTEP

18. Bureau de douane de destination: GAZIANTEP

19. Certificat de prise en charge (bureau de douane de départ ou de passage d'entrée)

20. Délai de transit: 9

21. Enregistré par le bureau de douane de: KAPIKULE TIR GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ

22. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.):

23. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane: GAZIANTEP

24. Certificat de fin de l'opération TIR (bureau de douane de passage, de sortie ou de destination)

25. Scelléments ou marques d'identification reconnus intacts

26. Nombre de colis pour lesquels la fin de l'opération TIR a été certifiée

27. Tır Karnesi Muhteviyatı: KAP ESYA GAZIANTEP GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜNE TESCİLİ 18.02.2013 Tarih ve 1.000.461 Sayılı S.D.G.B. ile ifinal edildi.

28. Signature et timbre à date du bureau de douane de destination: GAZIANTEP

Carnet TIR PAGE 6

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Tır Karnesi.

2.5.21. Bitki Sağlık Sertifikası

Bitki ve bitkisel ürünlerin ihracatında kullanılan bir belge olup, hem Türkiye Gümrüklerinden malların çıkış işlemlerinin yapılabilmesi ve ithalatçı ülke gümrüklerinde giriş işlemleri için kullanılan uluslararası geçerliliği olan bir belgedir. Bu belge ihraç konusu ürünün, her türlü hastalık ve zararlıdan arındırılmış olduğunu, tüketime uygun olduğunu kanıtlamak amacıyla kullanılır. Bitki sağlık sertifikası, Zirai Karantina Teşkilatı veya Tarım ve Köy işleri Bakanlığı il müdürlükleri tarafından kendilerine ibraz edilen numunelere dayanılarak verilir (Uluslararası Ticarete Kullanılan Belgeler Hangileridir?, <http://www.wikuturk.net/Madde/43740/uluslararası-ticarette-kullanılan-belgeler-hangileridir>?, Erişim: 01.04.2013).

Resim 21. Bitki Sağlık Sertifikası

GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BANGLADESH
MINISTRY OF AGRICULTURE
DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EXTENSION
Plant Protection Wing (Plant Quarantine)
PHYTOSANITARY CERTIFICATE

**VALID FOR SHIPMENT
WITHIN 15 DAYS**

No. 0035254
Place: EAD QUARTER, DHAKA

To: Plant protection organisation of **TURKEY** Date of Inspection: 02 JULY, 2012

Description of consignment/সমন্বয়ের বিবরণ :

Name and address of exporter:	RAJBARI JUTE MILLS LTD. HEAD OFFICE: 237, OUTER CIRCULAR ROAD, BARA MAGHBAZAR, DHAKA-1217, BANGLADESH.
Declared name and address of consignee:	SONVIGO S. A. 4B, CHEMIN DU RESERVOIR, CASE POSTALE, 1000 LAUSANNE 12, SWITZERLAND.
Number and description of packages:	20 + 40 = 60 WOODEN PALLET = 26 + 52 = 78 M.TONS
Distinguishing mark:	MADE IN BANGLADESH, JUTE YARN, 22 LBS/1 PLY, GROSS WT. ----- KGS, NET WT ----- KGS, USE NO HOOKS PALLET NO. 1-20 & 1-40
Place of origin:	BANGLADESH
Declared means of conveyance:	BY SEA
Declared point of entry:	MERSIN, TURKEY
Name of produce and quantity declared:	20 + 40 = 60 WOODEN PALLET = 26 + 52 = 78 M.TONS (PACKING MATERIAL ONLY)
Botanical name of plant:	-----

This is to certify that the plants, plant products or other regulated articles described above have been inspected according to appropriate procedure and are considered to be free from quarantine pests and practically free from other injurious pests and that they are considered to conform with the current Phytosanitary regulation of the importing country/এজমার প্রত্যয় করা যাইতেছে যে, উদ্ভিগিত উদ্ভিদ, উদ্ভিদজাত পণ্য বা অন্যান্য বিবিধ উদ্ভিদ সঠিকভাবে পরীক্ষিত ও সফলভাবে পোকা ও রোগবাহী এই এবং বাবহারিকভাবে অন্যান্য ক্ষতিকর পোকা ও রোগবাহী মুক্ত বলিয়া বিবেচিত হইয়াছে এবং উহা আনদানকারী দেশের বর্তমান উদ্ভিদ স্বাস্থ্য সংক্রান্ত বিধি বিধান মোতাবেক হইয়াছে।

Disinfection or/and Disinfection/পোকামুক্ত অথবা/এবং জীবাণুমুক্তকরণ :

Date/তারিখ :	02 JULY, 2012	Treatment/পুষ্টি ব্যবস্থা :	HEAT TREATMENT
Chemical (active ingredient) রাসায়নিক দ্রব্য (সক্রিয় উপাদান) :	-----		
Duration and temperature/স্থিতিকাল ও তাপমাত্রা :	1hr. at more than 56°C		
Concentration/মাত্রা :	-----		
Additional information/অতিরিক্ত বিবরণ :	-----		

Additional declaration/অতিরিক্ত ঘোষণা :
ONLY WOOD PACKING MATERIAL (WPM) USED FOR SHIPMENT HAVE BEEN TREATED AND MARKED IN ACCORDANCE WITH THE REQUIREMENT OF ISPM-15.

THIS CERTIFICATE SHALL BE INVALID IN CASE OF ANY ALTERATION OR DEFACEMENT

Date of Issue : 11 JULY, 2012

Signature: (Md. Atiqur Rahman)
Name of authorised official: Quarantine Entomologist
Department of Agricultural Extension
Institution: Dhaka-1215

No liability shall be attached to the Ministry of Agriculture or the Department or to any of its Officer or representative with respect to this certificate/কৃষি মন্ত্রণালয় বা অর্থ বিভাগের কোন কর্মকর্তা বা প্রতিনিধি কোন প্রকারেই এই প্রমাণ পত্রের জন্য দায়বদ্ধ থাকিবে না।

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Bitki Sağlık Sertifikası.

2.5.22. Halı Ekspertiz Raporu

Eski eserler mevzuatı uyarınca, eski eser niteliği taşıyan malların ihracı yasaktır. Ülkemizden ihraç edilen el halılarının eski eser niteliğinde olup olmadığını belirlemek için ilgili mal, ihracatçının bağlı bulunduğu oda tarafından ekspertiz işlemine tabi tutulmaktadır. Oda tarafından ekspertize tabi tutulan halıların eski olduğunun saptanması halinde, Türk İslam Eserleri Müzesi'nce ikinci bir ekspertiz işleminden geçirilir (İhracatta Hangi Belge Nereden Alınır?, <http://www.ergiad.org.tr/distica-ret/?p=26>, Erişim: 02.04.2013).

Resim 22. Halı Ekspertiz Raporu

"Türkmenhaly" Döwlet paydarlar korporasiýasy
Türkmenistanda öndürilen elde dokalan haly önümlerine
GÜWÂNAMA № 101658

Haly önüminiň markirowkasyndaky tagma belligi	Önümiň ady	Önümiň sanawy	Önümiň ölçegi			Önümiň topary
			Ini (m)	Uzynlygy (m)	Umumy meýdany (inedördül metr)	
TH/02	Haly	543	1,24	2,02	2,50	Ahal-teke

Güwánama harydy çäklendirilmedik sanda we gümrük paçalaryna tölemesizden Türkmenistanyň çäklerinden daşary çykarmaga ygtyýar berilýär

"Türkmenhaly" Döwlet paydarlar korporasiýasy

Gol: _____
Möhür: _____
Wagty: 20.06.2011 ý.

Dukan: _____
Gol: _____
Möhür: _____
Wagty: 02.11.2011 ý.

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Halı Ekspertiz Raporu.

2.5.23. Paket Posta Makbuzu

İhracata konu olan malların posta ile sevki söz konusu olabilir. İthalatçıya posta ile gönderilecek malın bulunduğu kolinin doğrudan ihracatçı veya ithalatçının bankasına sevk edilmek üzere posta dairesine verilmesi karşılığında alınan makbuzdur (Dış Ticarete Kullanılan Belgeler, <http://www.disticaretplatformu.com/blog/299-dis-ticarete-kullanilan-belgeler.html>, Erişim: 02.04.2013).

2.5.24. Tedarikçi Beyanı

Tedarikçi beyanı, Türkiye'den topluluğa veya topluluktan Türkiye'ye sevk edilen PAN-AVRUPA Menşe Kümülasyonu sistemine dâhil ülkelerden biri menşeli eşyanın, aynı halde veya

işlendikten sonra yine PAN-AVRUPA menşe kümülasyonu sistemine dâhil ülkelerden birine ihraç edilmesi sırasında, tercihli muameleden yararlanabilmek amacıyla menşe ispat belgesi düzenlenmesi talebi bulunduğu, menşe kanıtlayıcı belge olarak kullanılmakta olup, eşyanın ilgili tercihli menşe kurallarını sağladığını ve beyan sahibinin bu beyanı destekleyici her türlü kanıtı ibraz etmeye hazır olduğunu göstermektedir(Tedarikçi Beyanı Ne Demektir?, <http://www.halkiantrepo.com/tedarikci-beyani-ne-demektir/>, Erişim: 03.04.2013).

2.5.25. Sigorta Ve Sigorta Belgeleri

Satış sözleşmesinin en önemli bölümünü; malların hazırlanıp taşınması sırasında, tarafların sigortalanmasını istedikleri risklerin tespit edilmesi, sevkiyatın hangi bölümü için sigortanın kimin tarafından yaptırılacağı, hangi tür sigorta sözleşmesi sağlanacağı, bu konudaki giderlerin hangi tarafça karşılanacağı oluşturmaktadır. Her sigorta sözleşmesinde; genel olarak, sigorta eden taraf; önceden ödenmiş belirli bir prim karşılığında belirli bir risk sonucu mağdur olan bir tarafın zararını tazmin etmeyi taahhüt eder. Burada ana prensip sigortalının sigorta edilebilir nitelikte bir menfaatinin olması zorunluluğudur(Uluslararası Ticarete Kullanılan Belgeler, http://www.sursal.com.tr/dis_ticarete_kullanilan_belgeler.pdf, Erişim: 03.04.2013).

Sigorta poliçesi; tarafların haklarının tanımlandığı; sigorta şirketi veya temsilcisi tarafından düzenlenen “sigortalının ismi, sigorta edilen risklerin dökümü, sigorta edilen değer, malın tanımlanması, sigortacının ismi ve imzası, düzenlenme tarihi, tazminat talebinin yapılacağı yer ve sigorta temsilcisinin ismi ve adresi vb.” ayrıntıları içeren bir belgedir. Nakliyat sigorta poliçesi; sigorta ettiren ile sigortacı arasında malların belirli yerler ve belirli tarihler arasında sigortalanması için düzenlenen bir belgedir(Uluslararası Ticarete Kullanılan Belgeler, http://www.sursal.com.tr/dis_ticarete_kullanilan_belgeler.pdf, Erişim: 03.04.2013).

Resim 23. Sigorta Poliçesi

ZURICH

Certificate of Insurance No. 010783

ORIGINAL

Insured

This is to certify that this Company has insured under Open Cover No. 36'014'849
for account of **SONVIGO SA, 4B CHEMIN DU RESERVOIR, C.P. 321, CH – 1000 LAUSANNE 12**
the following shipment:

Particulars of the goods insured

JUTE YARN, 22 LBS / 1 PLY
78'000 kilos = 3 X 40' FCL
B/L NO. : MSCUDQ028518

Sum insured	USD 90'090.00
Departure	07.07.12
from	CHITTAGONG (BANGLADESH)
via	---
to	MERSIN (TURKEY)
by	SEAFREIGHT VESSEL : GERMAN S V-1227R

Conditions: The insurance, subject to the General Conditions of Marine Insurance on Goods (GCM 1988) – vide extract-translation overleaf – as well as the General and Particular Conditions of the Open Cover, is valid as follows:

INSURANCE AGAINST ALL RISKS ACCORDING TO ART. 4 OF GCM 1988, EDITION 1991.
WAR AND STRIKES RISKS ACCORDING TO THE CLAUSES STV 7B AND 8B INCLUDED.

For survey apply immediately to:

VITSAN MÜMESSILLİK VE TİCARET A.S., BİLEZİK SOK NO. 2, CAD NO. 3 FİNDİKLİ, 80040 İSTANBUL / TURKEY

Jurisdiction

In the event of dispute arising from this insurance, litigation shall exclusively be instituted before the Swiss Courts at the Company's or the Beneficiary's domicile in Switzerland, even if this Certificate provides that claims are to be settled abroad.

ONE certificate issued,

Zurich, **07.07.12**

Zurich Insurance Company
J. Hauswiler *P. Man*

Zurich Insurance Company

34210/01785

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Sigorta Poliçesi.

2.5.26. Banka Dekontu (Transfer Yazısı)

Malzemenin kıymetinin yurtdışındaki ihracatçı ülkeye gönderildiğini ispat eden belgedir. Eğer eşya vadeli akreditif, kabul kredili ödeme ve mal mukabili ödeme şekli ise bu işlemle alakalı KKDF dekontu (kaynak kullanım destekleme fonu) malzeme fatura tutarının döviz alış kuru ile hesaplanmış matrahının %3'dür (İthalatta Kullanılan Belgeler, <http://ticaretokulu.blogspot.com/2007/10/ithalatta-kullanilan-belgeler.html>, Erişim: 02.12.2013).

Resim 24. Banka Transfer Yazısı

Gaziantep İncilipinar Şubesi
T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı
Gümrükler Başmüdürlüğü
İlgili Gümrük Müdürlüğü

Gaziantep, 03 OCAK 2013

Banka Referansı : 330.20127.409
İthalatçı adı/ünvanı : FORZA JÜT İPLİK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİMŞİRKETİ
İthalatçının vergi kimlik numarası : 3880652701
Adresi : 4 ORG SAN BLG VALİ MUAMMER LÜTFÜ BLV NO 9
Transfer edilen döviz cinsi/tutarı : USD 27.300,00
Transfer edilen dövizin kaynağı : İthalatçının döviz hesabı
Transfer tarihi : 03/01/2013
İhracatçı firma ünvanı : SONVIGO SA
Ödeme şekli : Peşin Ödeme
Tahsil edilen kom.ve masraf toplamı : TL 5,00

11000524 / 03.01.2013
Peşin Ödeme Kullanıldı

Yukarıda ayrıntısı yazılı olan ithalat işlemi ile ilgili mal bedeli transferi Bankamız tarafından gerçekleştirilmiştir.
NO:100639 - 27.07.2012

Saygılarımızla,

TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.
Gaziantep İncilipinar Şubesi

ÇİĞDEM TAŞOL
IBRAHİM ÖRMANCI

İNCİLİPİNAR MAH.NAIL BİLEN CAD.NO:2/B-C-D-E 27090 MERKEZ GAZİANTEP Tel : (342) 215 25 86 Fax : (216) 638 31 23 SWIFT : TEBUTRIS409

Kaynak: Forza Jüt İplik İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi, Banka Transfer Yazısı.

2.6. DIŞ TİCARET İŞLEM AKIŞI

Dış ticaret yapmaya kara veren firmalar genelde; internet, fuar, yazılı ve görsel basın, reklam, yardımcı kurum ve kuruluşlar vb. yöntemlerle, dış ticaretini yapmak istedikleri ürün gruplarına ve firmalarına göre tanışır, iletişime geçerler. Bu iletişim sonucunda, firmalar dış ticaret yapacakları ürün için her iki ülkenin de ithalat ve ihracat rejim kararları, kotalar, yasaklı listeler, anti dumping gibi kurallara uygun olup olmadığını araştırıp öğrenirler. Bu araştırma sonucunda yasal bir sorun yok ise firmalar aşağıdaki işlemleri takip ederler;

- İthalatçı ve ihracatçı firma bilgilerinin bulunduğu, ürün tanımı, ürün miktarı, teslim şekli, paket şekli, banka bilgileri, tarih, ödeme şekli gibi bütün bilgilerin açık ve net bir biçimde yer aldığı kontrat, sözleşme veya proforma fatura hazırlanır. Eğer koşullar her iki firma tarafından da kabul edilirse, firmaların tam unvanlarının bulunduğu kaşe basılır ve firma yetkilileri tarafından imzalanır.

- Proforma faturada yer alan bilgiler ve şartlar altında, ürün belirlenen tarihe göre üretilir veya hazırlanır.

- Hazır olan ürünler teslim şekline göre; deniz taşımacılığı, karayolu taşımacılığı veya uçak taşımacılığı yapılan acentelerle iletişime geçilir. Bu acenteler ile taşıma şekli, fiyat, zaman ve transit sürelerinde anlaşma sağlanır. Bu anlaşma sonrasında ürün için acenteye yükleme talimatı geçilir.

- Acentenin sevk edeceği taşıma aracına ürün fiili olarak yüklenmeye başlar. Ancak yükleme işlemi başlamadan aracın durumu, özelliği, ürün yüklenirken ki hali fotoğraflar çekilerek kayıt altına alınır. Yükleme yapılırken proforma faturadaki miktar, adet, ürün özelliği dikkate alınır.

- Ürün yüklemesi bittiğinde araç hareket etmeden, araç üzerindeki ürün proformada belirtilen şartlara göre ihracatçı veya ithalatçı tarafından sigorta altına alınır.

- Fiili olarak yüklenen ve sigorta altına alınan araç için, çıkış işlemlerinin başlatılacağı gümrük idaresinin belirtildiği sevk irsaliyesi düzenlenir. Sevk irsaliyesi ile kantar fişi şoföre teslim edilir ve araç çıkış gümrüğüne doğru hareket eder.

- Firma kendi bünyesinde çalıştırdığı gümrük müşavirine veya firmanın anlaşmalı olduğu gümrük müşavirlik şirketine, ihracat işlemleri için satış faturası, çeki listesi, taşıyıcı acente bilgisi, araç bilgisini belirtir. Gümrük müşaviri firmanın belirttiği ürün için gerekli işlemleri başlatır.

- Gümrük müşaviri firma adına ihracatçı birliklerine ürün faturası ile birlikte ihracat kayıt işlemini gerçekleştirir. Kayıt işleminden sonra ihracat beyannamesi açılır.

- İhracat beyannamesi açıldıktan sonra onay işlemi için gümrük müdürlüğüne gönderir. Onay işlemi için ihracat beyannamesi incelenirken, ihracatçı firma veya gümrük müşaviri yurt dışında kullanmak üzere kullanılacağı ülkeye göre menşe veya serbest dolaşım belgesini tasdik ettirir.

- Beyannameye ilişkin kontrol işlemlerine göre ihracat yükü, araç kontrolü, evrak kontrolü veya fiziki olarak muayeneye tabi tutulur. Muayene sonucunda herhangi bir olumsuzluk yok

ise beyanname onaylanır. Onay işleminden sonra araç veya konteynere Türkiye Cumhuriyeti Gümrük mührü takılır.

- Aracın varış yani ithalat gümrük idaresine sevk işlemi başlaması için taşıma belgeleri düzenlenir ve araç sevk edilir.

- İthalatçı firmaya ihracat işleminin başladığının, teslim zamanının, araç bilgilerinin, ürün bilgilerinin, mühür bilgilerinin bulunduğu yükleme detay evrakı gönderilir.

- İhracat için kullanılan Türkçe faturanın üzerinde bulunduğu bütün bilgileri içere ve ithalatçı tarafından kullanılacak olan yabancı fatura düzenlenir. Orijinal paket veya çeki listesi düzenlenir. Düzenlenen bu belgelere taşıma acente sözleşmesi ve dolaşım belgesi eklenir.

- Ödeme şekline göre belgeler bankaya veya ithalatçıya gönderilir. İthalatçı firma ise ürünün bedelini ödeyerek belgeleri teslim alır.

- İthalatçı ülkesine varış yapmış olduğu ürün için gümrük işlemlerini başlatmak için firma ihracatçı tarafından kendisine gönderilmiş olan belgeleri ve ödeme dekontunu gümrük müşavirine gönderir. Firma yetkilileri veya gümrük müşaviri taşıma acentesi ile iletişime geçer ürünün taşıma evrakındaki blokeyi kaldırır.

- İthalat gümrük beyannamesini açar. İthalat beyannamesine göre ürün, araç, evrak veya fiziki muayene işlemine tabi tutulur. Eğer bir sakınca yok ise ithalat beyannamesine onay verilir. Ancak bu onaydan sonra ithalat işlemi için firmanın gümrük ve diğer vergi tutarları ödenmesi istenir. Ödeme işleminden sonra gümrük memuru kontrolünde gümrük mührü açılır ve ithalatçı ürünü teslim alır.

3. BÖLÜM

DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Muhasebe; bir işletmede ortaya çıkan işletmeler arası veya işletme içi mali karakterli olayları kronolojik olarak işleyen, tasniflendiren, özetleyen ve elde edilen bilgileri analiz ederek yorumlayıp raporlayan bir bilimdir(Civan, 2011: 5).

Türkiye’de yerleşik işletmelerin, diğer ülkelerdeki işletmelerle olan ticari ilişkileri geliştikçe; uluslararası ticari teslim şekilleri, ödeme şekilleri, ithalat – ihracat yönetmeliği, kambiyo mevzuatı, gümrük mevzuatı, diğer dış ticaret rejimleri ve işlemleri önem kazanmaktadır(Gürsoy, 2012: 23).

Dış ticaret işlemlerinde, işlemin türüne ve özelliğine göre belgeler kullanılır. Belgelerin sistemli şekilde muhasebe kaydının yapılması gerekir. Tek düzen hesap planına uyumlu, ithalat, ihracat kayıt sürecinin gerçekleştirilmesi için dış ticaret ile ilgili muhasebe işlemlerinin, muhasebenin temel kavramlarına, muhasebe uygulamaları genel tebliğine ve uluslararası muhasebe standartlarına uygun yapılması gerekir(Gürsoy, 2012: 23).

3.1. DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNE AİT HESAP PLANI

3.1.1.Kasa Hesabı

Kasa hesabı işletmenin elinde bulunan ulusal ve yabancı paraların Türk Lirası karşılığının izlendiği hesaptır. Yabancı paralar kasa hesabı, kasa hesabının yardımcı hesabı şeklinde düzenlenmektedir. Kurumun kasasında bulunan yabancı paralar (efektifler) bu yardımcı hesapta Türk Lirası cinsinden izlenmektedir(ATAMAN ve SUMER, 2013: 130).

3.1.2.Alınan Yabancı Çekler Hesabı

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletmelere verilen ve tahsil için bankaya verilmemiş ya da ciro edilmemiş olan Türk Lirası ve döviz üzerinden düzenlenmiş çekler101. Alınan çekler hesabında takip edilir. Ayrıca ihtiyaca göre yardımcı hesaplarda kullanılabilir(Demir, 2002: 202).

3.1.3.Döviz Tevdiat Hesapları

Yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan yabancı paraların izlendiği döviz tevdiat hesapları, Bankalar ana hesabının yardımcı hesapları olarak düzenlenmiştir. Bankalarda açtırılacak döviz tevdiat hesapları vadeli veya vadesiz olur. Hesap planında vadeli ve vadesiz döviz tevdiat hesaplarını ayırmak gerekir(ATAMAN ve SUMER, 2006: 322).

3.1.4.Bankalar

Bankalar, işletmelerin nakit ve nakit benzeri varlıklarının kontrolü ve saklanmasıda önemli olanak sağlayan kurumlardır. Ayrıca işletmeler, ödemelerinde ve tahsilatlarında kolaylık sağlayan çek işlemlerini de bankalar aracılığı ile gerçekleştirir(Kaygusuz ve ark., 2012: 111).

3.1.5.Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri

İşletme tarafından diğer kişiler için düzenlenen çekler ile bankaya verilen ödeme emirleri, verilen çekler ve ödeme emirleri hesabında takip edilmektedir. Verilen çekler ve ödeme emirleri hesabı, bilançoda gösterilirken nakit ve nakit benzerleri grubunda bir indirim olarak yer almaktadır. Bir diğer ifade ile pasif karakterli bir hesap olmasına rağmen aktifte gösterilmektedir(Kaygusuz ve ark., 2012: 117) .

3.1.6. Ticari Alacaklar

İşletme varlıkları içinde yer alan ve ticari alacak olarak nitelendirilen alacaklar, işletmelerin ticari işlemleri sonucu oluşan alacaklardır. Ticari faaliyetlerle ilgili olmakla birlikte bir ticari işlem sonucu oluşmayan alacaklar işletme bilançosunun bu kalemi içerisinde gösterilmez. Bu tür alacaklar vadelerine göre kısa ve uzun vadeli olmak üzere ikiye ayrılırlar. Kısa vadeli olanlar bilançonun dönen varlıklar, uzun vadeli olanlar da duran varlıklar içerisinde gösterilir(Ticari Alacaklar, http://uye.yaklasim.com/FileZone/yaklasim/Ucretsiz_Ekler/D%C3%B6nem%20Sonu/ek_201201/2c.htm, Erişim: 17.11.2013).

3.1.6.1. Alıcılar Hesabı

Bu hesap, işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklarının izlenmesi için kullanılır. Senetsiz alacağın doğması ile bu hesaba borç tahsil edilmesi halinde (ödemeler, aktarmalar ve hesaben mahsuplar dahil) alacak kaydedilir. Alıcılar hesabının alt hesapları; ülkelere göre, bölgelere göre, mal ve hizmet türlerine göre veya doğrudan cari hesaplara göre açılabilir(Civan, 2011: 141).

3.1.6.2 Alacak Senetleri

İşletmelerin her zaman peşin mal ve hizmet satışı yapmaları mümkün değildir. İşletmelerin kredili olarak yapmış oldukları satışları bir belge karşılığında yapması durumunda alınan belgeye Alacak Senedi adı verilir. Bu senetler ise 121 alacak senetleri hesabında izlenmektedir. İşletmeler ticari mal veya hizmet satışları karşılığında aldıkları senetlerle; alacakların tahsil edilmeme riskini

azaltmakta, nakit benzeri finansal varlık yaratmakta ve nakit sıkıntısını önlemektedir(Kaygusuz ve ark., 2012: 129).

3.1.6.3 Alacak Senetleri Reeskontu

Alacak senetleri reeskontu hesabı sadece dönem sonunda yapılan değerlendirme için kullanılan bir hesaptır. Bu nedenle ertesi yılın başına bu hesap 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına devredilerek kapatılır. Senet bedeli vadesinde üzerinde yazılı olan değerden tahsil edilecektir(Kaya ve ark., 2013: 146).

3.1.7. KDV İle İlgili Hesaplar

3.1.7.1. İndirilecek KDV Hesabı

Her türlü mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen katma değer vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır. Mal ve hizmet alımlarından doğan indirilecek katma değer vergisi bu hesaba borç; mevzuat gereği yapılan indirimler ve bu hesapta yapılan düzeltmeler ile indirilemeyen ve 190. Devreden KDV hesabına aktarılan borç kalemi bu hesaba alacak yazılır(Civan, 2011:203).

3.1.7.2. İade Alınacak KDV Hesabı

İade alınacak KDV hesabı planında 193. Peşin ödenen vergiler ve fonlar ana hesabının yardımcı hesabı şeklinde düzenlenmiştir. Dönem sonunda KDV kanununun ihracat istisnası hükümlerine göre iade talebinde bulunan firmalar iadesini istedikleri KDV'ni bu hesaba borç kaydederler(Ataman ve Sumer, 2006: 353).

3.1.7.3. Devreden Kdv Hesabı

İşletmenin bir ay içinde alış işlemleri sonucunda ödediği ya da ödeyeceği katma değer vergisinin izlendiği 191 İndirilecek KDV hesabı ile satış işlemleri sonucu alıcılardan tahsil ettiği ya da edeceği katma değer vergisinin izlendiği 391 Hesaplanan KDV hesabının karşılaştırılması sonucunda ödenen ya da ödenecek katma değer vergisinin tahsil edilen yada tahsil edilecek katma değer vergisini aşması durumunda, başka bir ifade ile 191 İndirilecek KDV hesabının bakiyesinin 390 Hesaplanan KDV hesabının bakiyesini aşması durumunda, kalan tutarın izlendiği hesaptır(Kaygusuz ve ark., 2012: 166).

3.1.7.4. Hesaplanan KDV

Bu hesap; teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma değer vergisi ile işlemi gerçekleştirilmeyen ya da işleminden vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisinin izlendiği hesaptır (Ataman ve Sumer, 2006: 355).

3.1.8. Maddi Duran Varlıklar Hesabı

Yurt dışında maddi duran varlık ithalatında maliyete dahil edilecek, varlık bedeli ve diğer giderler (yurt dışı ve yurt içi harcamalar), ithalatın tamamlanması aşamasına kadar 259 Verilen avanslar hesabının alt (yardımcı) hesaplarında toplanır. Bu hesaba borç kaydedilir (Gürsoy, 2012: 124).

İthalatın tamamlanmasından sonra; 259 hesabında biriken tutarlar ilgili maddi duran varlık (253, 254, 255) hesabına borç kaydedilir. Karşılığında 259 hesabına alacak kaydedilir (Gürsoy, 2012: 125).

3.1.9. PASİF HESAPLAR

3.1.9.1. İhracat Kredisi Hesabı

Hesap planında bu hesap Banka Kredileri ana hesabının yardımcı hesabı olarak düzenlenmiştir. Yapılacak ihracatı finanse etmek için yurt içindeki bankalardan TL olarak alınan kredilerin izlendiği hesaptır. İhracat için alınan kredi ile bu kredilere tahakkuk eden faizler bu hesabın alacağına, kredi karşılığında ödemeler ise borcuna kaydedilir (Dündar, 2006: 61).

3.1.9.2. İthalat Kredisi Hesabı

Mal, madde, malzeme, yatırım malları ile ilgili ithalat için yatırılan paraları karşılamak üzere temin edilen krediler bu hesabın alacağından, krediye mahsuben yapılan ödemeler ise, hesabın borcunda izlenir. Hesabın alacak kalanı o tarihte kapanmamış ithalat işlemleri için kullanılan krediler toplamını gösterir. Banka lehine tahakkuk eden faizler ve diğer giderler verilen avanslar hesabı borcu karşılığında bu hesabın alacağına kaydedilir. Bu hesap, hesap planında banka kredileri hesabının yardımcı hesabı olarak düzenlenmiştir (Ataman ve Sumer, 2006: 370).

3.1.9.3 Döviz Kredisi Hesabı

İhracat dolayısıyla kullanılan krediler, genellikle işletmelerin ihracat işlemleri nedeniyle ortaya çıkan kısa vadeli işletme sermayesi kaynaklı finansman ihtiyaçlarının karşılanmasına yöneliktir.

Türkiye’de bu kredilerin başlıcası, Türk Eximbank tarafından kullanılan kısa vadeli kredilerdir(Demir, 2004: 164).

Bu tür kredilerin muhasebeleştirilmesinde, bir sözleşmeye dayalı olarak bankalar ve diğer finans kuruluşlarından olanlar da dahil olmak üzere sağlanan krediler, 300 banka kredileri hesabına muhasebeleştirilmektedir. Gerekli durumlarda yardımcı hesaplar da kullanılabilir(Demir, 2004: 164).

3.1.9.4. Yurt Dışı Satıcılar Hesabı

Bu hesap satıcılar ana hesabının yardımcı hesabıdır. Mal mukabili ithalata, kredili ithalata veya bir hizmet ithalatında (navlun, komisyon, sigorta, patent, turizm hizmetleri gibi) yurt dışı satıcılara olan borçların izlendiği hesaptır(Ataman ve Sumer, 2006: 372).

3.1.9.5. Dövizli Borç Senetleri Hesabı

Bu hesap borç senetleri ana hesabının yardımcı hesabı olarak düzenlenmiştir. Mal ve hizmet alışları dolayısıyla satıcılara verilen yabancı para birimi üzerinden düzenlenmiş olan bonoların veya kabul edilmiş poliçelerin izlendiği hesaptır. Özellikle kabul kredili ödeme şekline göre ithalat yapan işletmelerin kullandıkları hesaptır. Satıcının keşide ettiği poliçenin kabul edildiği veya bononun düzenlendiği tarihte hesap alacaklandırılır. Bu kayıt sırasında kabul veya düzenleme tarihindeki Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınır. Senetlerin ödenmesiyle hesap, senet düzenleme veya kabul tarihindeki (aynı senet ile ilgili olarak hesabın borcunda kayıt yapılan) kur ile borçlandırılır(Ataman ve Sumer, 2006: 376).

3.1.9.6. Alınan Yurt Dışı Sipariş Avansları Hesabı

İhracat işletmelerinde, yurt dışı alıcılardan alınan yabancı para cinsinden ön avansların izlendiği hesaptır. Yurt dışı alıcılardan sipariş avansı (peşin) olarak gelen havale geldiği tarihteki döviz alış kuru ile 102 banka hesaplar karşılığında, 340 alınan sipariş avansları hesabına alacak kaydedilir. Alınan sipariş avansı hesabı, avansla ilgili mal veya hizmetin yurt dışına sevk edildiği (fiili ihracat) tarihinde kapatılır. Avansın alındığı tarihteki kayıtlı (maliyet) değeri ile kapatıldığı tarihteki değeri arasında meydana gelen olumlu kur farkları cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise 601 hesaba alacak, olumsuz kur farkları ise 612 hesaba borç kaydedilir(Gürsoy, 2012: 38).

3.1.10.Gelir Hesapları

Bu bölümde yurt içi satışlar, yurt dışı satışlar, diğer gelirler, kambiyo karları ana hesapları dış ticaret ile ilgili işletmeler açısından incelenmiştir (Ataman ve Sumer, 2006: 381).

3.110.1.Yurt İçi Satışlar Hesabı

Yurt içindeki gerçek ve tüzel kişilere satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerlerin izlendiği hesaptır. Gereksinime göre bölümlenebilir. Bu hesap, tok türüne ve satış bölgelerine göre satış tutarı gibi bilgileri izlemeye yönelik olarak alt hesaplara ayrılabilir (Civan, 2011: 344).

3.1.10.2. Yurt Dışı Satışlar Hesabı

İşletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olarak yurt dışına yaptığı mal ve hizmet satışı ihracat tutarının izlendiği hesaptır. Yurt dışı alıcıya (gümrük beyannamesiyle) satış yapıldığında, ilgili cari 120 hesap karşılığında, satış tutarı bu hesaba alacak kaydedilir. İhracat bedelinin tahsili ile ortaya çıkan olumlu kur farkları cari dönem içinde bu hesaba alacak yazılır. 601 yurt dışı satışlar hesabı dönem sonunda 690 dönem karı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır (Gürsoy, 2012: 39).

3.1.10.3.Diğer Gelirler

İşletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan, işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için, sermaye katkısı niteliğinde olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi v.b. hasılat kalemleri bu hesapta izlenir (Civan, 2011: 345-346).

3.1.10.4. Kambiyo Karları Hesabı

Kur farkları ilgili oldukları konulara göre değişik hesaplara kaydedilir.

- Yabancı paranın alış tarihi ile Türk Lirasına çevrildiği / işletmeden çıktığı / değerlendirme tarihi arasında kur yükselmesi,
- Dövizin döviz tevdiat hesabına yatırıldığı tarih ile Türk Lirasına çevrildiği / işletmeden çıktığı / değerlendirme tarihi arasında kur yükselmesi,

- Dönem başı kuru ile önceki yıldan gelen alacağın veya senedin tahsil edildiği tarih arasında kur yükselmesi ile ilgili lehte kur farkları 646 kambiyo karları hesabına kaydedilir (Ataman ve Sumer, 2006: 385).

3.1.10.5 Reeskont Faiz Gelirleri Hesabı

Bu hesap dönem sonunda borç senetlerinin tasarruf değeri ile değerlenmesi sonucu tasarruf değeri ile itibari değer arasında kalan reeskont tutarının ve dönem başında bir önceki dönemden gelen alacak senetleri reeskont hesabı tutarının devredildiği hesaptır (Ataman ve Sumer, 2006: 385).

3.1.11. Gider Hesapları

3.1.11.1. Yurt Dışına Satılan Mamuller Maliyeti Hesabı

İşletmenin imal ettiği mamullerden satışı yapılanlara ait maliyetlerin izlendiği hesaptır (Civan, 2011: 353)

3.1.11.2. Yurt Dışına Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabı

Satın alınan ve üzerinde işlem yapılmadan ihraç edilen malların maliyetinin izlendiği, satılan ticari mallar maliyeti ana hesabının yardımcı hesabıdır (Ataman ve Sumer, 2006: 390).

3.1.11.3. Kambiyo Zararı Hesabı

Yabancı para satışları (Türk Lirasına çevirme) ile ortaya çıkan olumsuz kur farkları bu hesaba borç kaydedilir. İhracat ile ilgili ihracat bedeli tahsilinde ya da dönem sonu değerlendirme işleminde, cari dönem içinde oluşan olumsuz kur farkları 612 hesaba borç kaydedilirken, cari dönem kapandıktan sonra ortaya çıkan olumsuz kur farkları ise, 656 kambiyo zararı hesabına borç kaydedilir. 656 hesap, dönem sonunda 690 hesabına aktarılarak kapatılır (Gürsoy, 2012: 41)

3.1.11.4. İhracat Giderleri Hesabı

İhracat ile ilgili giderler 7A seçeneğinde 760 pazarlama satış ve dağıtım giderleri hesabında dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler grubunda izlenir. CIF satışlarda navlun ve sigorta giderleri, bankaların ihracat işlemleri dolayısıyla ihracatçı kuruluşlardan aldıkları komisyonlar ile muhabir banka komisyonları gibi banka giderleri, yurt içinde veya dışında ödenen komisyonlar, ihracat işlerini takip eden gümrük komisyoncusunun ücreti, gümrük komisyoncusunun yaptığı giderler ve konsolosluk harcı, komisyoncu komisyonu, menşe şahadetnamesi gideri, varsa ihracatçının ödediği

destekleme ve fiyat istikrar fonu, İhracatçılar Birliğine ödenen nispi aidatlar gibi diğer giderler ihracat ile ilgili giderlerdir (Ataman ve Sumer, 2006: 392).

3.1.11.5. Yurt Dışı Seyahat Giderleri Hesabı

Yurt dışı seyahat giderleri 760 pazarlama, satış ve dağıtım giderleri veya 770 genel yönetim giderleri ana hesaplarının yardımcı hesaplarında izlenir. Harcamaların ticari seyahat gideri olarak kabul edilebilmesi için seyahatin;

- İşle ilgili olması,
- Yapılan işin çapına uygun olması,
- İşe uygun süreyle kısıtlı olması gerekmektedir (Ataman ve Sumer, 2006: 395).

3.1.11.6. Numune Giderleri Hesabı

Numune gideri, bir pazarlama ve satış gideridir. Dolayısıyla hesap planında 760 pazarlama satış ve dağıtım giderleri ana hesabının altında çeşitli giderler grubuna yer alır. (Dündar, 2006: 67)

3.1.11.7. Satış İadeleri Hesabı

Yurt dışı alıcıların işletmeye iade ettikleri mal bedelleri bu hesapta izlenir. Cari dönemde iade alınan mal bedeli bu hesaba borç kaydedilir. Bir sonraki dönemde iade gelen malların stok hesaplarında izlenmesi gerekir. 610 hesabı, dönem sonunda 690 hesabına aktarılarak kapatılır (Gürsoy, 2012: 39).

3.1.11.8. Satış İskontoları Hesabı

Satış ve ihracat faturasının düzenlenmesinden sonra yapılan her türlü nakit veya miktar ıskontoları bu hesapta izlenir. Yapılan ıskontolar bu hesaba borç kaydedilir. Bu hesap dönem sonunda 690 dönem karı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır (Gürsoy, 2012: 39).

3.1.12. Diğer İndirimler Hesabı

Satıcı tarafından, alıcı hesabına, malın sevki sırasında ödenen giderleri ifade eden ve saltan mallara ait olan sevk giderleri, satılan malların hatalı ve noksan olması veya taşıma sırasında hasara uğramış olması nedeniyle, yapılması zorunlu indirimler ile satış vergileri, fonlar (KDV hariç) ve benzerleri bu kalemde gösterilir (Civan, 2011: 350).

3.1.13. Satış ve Satış Maliyetleri Hesabı

Dış ticaret ile ilgili işletmelerde, özellikle ticari malı satın aldıktan sonra, üzerinde herhangi bir değişiklik yapmadan ihraç eden, aracı ihracatçı kurumlarda her bir parti ihracattan, kur farkları dâhil ne kadar elde edildiğinin bilinmesi önemlidir(Dündar, 2006: 68).

3.1.14. Finansal Nitelikte Olmayan Hesaplar

Nazım hesaplar işletmenin varlıkları ve bu varlıkların finansmanında kullanılan kaynaklar üzerinde olumlu veya olumsuz etkisi olmayan, sonuç hesaplarını ilgilendirmeyen işlemlerin muhasebe kayıtlarına aktarılması ile açılan hesaplardır. İthalat ve ihracat akreditifleri, açıldığı anda kıymet hareketi doğurmamış, ancak ileri bir tarihte kıymet hareketine neden olması dolayısıyla nazım hesaplar altında izlenebilir(ATAMAN ve SUMER, 2006: 409).

3.1.14.1. İthalat İşlemleri İle İlgili Nazım Hesaplar

İthalat dolayısıyla açılacak akreditiflerin mal bedelleri ithalat siparişinden borçlular hesabına borç, ithalat siparişinden alacaklılar hesabına alacak yazılır. İthalat siparişinden borçlular hesabının yardımcı hesabını sipariştan borçlu olan firma, ithalat siparişinden alacaklılar hesabının yardımcı hesabını ise alacaklı bankalar oluşturur(ATAMAN ve SUMER, 2006: 409).

3.1.14.2. İhracat İşlemleri İle İlgili Nazım Hesaplar

İhracat işlemlerinde ise akreditifin açıldığı ihracatçıya bildirilince ihraç olunacak mal bedeli ihracat siparişinden borçlular hesabının borcuna, ihracat siparişinden alacaklılar hesabının alacağına kaydedilir(ATAMAN ve SUMER, 2006: 409).

İhracat siparişinden borçlar hesabının yardımcı hesabı borçlu banka, alacaklılar hesabının yardımcı hesabı ise ithalatçı firmadır.

3.2 ÖRNEK MUHASEBE KAYDI

Dündar'ın (2006: 92-96) Model işletme ile Fusber Industries arasında 07.06.2005 tarihinde 300.000 Avro'luk ilk madde malzeme çinko ithalatı için ithalat sözleşmesi yapılmıştır. Teslim şekli CIF, ödeme şekli akreditiftir.

10.05.2005 tarihinde ihracatçı lehine HSBC Bank aracılığıyla akreditif açılmıştır. Açılan akreditifler nazım hesaplarda izlenir. Merkez Bankası Avro satış kuru 1,7410 TL olarak açıklanmıştır. 300.000 Avro x 1,7410 TL = 522.030,00 TL

_____ / _____	
950. Nazım Hesaplar	522.030,00
950.01. Model İşletme	
950. Nazım Hesaplar	522.030,00
951.01 HSBC Bank	

_____ / _____	
_____ / _____	

159. Verilen Sipariş Avansları	522.030,00
159.01. çinko ithalatı mal bedeli	
320. Satıcılar	522.030,00
320.04 Fusber Industries	

_____ / _____	
---------------	--

14/05/2005 tarihinde HSBC Bank'tan gelen yazıda Fusber Industries firması evraklarını teslim etmiştir. Söz konusu malın bedeli HSBC Bank tarafından kullanılan kredi ile ödenmiştir. Merkez Bankası döviz satış kuru 1,7301 TL olarak açıklanmıştır. 300.000 Avro x 1,7301 TL = 519.030,00 TL

_____ / _____	
320. Satıcılar	522.030,00
320.04 Fusber Industries	
300. Banka Kredileri	519.030,00
300.04 HSBC Banka kredileri	
646. Kambiyo karları	3.000,00
320.04 Fusber Industries	

_____ / _____	
---------------	--

İthalata konu olan malların nakliyesi için İskender Turan Liman Hizmetleri Limitet Şirketi'ne 533,90 TL'si KDV olmak üzere toplam 3.500,00 TL Finansbank İzmit Şubesi TL hesabına ödeme yapılmıştır.

_____ / _____	
159. Verilen Sipariş Avansları	2.966,10
159.04. Nakliye giderleri	
191. İndirilecek KDV	533,90
191.04 İthalat nakliye KDV	
102. Bankalar	3.500,00
102.05. Finansbank İzmit Şubesi	

_____ / _____

Anadolu Sigorta A.Ş.'ye ithalat ile ilgili olarak 4.500,00 TL sigorta poliçesi gideri İş Bankası İzmit Şubesi TL hesabından ödenmiştir.

_____ / _____	
159. Verilen Sipariş Avansları	4.500,00
159.05. Sigorta giderleri	
159.05.01 Anadolu sigorta	
102. Bankalar	4.500,00
102.06. İş Bankası İzmit Şubesi	

_____ / _____

Koçak Gümrükleme Müşavirlik Limitet Şirketi'ne ithalat ile ilgili olarak 3.750,00 TL Gümrük Vergisi, 1.600,00 TL çeşitli gümrük masrafı toplam 5.350,00 TL Denizbank İzmit Şubesi TL hesabından ödenmiştir.

_____ / _____	
159. Verilen Sipariş Avansları	
159.06. Gümrük Vergisi	3.750,00
159.08. Gümrük Masrafları	1.600,00
102. Bankalar	5.350,00
102.07. Denizbank İzmit Şubesi	

_____ / _____

Vadesi gelen HSBC akreditif kredisinin 01.08.2005 tarihinde HSBC mevduat hesabından ödeme yapılır. Merkez Bankası Avro satış kuru 1,6065 TL olarak açıklanmıştır.

300.000 Avro x 1,6065 TL = 481.950,00 TL

300. Banka Kredileri 519.030,00

300.04. HSBC akreditif kredileri

102. Bankalar 481.950,00

102.04. HSBC Bank mevduat hesabı

646. Kambiyo karları 37.080,00

646.03. İthalat işlemi kambiyo karı

159. verilen sipariş avansları hesabında biriken mal bedeli ve ithalat harcamalarının toplam tutarı, 150. İlk madde malzeme hesabına aktarılır.

150. ilk madde ve malzeme hesabı 534.846,10

150.01. Çinko ithalatı

159. Verilen sipariş avansları

159.01. Çinko ithalatı mal bedeli 522.030,00

159.04. Nakliye bedeli 2.966,10

159.05. Sigorta gideri 4.500,00

159.06. Gümrük vergisi 3.750,00

159.08. Gümrük masrafları 1.600,00

İthalat işlemi ile ilgili nazım hesapları kapatılır.

951. Nazım Hesaplar 522.030,00

951.01 HSBC Bank

950. Nazım Hesaplar 522.030,00

950.01. Model işletme

4. BÖLÜM

HALI SEKTÖRÜ

4.1 DIŞ TİCARETTE HALI SEKTÖRÜ

2003 ile 2008 yılları arasında dünya halı pazarı büyüme trendi içerisindeyken, 2009 yılında küresel krizin etkisiyle pazarda ciddi bir daralma yaşanmıştır. 2010 yılı ile birlikte dünya halı ticaretinde kayda değer bir artış kaydedilmiş, 2011 sonu itibariyle dünya genelinde toplam halı ithalatı 13,7 milyar dolara kadar çıkmıştır. Dünyanın en büyük halı ithalatçısı ülkeleri ABD (% 14,8), Almaya (% 11,4), İngiltere (% 8,2), Kanada (% 5,9) ve Japonya (% 4,8) olarak sıralanmaktadır. Bu beş ülke, 2011 yılında dünya toplam halı ithalatında % 45,2 pay almaktadırlar(İTKİB, 2013: 22).

2011 yılı itibariyle Türkiye dünyanın en büyük üçüncü halı ihracatçısı olarak sıralanmaktadır. İlk iki sırada 2,3 milyar dolar ve 2,1 milyar dolarlık ihracatları ile Çin ve Belçika gelmektedir. 2011 yılı verilerine göre dünya halı ihracatının % 85,6'sı makine halısı, geriye kalan %14,4'ü ise el halısı ürünlerinden oluşmaktadır(İTKİB, 2013: 23).

4.2 TÜRKİYE HALI SEKTÖRÜ İTHALATI

Türkiye gümrük tarifesi istatistik pozisyonundaki fasıllara göre halı sektörü ithalatı 1990 yılından 1999 yılına kadar sürekli olarak artış göstermektedir. 1999 ekonomik krizde her sektörde olduğu gibi ekonomik kriz halı sektörünü de vurmuş ve Türkiye halı ithalatında yaklaşık % 30 daralma yaşanmıştır. 2000 yılında Türkiye halı sektörü ithalatı tekrar canlanmaya çalışmış ve 2001 ekonomik daralmasından dolayı tekrar düşüş yaşamıştır. Halı sektörü ithalatı 2002 yılından itibaren Türkiye'de sürekli olarak yükselme trendi yakalamış ve 2008 yılına kadar devam ettirmiştir. Türkiye halı sektörü ithalatı 2008 yılından 2013 yılına kadar dalgalı seyir izlemeye başlamıştır (Fasıllara Göre İthalat, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046, Erişim: 06.06.2013)

Tablo 1. 1990 – 2012 Yılları Fasıllara Göre Halı İthalatı

1990 – 2012 YILLARI ARASINDA FASILLARA GÖRE İTHALAT (Bin Dolar)			
YILLAR	FASIL NO - ADI		TOPLAM
	57 - HALILAR VE DİĞER DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDEDEN YER KAPLAMALARI	58- ÖZEL DOKUNMUŞ MENSUCAT, DANTEL, DUVAR HALILARI, İŞLEMELER	
1990	6.673	9.750	16.423
1991	4.667	10.904	15.571
1992	5.543	13.800	19.343
1993	7.030	29.292	36.322
1994	4.797	55.595	60.391
1995	7.317	83.250	90.567
1996	43.638	106.806	150.444
1997	54.441	153.955	208.396
1998	53.510	131.786	185.296
1999	45.224	96.222	141.445
2000	62.922	112.055	174.978
2001	51.655	113.138	164.793
2002	57.515	195.924	253.439
2003	70.514	254.281	324.794
2004	114.084	219.305	333.390
2005	144.698	235.569	380.267
2006	167.540	273.976	441.516
2007	192.767	230.072	422.839
2008	210.302	186.693	396.995
2009	141.494	129.442	270.936
2010	181.415	173.847	355.262
2011	194.098	198.877	392.975
2012	176.995	179.781	356.776

Kaynak: TÜİK, Fasıllara Göre İthalat (2013).

Türkiye el halısı ithalatı, 2005 yılından 2009 yılı kriz dönemi hariç artış göstermiştir. 2010 yılında ise, % 25 oranında artarak 115 milyon dolara yükselmiştir. 2011 yılında el halısı ithalat değeri, 2010 yılına kıyasla % 0,6 azalış göstermiştir (TEB, 2012: 8).

Tablo 2. 2005 – 2011 Yılları Arası Türkiye El Halısı İthalatı

EL HALISI İTHALATI (MİKTAR: KĞ, DEĞER: 1000 ABD \$)					
YILLAR	MİKTAR	DEĞER	DEĞİŞİM		BİRİM FİYAT \$/KĞ
			MİKTAR	DEĞER	
2005	2.509.508	58.962			23,50
2006	2.873.530	89.288	14,5	51,4	31,07
2007	2.631.091	117.130	-8,4	31,2	44,52
2008	2.803.458	128.524	6,6	9,7	45,84
2009	1.972.748	91.954	-29,6	-28,5	46,61
2010	2.590.967	115.080	31,3	25,1	44,42
2011	2.740.882	114.357	5,8	-0,6	41,70

Kaynak: TEB, Halı Sektörü 2012 Sektör Raporları.

Türkiye el halısı ithalatı ülkeler bazında ise; en fazla ithalat Hindistan, Çin ve Pakistan'dır. Söz konusu ülkelerin Türkiye el halısı ithalatındaki paylar ise sırasıyla; %44,8, %24,2 ve % 23 düzeyindedir. Hindistan, Çin ve Pakistan'dan yapılan el halısı ithalatı, Türkiye el halısı ithalatının % 80'ini aşmaktadır(TEB, 2012: 9). Çin'den yapılan ithalatın azalmasının en büyük sebebi ise Türkiye'nin koymuş olduğu vergi, kota ve sınırlamalardır.

Tablo 3. 2009-2011 Yılları Ülkeler Bazında El Halısı İthalatımız

ÜLKELER BAZINDA EL HALISI İTHALATIMIZ (1000 ABD \$)					
ÜLKE ADI	2009	2010	2011	2011/10 DEĞİŞİM (%)	2010 PAY (%)
HİNDİSTAN	32.671	43.075	51.267	19,0	44,8
ÇİN	30.077	36.719	27.708	-24,5	24,2
PAKİSTAN	20.587	26.043	26.308	1,0	23,0
AFGANİSTAN	794	2.062	2.103	2,0	1,8
İRAN	1.856	1.831	1.624	-11,3	1,4
DİĞER	5.967	5.347	5.344	-0,1	4,7
GENEL TOPLAM	91.954	115.080	114.357	0,6	100,0

Kaynak: TEB, Halı Sektörü 2012 Sektör Raporları.

Türkiye makine halısı ithalatı dalgalı bir seyir izlemektedir. Türkiye makine halısı ithalatı ciddi bir yekûn teşkil etmemektedir. Türkiye makine halısı ihracatında ithalatı karşılama oranı 2011 yılı itibarıyla %1868 seviyesinde olup, söz konusu sektörde bir milyar doların üzerinde net dış ticaret fazlası vermektedir. 2011 yılında Türkiye makine halısı ithalatı bir önceki yıla göre %19 civarında artış göstererek 79 milyon dolar düzeyine yükselmiştir(TEB, 2012: 5).

Tablo 4. 2005-2011 Yılları Türkiye Makine Halısı İthalatı

MAKİNE HALISI İTHALATI (MİKTAR: 1000 KĞ; DEĞER: 1000 ABD \$)					
YILLAR	İTHALAT		DEĞİŞİM		BİRİM FİYAT \$/KĞ
	MİKTAR (KĞ)	DEĞER (\$)	MİKTAR (%)	DEĞER (%)	
2005	23.600	85.848			3,64
2006	21.356	78.323	-9,5	-8,8	3,67
2007	20.287	75.712	-5,0	-3,3	3,73
2008	19.224	81.827	-5,2	8,1	4,26
2009	13.325	49.580	-30,7	-39,4	3,72
2010	16.886	66.400	26,7	33,9	3,93
2011	18.154	79.038	7,5	19	4,35

Kaynak: TEB, Halı Sektörü 2012 Sektör Raporları.

Türkiye makine halı ithalatı ülkesel bazda incelendiğinde, sırasıyla Belçika, Hindistan ve Çin gelmektedir. Bu üç ülke Türkiye makine halısı ithalatının yaklaşık % 50 sini oluşturmaktadır (TEB, 2012: 5).

Tablo 5. 2009-2011 Yılları Makine Halısı İthalatımız

ÜLKELER BAZINDA MAKİNE HALISI İTHALATIMIZ (1000 ABD \$)					
ÜLKE ADI	2009	2010	2011	2011/10 DEĞİŞİM (%)	2011 PAY (%)
BELÇİKA	10.184	12.140	13.574	11,8	17,2
HİNDİSTAN	7.487	11.054	11.957	8,2	15,1
ÇİN	5.208	9.241	11.527	24,7	14,6
HOLLANDA	5.027	6.101	9.856	61,5	12,5
MISIR	3.245	5.258	5.356	1,9	6,8
A.B.D.	2.421	3.069	4.549	48,2	5,8
ALMANYA	3.993	3.648	3.964	8,7	5,0
İNGİLTERE	517	2.485	3.761	51,3	4,8
KAYSERİ SER. BÖL.	4.104	3.982	3.002	-24,6	3,8
SUUDİ ARABİSTAN	1.933	2.444	1.594	-34,8	2,0
DİĞER	5.457	6.975	9.891	41,8	12,5
GENEL TOPLAM	49.580	66.400	79.038	19,00	100,0

Kaynak: TEB, Halı Sektörü 2012 Sektör Raporları.

4.2 TÜRKİYE HALI SEKTÖRÜ İHRACATI

Türkiye’de halı sektörü ihracatı gümrük tarife istatistik pozisyonu verilerine göre; 1991 yılından 1998 yılına kadar sürekli ve düzenli olarak artış göstermektedir. 1999 ve 2009 yıllarındaki ekonomik buhranlı dönemleri dışında Türkiye halı sektörü ihracatı istikrarlı olarak artış göstermektedir (Fasıllara Göre İthalat, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046, Erişim: 06.06.2013).

Tablo 6. 1990 – 2012 Yılları Fasıllara Göre Halı İhracatımız

1990 – 2012 YILLARI ARASINDA FASILARA GÖRE İHRACAT (Bin Dolar)			
YILLAR	FASIL NO - ADI		TOPLAM
	57 - HALILAR VE DİĞER DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDEDEN YER KAPLAMALARI	58- ÖZEL DOKUNMUŞ MENSUCAT, DANTEL, DUVAR HALILARI, İŞLEMELER	
1990	202.378	41.187	243.565
1991	189.022	42.077	231.099
1992	262.406	51.329	313.735
1993	291.394	61.716	353.110
1994	252.527	108.618	361.146
1995	252.249	126.555	378.804
1996	307.218	140.966	448.184
1997	349.714	200.151	549.865
1998	343.649	177.129	520.778
1999	270.037	186.413	456.450
2000	295.397	232.059	527.456
2001	263.254	288.787	552.041
2002	287.159	317.303	604.462
2003	381.036	362.628	743.664
2004	517.543	454.059	971.603
2005	669.989	549.688	1.219.676
2006	743.093	571.503	1.314.596
2007	991.985	654.101	1.646.085
2008	1.158.452	683.473	1.841.925
2009	1.075.386	439.158	1.514.545
2010	1.266.828	479.465	1.746.293
2011	1.601.798	528.843	2.130.641
2012	1.997.552	548.930	2.546.482

Kaynak: TÜİK, Fasıllara Göre İhracat (2013).

1990'lı yılların başında 202,4 milyon dolar civarında olan Türkiye halı ihracatı, 2004 yılı sonu itibariyle 517 milyon dolara ulaşmış, 2010 yılında ise 1 milyar 286 milyon dolar olmuştur. 2010 yılına göre Türkiye'de üretilen halıların yaklaşık % 60'ı ihraç edilmekte, ihracatın %88'ini makine halısı teşkil etmekte, % 12'si ise el halısı oluşturmaktadır. Türkiye halı sektörü ihracatının, Türkiye toplam ihracatı içindeki payı % 1,13'tür(GAİB, 2011: 3).

Kriz döneminde Türkiye'de ihracatta yaşanan daralmanın ardından Türkiye toplam ihracatı 102 milyar dolar seviyesinden % 11,3 artış göstererek 2010 yılında 113 milyar doları aşmıştır. Türkiye toplam ihracatının artış oranının üzerinde performans sergileyen halı ihracatı ise aynı dönemde % 18,4 oranında artarak 1,08 milyar dolardan 1,29 milyar dolara yükselmiştir. 2010 yılı itibariyle kaydedilen 1 milyar 286 milyon değeri, tüm zamanların en yüksek değeri olması bakımından da ayrıca dikkat çekicidir. 2010 yılı toplam halı ihracatı, kriz öncesi 2008 yılında kaydedilen 1 milyar 170 milyon dolarlık değer de üzerine çıkmıştır(GAİB, 2011: 3).

Tablo 7. 1996 - 2010 Türkiye Makine ve El Halısı İhracatı

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE EL HALISI VE MAKİNE HALISI İHRACATI							
YILLAR	GENEL İHRACAT (\$)	MAKİNE HALISI		EL HALISI		TOPLAM HALI İHRACATI	
		Değer (\$)	Pay (%)	Değer (\$)	Pay (%)	Değer (\$)	Pay (%)
1996	23.224.465	155.002	0,67	152.240	0,66	307.242	1,32
1997	26.261.042	186.204	0,71	163.517	0,62	349.720	1,33
1998	26.973.952	195.252	0,72	148.434	0,55	343.686	1,27
1999	26.588.264	156.014	0,59	114.086	0,43	270.100	1,02
2000	27.774.906	188.595	0,68	106.857	0,38	295.452	1,06
2001	31.339.991	159.321	0,51	103.969	0,33	263.290	0,84
2002	36.059.089	202.250	0,56	84.936	0,24	287.186	0,80
2003	47.252.836	301.525	0,64	79.540	0,17	381.065	0,81
2004	62.773.654	404.908	0,65	112.144	0,18	517.051	0,82
2005	73.426.151	547.535	0,75	122.802	0,17	670.337	0,91
2006	85.761.134	634.290	0,74	110.681	0,13	744.967	0,87
2007	105.925.486	858.792	0,81	145.009	0,14	1.003.831	0,95
2008	132.027.196	1.028.216	0,78	141.847	0,11	1.170.063	0,89
2009	101.629.000	961.585	0,95	124.710	0,12	1.086.295	1,07
2010	113.685.989	1.131.892	1,00	154.497	0,14	1.286.389	1,13

Kaynak: GAİB, Türkiye Dokuma Makine Halıcılık Sektörü: Envanter, Projeksiyon ve Analiz 2011.

Türkiye halı sektörü ihracatı 2011 ve 2012 yılları aylar itibariyle incelendiğinde, Türkiye halı sektörünün sadece yıllar itibariyle artış göstermediği aynı zamanda aylık evrelerde de sürekli olarak artış gösterdiği görülmektedir(İTKİB, 2013: 23-24).

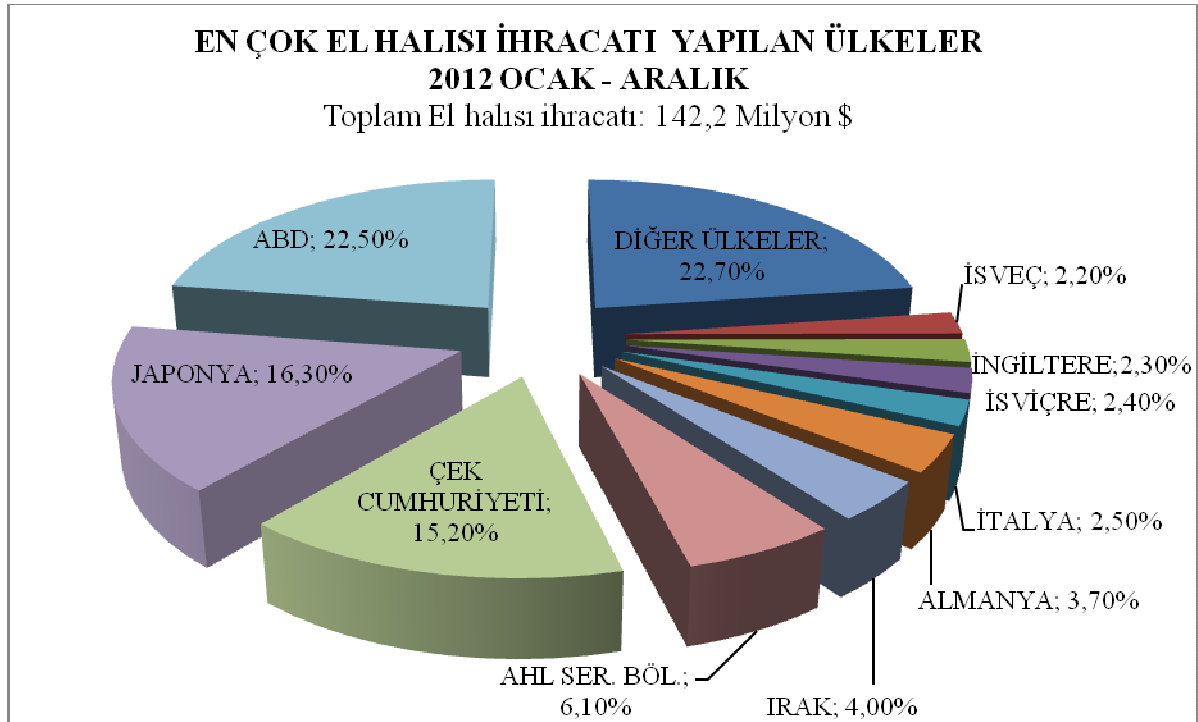
Tablo 8. 2011 – 2012 Türkiye Halı İhracatı Değişimi

AYLAR İTİBARIYLA HALI İHRACAT KAYDI			
2011 – 2012			
Birim: 1000\$			
AYLAR	YILLAR		2012/2011 % DEĞİŞİM
	2011	2012	
Ocak	101.355	134.041	32,2
Şubat	105.020	150.525	43,3
Mart	121.291	168.599	39,0
Nisan	132.538	168.506	27,1
Mayıs	134.650	172.854	28,4
Haziran	132.886	155.575	17,1
Temmuz	134.004	165.286	23,3
Ağustos	145.109	162.100	11,7
Eylül	135.949	168.925	24,3
Ekim	169.752	188.929	11,3
Kasım	152.721	198.421	29,9
Aralık	163.225	188.954	15,8

Kaynak: İTKİB, Halı Sektörünün 2012 Ocak - Aralık İhracat Performans Değerlendirmesi.

El halısı sektöründe Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkelerin başında A.B.D. , Japonya ve Çek Cumhuriyeti yer almaktadır. Bu ülkeler el halısı sektöründe çok büyük bir önem arz etmektedir ki Türkiye el halısı ihracatının yaklaşık % 54'ünü oluşturmaktadır(İTKİB, 2013: 6).

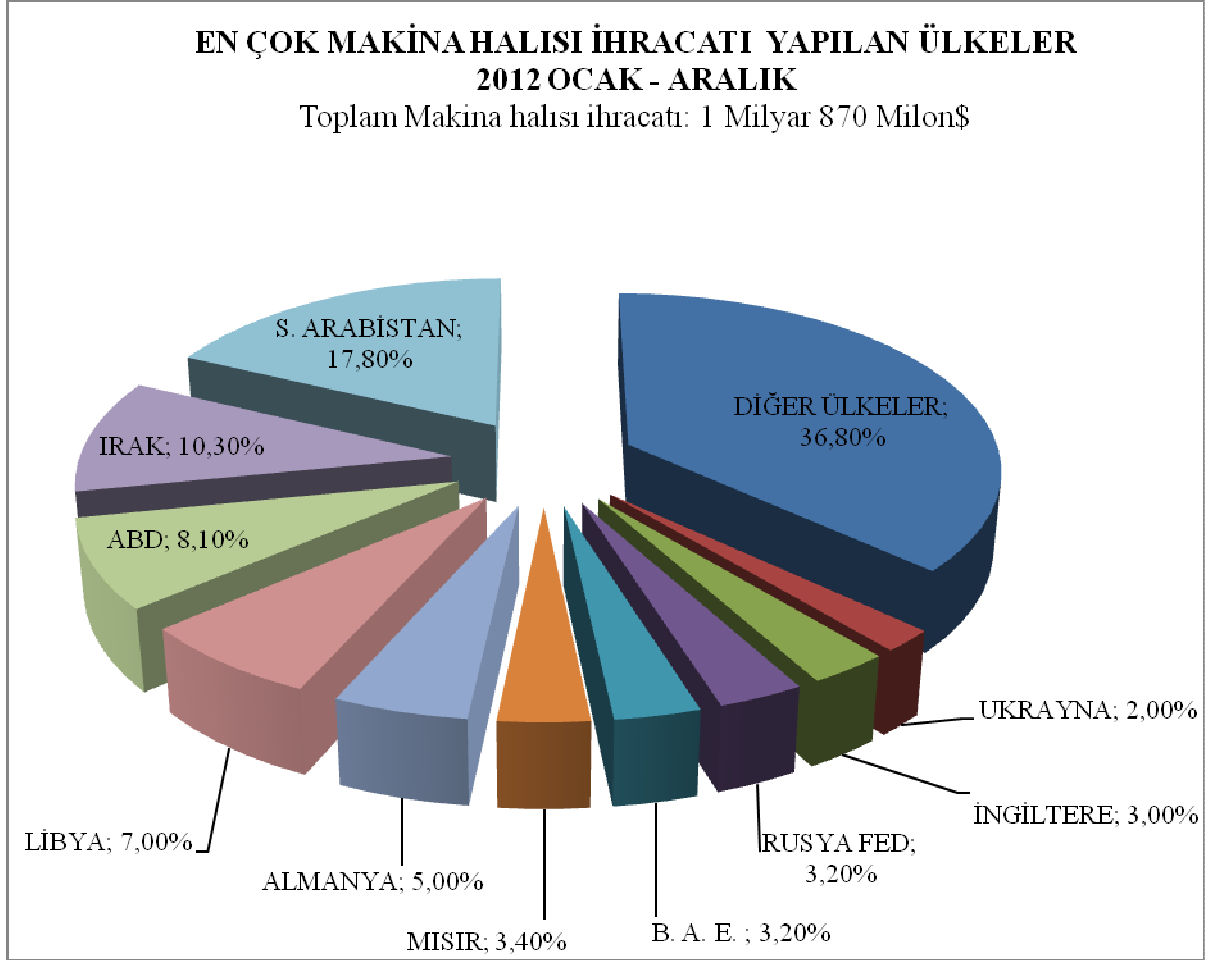
Grafik 1. 2012 Yılı En Çok El Halısı İhracatı Yapılan Ülkeler

Kaynak: İTKİB, Halı Sektörünün 2012 Ocak - Aralık İhracat Performans Değerlendirmesi.

Türkiye makine halısı ihracatında, ihracat sıralamasına göre ilk üç ülke Suudi Arabistan, Irak ve A.B.D yer almaktadır. Türkiye makine halısı ihracatı bölgesel olarak incelendiğinde ilk sırayı Ortadoğu ülkelerine tutmaktadır(İTKİB, 2013: 7).

Grafik 2. 2012 Yılı En Çok Makine Halısı İhracatı Yapılan Ülkeler

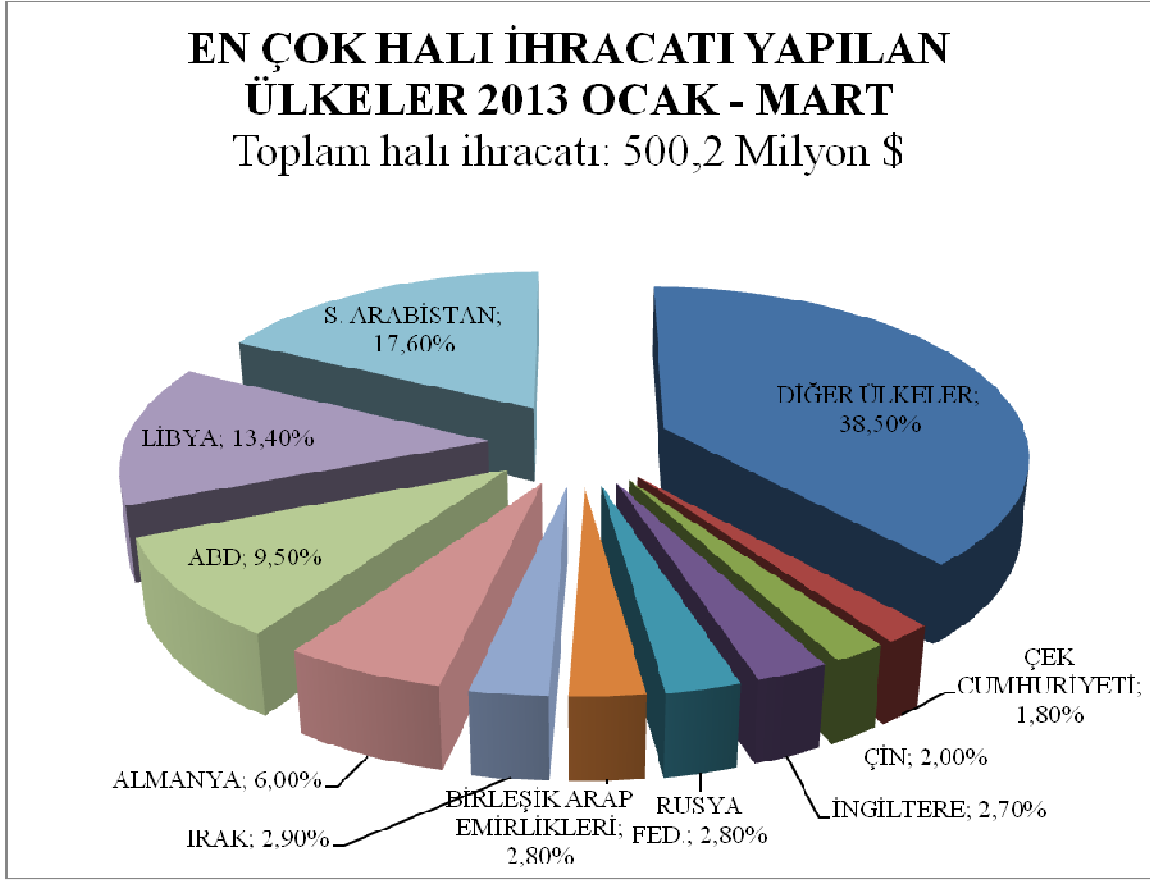

Kaynak: İTKİB, Halı Sektörünün 2012 Ocak - Aralık İhracat Performans Değerlendirmesi.

Türkiye halı sektörü ihracatı 2013 Ocak – Mart döneminde 2012 yılının aynı dönemine göre kıyasla %11,7 artmış ve 500,2 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. Kaydedilen bu ihracat değeri bugüne kadar kaydedilen en yüksek değerdir. Ayrıca halı sektörünün 2013 yılının ilk çeyreğinin diğer bir önemi ise ihracat artış oranının Türkiye genel ihracatından yani diğer sektörler artış oranından yüksek olmasıdır(İTKİB, Nisan 2013: 23-24)..

2013 yılında Türkiye genel ihracatı %3,3 oranında artmış ve 36,5 milyar olmuştur. Türkiye halı sektörü ihracatı ise % 11,7 oranında artış göstermektedir. Türkiye halı sektörü ihracatı Türkiye genel ihracatı içerisindeki payı 1,37 olmuştur ve halı sektörü ihracatı toplam ihracattaki payı %0,10 oranında artmıştır(İTKİB, Nisan 2013: 23-24).

Grafik 3. 2013 Ocak – Mart Dönemi En Çok Halı İhracatı Yapılan Ülkeler

Kaynak: İTKİB, Halı Sektörünün 2013 Ocak - Mart İhracat Performans Değerlendirmesi.

SONUÇ

Türkiye halı sektörü, Türkiye ekonomisinde büyük bir önem taşımakta ve Türkiye ekonomisinin lokomotifine haline gelmektedir. Türkiye halı sektörü yaklaşık olarak 3 milyar dolarlık bir işlem hacmine sahiptir.

2011 yılı verilerine göre Türkiye halı ithalatı 114 milyon 357 bin dolar el halısı ve 79 milyon 38 bin dolarlık makine halısından oluşmaktadır. Halı ithalatımız hem sektör hem de ekonomi açısından çok büyük bir önem arz etmemektedir. Türkiye el halısı ithalat ve ihracat rakamları birbirine yakın olarak seyir etmektedir. Ancak Türkiye el halısı ithalatında can alıcı nokta ise Türkiye her ne kadar el halısı üretimi yapmakta olsa da Hindistan, Pakistan, Çin ve İran gibi ülkelerden el halısı ithalatı yapmaktadır. Bu da el halısının Türkiye’de üretimine gereken önemin verilmediğini göstermektedir(TEB, 2012: 5-9).

Türkiye halı sektörünün en can alıcı noktası ise Türkiye halı ihracatıdır. Türkiye halı ihracatı hem Dünya ekonomisinde hem de Türkiye ekonomisinde hatırı sayılır bir durumdur. Türkiye halı ihracatı 2013 yılı ocak – mart ayları döneminde 500,2 milyon dolarlık işlem hacmine sahiptir. Buda halı sektörünün Türkiye ekonomisindeki yerinin büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. Türkiye halı sektörü ihracatı Türkiye genel ihracatındaki payı ise % 1,37’dir(İTKİB, Nisan 2013: 23-24).

Halı sektörü üretimindeki; neredeyse tüm materyaller (iplikten makine teçhizatına kadar) ithalat olarak ülkeye giriş yapmaktadır ancak işçilik, makine teçhizat ve bina yatırımları ülkemiz iş adamları tarafından sağlanmaktadır. Bunun yanında ülkemizdeki yatırımlarda; bu ithalat kalemlerini azaltmaya yönelik olmaktadır. Bunun ilk adımı ise halı üretiminde kullanılan bazı iplik türlerinin ülkemizde üretilmeye başlamasıdır.

Halı sektörü; el halısı ve makine halısı olmak üzere 2 ana grupta toplanmaktadır. El halıları üretiminde işçilik ve emek daha fazla olmaktadır. Üretim makine halısına göre çok düşüktür. Müşteri potansiyeli azdır. Model ve motif çeşidi az ve uygulaması zordur. Ancak değer olarak makine halısına göre daha kıymetlidir. Ülkemizdeki üretim seviyesi düşüktür. El halısı sadece ekonomik anlamda değil tarihsel bir önem de taşımaktadır. Bunu uzun yıllardır devam ettirmektedir.

Makine halısı üretimi el halısına göre daha az bir emek ile üretilmektedir. Ancak üretim için gerekli olan maliyet el halılarına göre çok çok yüksektir. Üretim seri olarak yapılır. Makine halıları el halılarına göre çok daha ucuzdur. Model, motif ve çeşitlilik çok fazladır. Makine halısının bu kadar önem kazanmasının sebebi ise Avrupalı müşterilerdir. Günümüz teknolojisi ile neredeyse istenilen tüm renk ve desenler makine halılarında kullanılabilir.

Sektöre destek için markalaşma anlamında TURQUALITY projesi ile desteklenmektedir. Bu da Türk markalarının tanınmasında ve korunmasında büyük önem taşımaktadır. Ayrıca yurt dışı fuar ve sergilerde devlet destekleri bulunmakta ve ihracattan ise KDV tahsil edilmemektedir.

Sektöre öneriler;

- Sektör de kullanılan makine ve teçhizatların ülke içerisinde üretilmesini teşvik edilmeli.
- Yan sanayi diye adlandırılan kuruluşların teknolojik bakımdan desteklenmeleri.
- Sektördeki kalifiye eleman eksikliği giderilmeli.
- Üretimde kullanılan iplik türleri için ülkemiz içerisinde alternatif iplik çeşitleri bulunmalıdır.
- Halı üretimdeki iplik ürünlerinin Türkiye içerisine üretilmesi desteklenmelidir.

- El halısı ithalatlarını önlemek ve tarihi miraslarımızı korumak için, el halısı üretimine teşvik ve destek verilmelidir. Nitekim İran'a halıyı tanıtan ve götüren her ne kadar Türkler olsa da günümüzde İran el halıları neredeyse Türk el halılarından daha çok tanınmaktadırlar.
- Makine halı sektörünün en büyük sıkıntılarından biriside üretim girdilerinin yüksek maliyet oluşturmalarıdır. Maliyet yüksekliği firmaların daha uzun vadede mal almalarına sebep olmaktadır. Devlet bu anlamda halı üreticilerine daha uygun kredi imkânları sağlamalı veya bu anlamda üretici firmaları desteklemelidir. Böylece arada oluşan faiz giderlerinden firmalar kurtarılmalıdır.
- Üretilen bu ürünlerin sevkiyatı sırasında ödenen navlun giderleri için. Devlet gerek ekonomi ve gümrük bakanlığı gerekse deniz müsteşarlığı veya bakanlıkları ile görüşmeli ve bir heyet ile navlun ücretlerini daha aza indirmek için çalışmalar yapmalıdır. Böylece rekabet alanında yerli üreticiyi daha güçlü bir pozisyona getireceklerdir.
- Sektörün en önemli sorunlarından biriside, firmaların desen ve motiflerinin çok çabuk taklit edilebilmesidir. Bu da müşterilerin üreticileri birbirine vurdurup ucuz fiyatlarda ürün almasına sebep olmaktadır. Türkiye'de paten, desen ve motiflerin korunması için bir çalışma başlatılmalı ve piyasadaki küçük küçük değişikliklerle elde edilen motiflerin kullanılmamasını sağlamalıdır.

KAYNAKÇA

- A.TR Dolaşım Sertifikası. 30 Nisan 2013, http://www.mtso.org.tr/pdfs/distic/A.TR_Dolasim_Sert.pdf
- Akın, H. (2008). İhracat. G. Dinçel. (Ed.), *Yeni İşimiz Dış Ticaret* (ss. 39-97). Ankara: Elma Yayınevi.
- Akın, H. (2008). İthalat. G. Dinçel. (Ed.), *Yeni İşimiz Dış Ticaret* (ss. 331-366). Ankara: Elma Yayınevi.
- Akın, H. (2008). Ödeme Şekilleri. G. Dinçel. (Ed.), *Yeni İşimiz Dış Ticaret* (ss. 129-174). Ankara: Elma Yayınevi.
- Atalay, B. (1967). *Türk Halıçılığı Ve Uşak Halıları*. Ankara: Türkiye İşbankası Kültür Yayınları.
- Ataman, Ü. ve Sumer, H. (2006). Dış Ticaret İle İlgili İşletmelere Ait Hesap Planı ve Muhasebe İşlemleri. Ü. Ataman. (Ed.), *Dış Ticaret İşlemleri Ve Muhasebesi* (ss. 286-411). İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Başaran, F.N. (2004). *Konya Ereğli İlçesinde El Dokuması Halıcılık Ve Üretilen Halıların Özellikleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Bedelsiz İhracat*. 22 Nisan 2013, http://www.dengeymm.com.tr/userfiles/File/bedelsiz%20ihracat_ahenk%20uyucu.pdf
- Civan, M. (2011). Bilanço Hesaplarının İşleyişi. M. Civan. (Ed.), *Finansal Muhasebe* (ss. 121-341). İstanbul: Yaşar Cevizli Mağazaları.
- Civan, M. (2011). Gelir Tablosu Hesaplarının İşleyişi. M. Civan. (Ed.), *Finansal Muhasebe* (ss. 343-411). İstanbul: Yaşar Cevizli Mağazaları.
- Civan, M. (2011). Genel Bilgiler. M. Civan. (Ed.), *Finansal Muhasebe* (ss. 1-41). İstanbul: Yaşar Cevizli Mağazaları.
- Çancı, M. ve Erdal, M. (2003). Dış Ticarete Teslim Şekilleri (INCOTERMS). M. Çancı. ve M. Erdal. (Ed.), *Lojistik Yönetimi* (SS. 201-232). İstanbul: Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD).
- Çancı, M. ve Erdal, M. (2003). Sigorta. M. Çancı. ve M. Erdal. (Ed.), *Lojistik Yönetimi* (ss. 170-200). İstanbul: Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD).
- Çift Düşümler*. 06 Nisan 2013, http://tekstilvefabrikalar.blogspot.com/2011_10_01_archive.html
- Dalcı, S. (2006). *Makine Halısı Üretim Parametrelerinin Halı Performansına Olan Etkilerinin Araştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Demir, M. (2002). *Dış Ticaret İşlemleri Ve Muhasebesi* (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Demir, M. (2004). *Dış Ticaret İşlemleri Ve Muhasebesi* (2. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Deniz, B. (2000). Anadolu-Türk Halı ve Düz Dokuma Yayıncılarının Tarihçesi. N. Konuk. (Ed.), *Türk Dünyasında Halı Ve Düz Dokuma Yayıncıları* (ss. 19-56). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Dış Ticaret Mevzuatı ve Teslim Şekilleri. 26 Nisan 2013, http://www.udybelgesi.com/dis_ticaret_mevzuati_ve_teslim_sekilleri_rihtimda_teslim.asp

Dış Ticaret Teslim Şekilleri. 26 Nisan 2013, <http://www.karacagumrukeme.com/default.asp?page=kam&ID=4&pg=69&syf=Incoterms%20-%20D%FD%FE%20Ticarette%20Teslim%20%Deekilleri>

Dış Ticarete Kullanılan Belgeler. 01 Nisan 2013, http://www.maxitransport.net/faydali_dosyalar.php?m=22

Dış Ticarete Kullanılan Belgeler. 02 Nisan 2013, <http://www.disticaretplatformu.com/blog/299-dis-ticarette-kullanilan-belgeler.html>

Dış Ticarete Kullanılan Belgeler. 22 Nisan 2013, <http://www.sanaldalnumara.net/siyasal-bilgiler-hukuk/119654-dis-ticarette-kullanilan-belgeler.html>

Dış Ticarete Kullanılan Belgeler. 27 Nisan 2013, <http://www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/44/6.html>

Dış Ticarete Teslim Şekilleri. 23 Nisan 2013, http://www.alpgumruk.com/bilinmesi_gerekenler/Dis_Ticarette_Teslim_Sekilleri.html

Dölek, A. (1996). İhracatta Ödeme Şekilleri. A. Dölek. (Ed.), *Gümrük Birliği Sonrası Uygulamalı İhracat Bilgileri* (ss. 23-90). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Dölek, A. (1997). Dış Ticarete Ödeme Şekilleri. A. Dölek. (Ed.), *İthalatın Püf Noktalar* (ss. 35-109). İstanbul: Beta Basım Dağıtım A.Ş.

Dölek, A. (1997). Dış Ticarete Teslim Şekilleri. A. Dölek. (Ed.), *İthalatın Püf Noktalar* (ss. 23-32). İstanbul: Beta Basım Dağıtım A.Ş.

Dündar, S. (2006). *Dış Ticaret İşlemleri Çerçevesinde İthalat ve İhracat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

El Dokuması Halılarda Kullanılan Tek Atmalı Dügüm Şekli. 05 Nisan 2013, **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

El Halısı Nasıl Dokunur? Halı Dokuma Teknikleri. 06 Nisan 2013, **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Erdoğan, Ü.H. (2001). *Ege Bölgesinde Üretilen Makine Halıları ve Kullanılan Liflerin Başlıca Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası. 30 Nisan 2013, http://www.ito.org.tr/wps/portal!/ut/p/c4/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3iDgCBzUzcPIwP_EEM3A0-LYDc3S7cwQwNvQ_2CbEdFAE0OG2E!/

FORMA A. 07 Haziran 2013, <http://3.bp.blogspot.com/-Iy4cQ6rfWF0/TWJfk-kD11I/AAAAAAAAAANw/cn2czwH1jRs/s1600/form%2Ba%2Bornek.jpg>

Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2011). *Halı Ekspertiz Raporu*. Gaziantep.

Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2011). *Proforma Fatura*. Gaziantep.

- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *A.TR Dolaşım Belgesi*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Bitki Sağlık Sertifikası*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Cmr*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Çeki Listesi*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Deniz Yolu Konşimentosu*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *EUR.1 Dolaşım Belgesi*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Menşe Şehadetnamesi*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Sigorta Poliçesi*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Ticari Fatura*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2012). *Yurt Dışı Faturası*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2013). *Banka Transfer Yazısı*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2013). *Navlun Faturası*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2013). *Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Beyannamesi*. Gaziantep.
- Forza Jüt İplik İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi. (2013). *Tır Karnesi*. Gaziantep.
- Gördes Halıları*. 04 Nisan 2013, <http://www.gordeslilerderneği.com/gordes-halilari.html>
- Görür, B. (2006). İthalat ve İhracat İşlemleri. *Lojistik Uygulamaları Ve Lojistik Yönetimi - Dış Ticaret Mevzuatının Etkileri*. (ss. 1-32). İstanbul: Pricewaterhousecoopers Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.
- Gözetim Belgesi*. 21 Nisan 2013, <http://paritedanismanlik.com/ithalat-izinleri/gozetim-belgesi/>
- Gümrük Beyannamesi Nedir?*. 28 Nisan 2013, <http://www.senolsungroup.com/bilgi-bankas%C4%B1/g%C3%BCmr%C3%BCk-beyannamesi/>
- Güneydoğu Anadolu Halı İhracatçıları Birliği. (2011). *Türkiye Dokuma Makine Halıcılık Sektörü : Envanter, Projeksiyon ve Analiz*. Gaziantep: Güneydoğu Anadolu Halı İhracatçıları Birliği.
- Gürsoy, Y. (2012). Dış Ticaret İşlemlerinde Muhasebenin Önemi ve Hesap Planı. Y. Gürsoy. (Ed.), *Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi* (ss. 23-28) Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gürsoy, Y. (2012). İhracat İşlemleri ve Muhasebe Uygulaması. Y. Gürsoy. (Ed.), *Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi* (ss. 31-102) Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gürsoy, Y. (2012). İthalat İşlemleri ve Muhasebe Uygulaması. Y. Gürsoy. (Ed.), *Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi* (ss. 121-163) Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Halı Çeşitleri*. 09 Nisan 2013, <http://www.drycenter.com/hali-yikama/hali-cesitleri-elyaf-turleri.html>

Halı Dokuma Düğüm Çeşitleri. 04 Nisan 2013, <http://www.halidesenmodel.com/2012/04/hali-dokumada-dugum-cesitleri-sine.html#>

Halıda Kalite Kriterleri. 09 Nisan 2013, www.evdose.com/tur/zemin/hali/zemhal0026.html

Halifleks Nedir? 04 Nisan 2013, http://www.duwardanduvara.com/haber_detay.asp?haberID=80

Halıların Sınıflandırılması. 09 Nisan 2013, <http://www.saricahali.com/blog/halilar%C4%B1n-siniflandirilmesi.html>

Hamule Senedi. 06 Haziran 2013, http://kky-iybs.net/FileUpload/ks157179/File/1956-tcdd-somabandirma-seyrihafif-hamule-senedi__24490478_0.jpg

İhracat Çeşitleri Nelerdir? 13 Nisan 2013, http://www.ihracat.biz.tr/ihracat_cestitleri.html

İhracat Çeşitleri. 20 Nisan 2013, <http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=854&l=1>

İhracat Çeşitleri. 20 Nisan 2013, http://www.tekstilteknik.com/ihracat/Ihracat_cestitleri.asp

İhracat Mevzuatı. 18 Nisan 2013, http://www.ibp.gov.tr/assets/diger/IhracatMevzuati_2012.pdf

İhracat Nedir? 13 Nisan 2013, http://www.ekodialog.com/Konular/ihrac_tur.html

İhracat Türleri. 15 Nisan 2013, http://kobitek.com/ihracat_turleri

İhracatta Hangi Belge Nereden Alınır ? 02 Nisan 2013, <http://www.ergiad.org.tr/disticaret/?p=26>

İslatince, N., Temizel, F., Yayla, T., Polat, Ç., İslatince, H. ve Sevim, A. (2013). Ticari Belgeler. H. İslatince. (Ed.), *Dış Ticaret Belgeleri* (ss. 2-27). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri. (2013). *Halı Sektörünün 2012 Ocak – Aralık İhracat Performans Değerlendirmesi*. İstanbul: İTKİB Genel Sekreterliği Arge ve Mevzuat Şubesi.

İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri. (Nisan 2013). *Halı Sektörünün 2013 Ocak – Mart İhracat Performans Değerlendirmesi*. İstanbul: İTKİB Genel Sekreterliği Arge ve Mevzuat Şubesi.

İthalat Nedir? 22 Nisan 2013, <http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0thalat>

İthalatta Kullanılan Belgeler. 02 Aralık 2013, <http://ticaretokulu.blogspot.com/2007/10/ithalatta-kullanilan-belgeler.html>

Kaptan Makbuzu. 07 Haziran 2013, http://www.biyomed.com/forum/forum_posts.asp?TID=30900&title=deniz-konimentosu-nedir-deniz-yolu-konimento-rnei

Karahan, K. (1989). Halıcılığın Tarihi İçinde Türk Halıcılığının Yeri ve Yapısı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 131-140.

Kaya, F., Ataman, Ü., Sümer, H. ve Sevim, A. (2013). Dış Ticarete Teslim (Satış) Şekilleri, Ödeme Şekilleri, Belgeler ve Türkiye Uygulaması. A. B. Başar. (Ed.), *Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi* (ss. 55-89). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

Kaya, F., Ataman, Ü., Sümer, H. ve Sevim, A. (2013). Dövizle Dayalı Kasa, Çek, Banka, Senet İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi. A. B. Başar. (Ed.), *Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi* (ss. 124-155). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

Kaygusuz, S.Y., Aslan, Ü. ve Kepçe, N. (2012). Alacaklar. K. Banar. ve V. Ekergil. (Ed.), *Genel Muhasebe - I* (ss. 124-145). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

Kaygusuz, S.Y., Aslan, Ü. ve Kepçe, N. (2012). Hazır Değerler. K. Banar. ve V. Ekergil. (Ed.), *Genel Muhasebe - I* (ss. 104-123). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

Kaygusuz, S.Y., Aslan, Ü. ve Kepçe, N. (2012). Stoklar. K. Banar. ve V. Ekergil. (Ed.), *Genel Muhasebe - I* (ss. 164-193). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

Fasıllara Göre İhracat. 06 Haziran 2013, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046

Fasıllara Göre İthalat. 06 Haziran 2013, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046

Konsinye İhracat Nedir? 16 Nisan 2013, <http://www.istekobi.com.tr/kobi-bilgi-merkezi/sizin-icin-arastirdik/konsinye-ihracat-nedir-hangi-sartlar-altinda-yapilir-s122.aspx>

Konşimento Ne Demek?. 28 Nisan 2013, <http://nedemek.com.tr/konsimento-ne-demek/>

Konşimento Notu. 06 Haziran 2013, http://www.tnt.com/content/dam/tnt_express_media/tr_tr/images/support_section_images/consignment_notes/consignment_note.jpg

Kutlu, E. (2002). İhracat Şekilleri ve Esasları. İ. Şıklar. (Ed.), *İthalat Ve İhracat Uygulamaları* (ss. 9-28). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Matbaa Tesisleri.

Makaralı Aksminster. 05 Nisan 2013, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a2.pdf>

Makaralı Şişli Aksminster. 05 Nisan 2013, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a4.pdf>

Makine Halıları. 04 Nisan 2013, http://www.bloom.web.tr/bilgi_bankasi-7-makine_halilari.html

Makine Halısı. 04 Nisan 2013, http://saferug.blogspot.com/2013/03/en-yaygin-makine-halisi-cesitleri_11.html

Mate's Receipt Nedir?, 02 Aralık 2013, <http://www.denizcigunlugu.com/deniz-ticaret-sozlugu-terminology/263-mates-receipt-nedir.html>

Menşe Şehadetnamesi. 30 Nisan 2013, <http://www.tobb.org.tr/DisTicaretMudurlugu/Sayfalar/mense.aspx>

Milli Eğitim Bakanlığı. (2008). *Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (Megep)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). *Muhasebe Finansman Dış Ticaret Teslim Şekilleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Özhan, N. (1970). Bergama da Eski ve Yeni Halıcılık. *Türk Etnografya Dergisi*, 1(7), 123-127.

Özözen, S. (2006). *Bankalarca Uluslar Arası Ödeme Şekilleri ve Uluslararası Ticaretin Finansmanı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Proforma Fatura Nedir? 27 Nisan 2013, <http://proformafatura.nedir.com>

Royal Halı İplik Tekstil Mobilya Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi İzahnamesi. 04 Nisan 2013, http://www.vakifbank.com.tr/documents/royal_izahname.pdf

Sayım, F. ve Zengin, H.İ. (2012). Dış Ticarete Kullanılan Finansman ve Teslim Şekillerinin Türkiye'nin Sınır Ticareti Uygulamalarında Kullanabilirliği. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi* 8 (17) 215-235.

Serbest Bölge. 20 Nisan 2013, http://tr.wikipedia.org/wiki/Serbest_b%C3%B6lge

Söztutan, M. (Mart – Nisan 2013). Halı Nedir? *Decor*, 31, 14.

Şahin, A. (2008). İhracat Yönetmeliği. A. Şahin. (Ed.), *İhracat Mevzuatı* (ss. 10-174). Ankara: İhracat Geliştirme Etüd Merkezi.

Şirin, N. (1994). *Döşeme Altı Halıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Şişli Akminster. 05 Nisan 2013, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a3.pdf>

Taşıma Belgeleri – 2. 02 Aralık 2013, <http://www.moment-expo.com/tasima-belgeleri-2>

Taşıma Belgeleri. 29 Nisan 2013, <http://www.gemtrans.com.tr/index.php?page=lojistiktasima>

Taşıma Belgesi (Konşimento) Nedir?. 29 Nisan 2013, <http://www.lojistikdefteri.com/497/tasima-belgesi-konsimento-nedir>

Tedarikçi Beyanı Ne Demektir? 03 Nisan 2013, <http://www.halkaliantrepo.com/tedarikci-beyani-nedemektir/>

Teslim Şekilleri. 22 Nisan 2013, <http://www.baysallargumruk.com/index.php/gumruk-mevzuati/teslim-sekilleri.html>

Teslim Şekilleri. 25 Nisan 2013, http://www.eximet.biz/teslim_sekilleri.htm

Teslim Şekilleri. 25 Nisan 2013, <http://www.ihracatklubu.com/tr/statikpage.asp?ID=1>

Teslim Şekilleri. 26 Nisan 2013, http://www.zirvemlojistik.com/index.php?option=com_content&task=view&id=51&Itemid=47

Tır Karnesi İşlemleri. 01 Mayıs 2013, <http://www.ukat.org.tr/sektorel-bilgiler/tir-karnesi-islemleri.htm>

Ticari Alacaklar. 17 Kasım 2013, http://uye.yaklasim.com/FileZone/yaklasim/Ucretsiz_Ekler/D%C3%B6nem%20Sonu/ek_201201/2c.htm

Ticari Fatura. 27 Nisan 2013, http://www.ihracat112.com/ticari_fatura.htm

Transit Ticaret. 20 Nisan 2013, <http://www.oaib.org.tr/tr/transit-ticaret-hakkinda-bilgi-verebilirmisiniz>

Tuft Halı Nedir? 04 Nisan 2013, <http://www.carpetrium.com/sayfalar-Tuft-Hali-Nedir-40.html>

Tuncel, M. (2006). *Türk Dış Ticaretinde Teslim ve Ödeme Şekillerinin Ekonomik Analizi: Eğitim Gereklerinin Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Türk (Gördes) Düğümü. 05 Nisan 2013, <http://tekstilvefabrikalar.blogspot.com/2011/10/turk-gordes-dugumu.html>

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı. (2012). *Halı Sektörü - Sektör Raporları*. Ankara: İhracat Genel Müdürlüğü Tekstil ve Konfeksiyon Ürünleri Daire Başkanlığı.

Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. (1999). *4458 Sayılı Gümrük Kanunu*. www.gtb.gov.tr/mevzuat/MevzuatDetay.aspx?mi=4000843

Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. (1999). *4458 Sayılı Gümrük Kanunu*. www.gtb.gov.tr/mevzuat/MevzuatDetay.aspx?mi=4000010

Türksever, M. (1996). *Uluslararası Ticarete Kullanılan Teslim ve Ödeme Şekilleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Uluslar Arası Ticarete Kullanılan Belgeler. 03 Nisan 2013, http://www.sursal.com.tr/dis_ticarete_kullanilan_belgeler.pdf

Uluslararası Ticarete Kullanılan Belgeler Hangileridir?. 01 Nisan 2013, <http://www.wikiturk.net/Madde/43740/uluslararasi-ticarete-kullanilan-belgeler-hangileridir>

Yapıştırılmış Havlı Halı. 05 Nisan 2013, <http://web.itu.edu.tr/~ademir/tt/pdf/5a11.pdf>

Yılmaz, B. (1985). *Halı İpliği Yapımında Kullanılan Yünlerin Teknolojik Özellikleri Üzerinde Araştırmalar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.